

Vaststellen Programma Zon op Veld

Binnen de Regionale Energie Strategie Midden-Holland is in de RES 1.0 besloten om een programma Zon op Veld op te stellen, met het doel om grootschalige opwek van hernieuwbare energie te realiseren. Het conceptprogramma Zon op Veld is 13 februari 2024 door de raad behandeld en hierbij heeft de raad verschillende wensen en bedenkingen geuit. Deze zijn vanuit de regio beantwoord en hebben geleid tot wijzigingen in het programma Zon op Veld.

Naar aanleiding van de beantwoording van de wensen en bedenkingen heeft het college het programma Zon op Veld vastgesteld.

Artikel I

Burgemeester en wethouders van de gemeente Zuidplas maken bekend dat, op 11 juni 2024, het Programma Zon op Veld is vastgesteld,

zoals is aangegeven in Bijlage A.

Artikel II

Deze publicatie bevat geen wijzigingen ten opzichte van het vastgestelde Programma Zon op Veld

Artikel III

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop dit bekend wordt gemaakt.

Zuidplas, 11 juni 2024

Burgemeester en wethouders van Zuidplas

Bijlage A

Programma Zon op Veld

Samenvatting

Inleiding

Binnen de Regionale Energie Strategie Midden-Holland (RES M-H) wordt, naast inspanningen op zonnepanelen op daken, ingezet op het realiseren van een regionale ambitie voor de opwekking van zon op veld. Dit onderdeel is een opgave van ongeveer een derde van de totale opgave van 0,435 Terawattuur (TWh). Om de opgave voor zon op veld voor elkaar te krijgen is het 'Programma Zon op Veld' opgesteld. In de RES 1.0 is door alle gemeenteraden gekozen voor een regionale aanpak bij het verlenen van vergunningen voor de realisatie van zonnenvelden. Alle partijen, de colleges en gemeenteraden binnen de RES M-H in het bijzonder, weten met het vaststellen van het programma op welke wijze die RES-ambitie in de praktijk tot stand zal komen. Het biedt bij uitstek een eenduidig 'handelingsperspectief' voor alle partijen. De colleges en gemeenteraden hebben op gezette tijden de ruimte om het proces en, indien nodig, het voorliggende programma tussentijds bij te sturen.

Huidig beleid

De omgevingsvisies van de gemeenten geven aan dat het gemeentelijk beleid is gericht op het realiseren van de energietransitie. De gemeenteraden hebben daarvoor ook de RES 1.0 vastgesteld. Het verlenen van omgevingsvergunningen kan dus worden gebaseerd op de omgevingsvisies en de RES 1.0. Bestemmingsplannen voorzien echter niet in de benodigde ruimte voor de energietransitie. Het is mogelijk dat het college met toestemming van de raad van een geldend bestemmingsplan afwijkt. Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is dan sprake van een Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa). Als een bestemmingsplan geen projecten voor zon op veld toestaat, dient een individuele gemeente af te wegen of er wel of geen Bopa wordt toegepast. De onderbouwing voor een Bopa-besluit kan bij uitstek worden gebaseerd op de omgevingsvisies, de RES 1.0 en het voorliggende Programma Zon op Veld.

Wat gaat er veranderen

De binnen de RES-regio Midden-Holland samenwerkende gemeenten voeren een gezamenlijk beleid ten aanzien van projecten voor zon op veld. Het voorliggende programma biedt de mogelijkheid om in samenhang potentiële projecten te beoordelen en daaruit de projecten met de hoogste kwaliteit te selecteren voor uitvoering. Dat is ook de inzet van de RES-regio Midden-Holland. Voor een goede toepassing van de Bopa, biedt het programma spelregels, zoals de inzet gericht op projecten met de hoogste kwaliteit en passend binnen de netcapaciteit.

Als een gemeente op voorhand in het omgevingsplan directe mogelijkheden biedt voor aanleg van zon op veld, dan moet de gemeente een aanvraag voor een project zon op veld vergunnen. Dit gebeurt dan echter buiten de ruimtelijke instrumenten uit het Programma Zon op Veld om en daarmee ook buiten de RES 1.0 om die de gemeenteraden gezamenlijk hebben vastgesteld.

Gelet op de bedoelingen van de RES en het Programma Zon op Veld moeten projecten voor zon op veld worden getoetst aan de spelregels in dit programma en dat kan niet als een project direct moet worden vergund. Het programma-instrument is in de beleidscyclus van de Omgevingswet de uitwerking van het beleid. Het programma biedt de gemeenten de mogelijkheid om te sturen op de locaties waar projecten worden gerealiseerd en daarnaast op het bereiken van kwaliteit van de inpassing en het ontwerp van projecten. Ook op andere criteria, zoals lokaal eigendom, is met het programma sturing door gemeenten mogelijk.

Hiervoor bestaat het Programma Zon op Veld uit drie ruimtelijke instrumenten: de kansenkaart, het afwegingskader en de gebiedsbeschrijvingen. Het programma bevat alle benodigde ruimtelijke kaders voor achtereenvolgens toetsing en prioritering van projecten. Met het vaststellen van het programma krijgen initiatiefnemers inzicht binnen welke randvoorwaarden zij projecten kunnen indienen. Dit programma bevat voorts voorwaarden die er onder meer voor zorgen dat alleen de kansrijke gebieden worden benut en dat wordt voldaan aan de zonnebrief en zonnelader van Rijk en provincie. De vergunningverlening zelf is en blijft een taak van het bevoegd gezag.

De kansenkaart, het afwegingskader en de gebiedsbeschrijvingen worden regionaal gebruikt in de toetsing en prioritering van projecten.

De kansenskaart geeft ontwikkelaars en omwonenden inzicht in de kansrijke gebieden in de regio waar zonnevelden kunnen worden gerealiseerd. De kansenskaart is weergegeven in hoofdstuk 2.4 De gebiedsbeschrijvingen geven de landschappelijke kenmerken, voorwaarden voor inpassing en meekoppelkansen voor de (kansrijke) zoekgebieden weer. De gebiedsbeschrijvingen staan in hoofdstuk 2.5 Het afwegingskader geeft de minimale eisen en additionele wensen weer op basis waarvan projecten in de regio zullen worden getoetst en beoordeeld. Het afwegingskader staat in hoofdstuk 2.6 Afwegingskader

Bij de publicatie van het programma wordt ook een platform gestart. Dit platform biedt de nodige informatie aan initiatiefnemers is is tevens de plek waar plannen worden ingediend. Dit platform wordt regelmatig en in ieder geval per fase geactualiseerd

Het proces

Het programma wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de colleges. De gemeenteraden worden vervolgens gevraagd kennis te nemen van het besluit en zelf te besluiten niet over te gaan tot wensen en bedenkingen bij vaststelling van het programma door het college. De 'geen wensen en bedenkingen'-procedure is ingezet voor het betrekken van de gemeenteraad bij het programma, als uitvloeisel van de RES1.0, die de gemeenteraad heeft vastgesteld.

De eigenaren van gronden binnen de aangewezen zoekgebieden op de kansenskaart en die kansrijk zijn, worden geïnformeerd over het proces. Specifiek krijgen zij de informatie over de kaders en de spelregels die van belang zijn voor degene die een project voor de betreffende gronden wil aanmelden. Tevens wordt duidelijk aangegeven op welke wijze de grondeigenaar overleg met de organisatie van dit proces kan hebben, mocht daar aan het begin of gaandeweg het proces behoefte aan bestaan. De grondeigenaren zijn geïnformeerd nadat de colleges het concept programma hebben behandeld, tegelijkertijd met het vrijgeven van het programma voor de procedure 'wensen en bedenkingen' bij de gemeenteraad.

Na vaststelling van het programma, wordt verwacht dat er tientallen projecten bij de RES-regio of bij de bevoegde gezagen zullen worden ingediend. Een onafhankelijke partij onder meer bestaande uit externe experts zal alle ingediende projecten na indiening binnen aangegeven tijdsperiodes toetsen. Zij beoordeelt de projecten aan de hand van kaders en adviseert of projecten worden aangemerkt als 'onwenselijke projecten' of 'wenselijke projecten'. Alleen wenselijke projecten komen in aanmerking voor een omgevingsvergunningaanvraag. Dit wordt de 'prioritering' genoemd.

De prioritering wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de colleges. De gemeenteraden worden vervolgens gevraagd kennis te nemen van het besluit en zelf te besluiten niet over te gaan tot wensen en bedenkingen. Met het besluit spreken colleges en raden de intentie uit de geprioriteerde projecten daadwerkelijk te vergunnen, als ware een principebesluit. Vervolgens kunnen voor de wenselijke projecten omgevingsvergunningen worden voorbereid, aangevraagd en verleend, inclusief projectparticipatie door de initiatiefnemer. De stappen 'toetsing – prioritering – vergunningverlening' worden gezet met behulp van het Programma Zon op Veld. Het programma heeft als doel om voldoende omgevingsvergunningen af te geven om de ambitie voor zon op veld in 2030 gerealiseerd te hebben.

De projecten die buiten de openstellingstermijnen worden ingediend en projecten die als 'onwenselijk' worden aangemerkt, krijgen geen prioriteit en worden terzijde gelegd. Volgens de ruimtelijke instrumenten van het programma zijn deze projecten niet geschikt om op dat moment een vergunning te verkrijgen, bijvoorbeeld omdat ze niet aan de gestelde kwaliteitseisen voldoen. Hoewel een vergunningsaanvraag kan worden ingediend, kan de gemeente deze afwijzen vanwege het niet voldoen aan het Programma Zon op Veld. Als een project niet op de prioriteitenlijst is opgenomen, voldoet het namelijk niet aan de doelstelling die door de regio is gesteld, om projecten met de hoogste kwaliteit te realiseren. In een later stadium, bijvoorbeeld als de ambitie voor zon op veld niet is gerealiseerd of als de ambitie wordt bijgesteld, kunnen deze initiatieven alsnog worden opgepakt.

Een detailweergave van het proces om te komen tot vergunningverlening is opgenomen in Hoofdstuk 3 Toepassing van het programma. De rollen en bevoegdheden van colleges en gemeenteraden in deze stappen zijn te vinden in tabel 5 van hoofdstuk 3. Het stappenplan heeft overeenkomsten met dialogotafels of omgevingstafels van gemeenten.

Hoofdstuk 1 Aanleiding en doel

1.0 Inleiding

Het Programma Zon op Veld voor de RES-regio Midden-Holland richt zich op de ontwikkeling van zonneprojecten op veld, benodigd voor het invullen van de opgave voor de regio. Het Programma Zon op Veld vormt een uitwerking van de RES 1.0 Midden-Holland, die in juni 2021 is vastgesteld.

Tevens is het programma een uitwerking van de omgevingsvisies die door de gemeenteraden zijn vastgesteld. Het programma geeft aan in welke gebieden en binnen welke randvoorwaarden projecten voor zon op veld kunnen worden gerealiseerd, met als doel invulling te geven aan de RES-ambitie. Door dit vooraf in het programma aan te geven, is voor bevoegde gezagen en initiatiefnemers duidelijk welke projecten op medewerking kunnen rekenen.

In de RES Regio Midden Holland wordt de zonneladder toegepast. Kortweg houdt dit in dat zonnepanelen op daken de hoogste prioriteit hebben, gevolgd door zonnepanelen op objecten (denk aan waterbassins en parkeerterreinen), en uiteindelijk zonnepanelen op veld (lands infrastructuur, transitiegebieden en op agrarische gronden).

De eerste categorie wordt in de regio gestimuleerd door nauwe aandacht van het Servicepunt Energietransitie Bedrijven. De tweede categorie wordt in de regio gevrijwaard van deelname aan het Programma Zon op Veld en daarmee de criteria op basis waarvan initiatieven worden geselecteerd. Vergunningsaanvragen mogen direct worden ingediend bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag gebruikt in de vergunningverlening ook de criteria uit het programma, maar er wordt niet gewerkt met een prioritering. De derde categorie dient wel conform de kaders van het Programma Zon op Veld te worden gerealiseerd.

1.1 RES-opgave Midden-Holland

De RES-regio Midden-Holland bestaat uit:

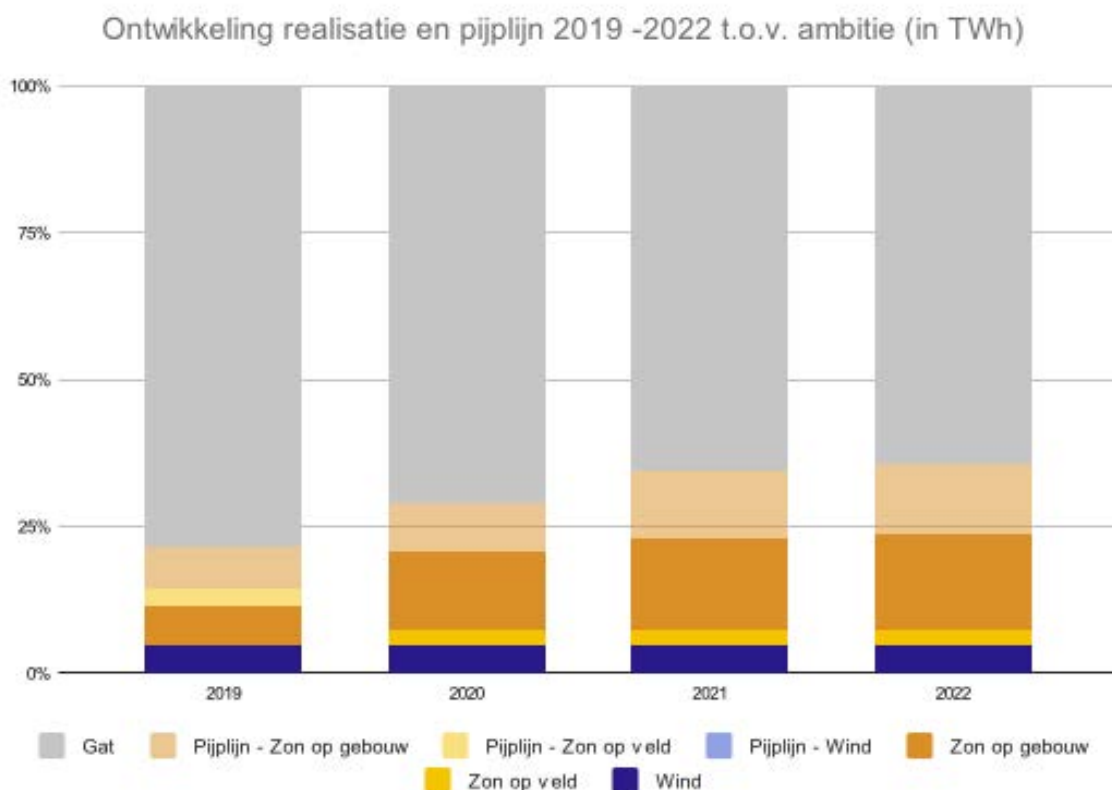
- De gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.
- De waterschappen Schieland en de Krimpenerwaard, Rijnland en De Stichtse Rijnlanden.
- De provincie Zuid-Holland.

Ingezet wordt op een zo gedragen mogelijk regionaal energieplan. Dit gebeurt binnen de RES-regio door samenwerking van de bevoegde gezagen met:

- maatschappelijke organisaties (zoals energiecoöperaties, woningcorporaties, natuur- en milieufederaties, LTO Nederland, duurzaamheidsplatformen van bedrijven en onderwijsinstellingen);
- bedrijven;
- inwoners;
- netbeheerders.

De opgave: een regionale ambitie

Voor Nederland is als doel bepaald dat alle 30 RES-regio's in 2030 samen 35 TWh per jaar aan hernieuwbare elektriciteit opwekken. Het gaat dan om opwek die grootschalig, weersafhankelijk en op land plaatsvindt. In de RES van de regio Midden-Holland is de doelstelling het jaarlijks opwekken van 0,435 TWh schone elektriciteit vanaf 2030. Dit is gebaseerd op de huidige elektriciteitsvraag van de regio. Met zonnepanelen is ongeveer 544 ha aan ruimte nodig op daken, langs wegen en in woningbouw- of agrarische gebieden, bij elkaar ongeveer 0,435 TWh opwek. Iets meer dan een derde hiervan is in Midden-Holland te realiseren op en langs infrastructuur, op water en op landschap. Zie onderstaande figuur waarin deze opgave is gevisualiseerd.



Figuur 1.1 - Visualisatie RES M-H opgave plus ontwikkeling in realisatie (bron: RES M-H Voortgangsdokument 2023)

Deze opgave voor 2030 is niet voldoende om het doel van het Klimaatakkoord, een klimaatneutraal Nederland in 2050 te behalen. De regio verwacht een aanvullende opgave om ook ná 2030 bij te dragen aan dit landelijke doel.

Het proces RES 1.0 en participatie

In september 2020 is de Concept RES vastgesteld. Na de concept RES is verder onderzoek gedaan naar de opwekking van schone energie in de regio. In het overleg met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen is gekeken waar windturbines en zonnepanelen passend zijn in het landschap. Ook is gekeken wat dit betekent voor het elektriciteitsnet en of de inwoners en de politiek achter deze mogelijke locaties staan. Het resultaat zijn zoekgebieden die op de kaart van de regio in de RES1.0 zijn ingetekend.

Na de vaststelling van de Concept RES in september 2020 is een participatietraject ingezet. De uitkomsten van de participatie zijn als maatschappelijke adviezen meegewogen en meegenomen in de RES 1.0. Zoekgebieden voor projecten zon op veld maken hiervan deel uit.

Bij het uitwerken van de zoekgebieden naar concrete locaties voor zon op veld-projecten, wordt ingezet op het actief voeren van gesprekken met belanghebbenden op regionaal en lokaal niveau. Dit is verzorgd door de RES-organisatie. Daarbij worden mogelijkheden geboden voor financiële participatie en participatie in het proces om te komen tot projecten voor zon op veld. Deze participatievormen voor en met de omgeving zijn vitale uitgangspunten bij de uitwerking van de RES-ambitie.

Vervolg op RES 1.0

Met het vaststellen van RES 1.0 is de volgende fase aangebroken: de realisatiefase. Het uitbouwen van de regionale samenwerking op het gebied van duurzame elektriciteit is essentieel en wordt vormgegeven langs een aantal prioriteiten:

- Een integrale (verdere) uitwerking van de zoekgebieden.
- In afstemming met ontwikkeling van de netcapaciteit.
- Het gezamenlijk ontwikkelen van beleid en uitvoeringskaders.

-
- d. Gezamenlijke acties voor het opstarten en stimuleren van initiatieven voor zon op dak, parkeerterreinen en waterbassins.

Voorstel zoekgebieden

Voor het begrenzen van concrete zoekgebieden in de regio Midden-Holland waarin projecten kunnen worden gerealiseerd voor het tijdvak tot 2030, is een centrale afweging opgesteld (RES 1.0 Midden-Holland, paragraaf 2.1). Daaruit volgde een kaartbeeld met verschillende soorten zoekgebieden voor zon en wind in Midden-Holland. Dit kaartbeeld is te raadplegen via de link: RES 1.0 Midden-Holland (resmiddenholland.nl).

In de RES 1.0 is aangegeven dat, om de doelstelling voor 2030 te halen, zoekgebieden en de daarbinnen gelegen locaties nader worden uitgewerkt, verder besproken met de omgeving en hiervoor zijn initiatiefnemers nodig. De voorkeur blijft dat eerst zo veel mogelijk zon op dak, parkeerterreinen en waterbassins wordt gerealiseerd, waaronder zon langs infrastructuur. Daarvoor zijn stevige condities en (extra) inspanningen van alle betrokken partijen nodig. En dat is zeker ook van betekenis voor het realiseren van volgende projecten voor zon op veld, als bijdrage aan de regionale RES-ambitie.

1.2 Het programma Zon op Veld

Voor het invullen van de RES-opgave zijn projecten nodig. Die projecten moeten op geschikte locaties worden gerealiseerd en voldoen aan de daarvoor te stellen randvoorwaarden. Ingezet wordt op kwalitatief goede projecten. Tegelijkertijd is er behoefte aan een zorgvuldige en voortvarende toetsing van projecten, om zo de regionale doelen voor 2030 te kunnen halen. Als bevoegd gezag kunnen gemeenten invloed op deze kwaliteit en locaties uitoefenen, door in het proces van de vergunningverlening voorwaarden te stellen. Hiervoor is op regionaal niveau het Programma Zon op Veld opgesteld. Van dit programma maken drie ruimtelijke instrumenten deel uit:

- De kanskaart geeft ontwikkelaars en omwonenden inzicht in de kansrijke gebieden in de regio waar zonnevelden kunnen worden gerealiseerd.
- Het afwegingskader geeft de minimale eisen en additionele wensen weer op basis waarvan projecten in de regio zullen worden geprioriteerd.
- De gebiedsbeschrijvingen geven de landschappelijke kenmerken, voorwaarden voor inpassing en meekoppelkansen voor de (kansrijke) zoekgebieden weer en sluiten aan bij de kanskaart en het afwegingskader.

Met het Programma Zon op Veld wordt beoogd een gestroomlijnde realisering van de RES-opgave te faciliteren en te stimuleren. Door beleidskaders en duidelijke gedefinieerde processtappen met elkaar te combineren wil men in de regio toewerken naar tijdige vergunningverlening van projecten met de hoogste kwaliteit. Zodra daadwerkelijke omgevingsvergunningverlening plaatsvindt, zal via monitoring de te verwachten realisering van de RES-opgave bijgehouden worden. Het proces hiervoor wordt in de volgende hoofdstukken beschreven en toegelicht.

1.3 Verantwoordelijke partijen

Het voorliggende Programma Zon op Veld wordt door de bevoegde gezagen vrijwillig vastgesteld. Hiervoor geldt geen verplichting die uit wet- of regelgeving voortvloeit.

Bij een vrijwillig programma wordt een verantwoording gegeven over participatie en over hoe er invulling is gegeven aan het participatiebeleid (artikel 10.8 Omgevingsbesluit). Over de RES 1.0 heeft participatie plaatsgevonden en ter voorbereiding van het Programma Zon op Veld.

- Aan het participatietraject in het kader van de RES 1.0 hebben inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen deelgenomen. Na de vaststelling van de Concept RES in september 2020 is een vervolg op het participatietraject ingezet. De uitkomsten van de participatie zijn als maatschappelijke adviezen meegewogen en meegenomen in de RES 1.0.
- Van april tot en met juni 2023 konden mensen meedenken via een online vragenlijst (1.848 respondenten), gesprekken op straat (374 straatgesprekken), inwonersavonden (83 bezoekers) en gesprekken met bedrijven en betrokken organisaties (ongeveer 20 deelnemers). In het 'verslag van het gesprek met inwoners, bedrijven en organisaties over het opwekken van zonne-energie in RES Midden-Holland' wordt hierop ingegaan aan de hand van de volgende vragen:
 - Waarom gingen de gemeenten met inwoners en stakeholders in gesprek over het opwekken van zonne-energie?
 - Wat ging vooraf aan deze gesprekken over het opwekken van zonne-energie?
 - Wat was het doel van de gesprekken?
 - Wat gebeurt er met de resultaten van de gesprekken?
 - Waar gingen de gesprekken over?
 - Hoe hebben gemeenten met inwoners en stakeholders gesproken?

- Wat is de relatie met de gesprekken uit 2021 over het opwekken van duurzame energie?
- Wie heeft de gesprekken gevoerd?
- De uitkomsten van de gesprekken zijn betrokken bij het opstellen van het Programma Zon op Veld. Dit heeft met name geresulteerd in het aanwijzen van de kansrijke zoekgebieden in twee segmenten. Het eerste segment betreft voornamelijk zoekgebieden langs infrastructuur. De verwachting is dat de volledige opgave binnen deze zoekgebieden kan worden voldaan. Mocht dit onverhoopt niet het geval zijn, kan er na een advies richting colleges en gemeenteraden voor worden gekozen het tweede segment vrij te geven. Dit tweede segment betreft voornamelijk kansrijke gebieden op agrarische gronden. Enkel voor het eerste segment wordt een planning afgegeven. Het tweede segment zal alleen worden aangewezen als daar aanleiding voor is en niet voordat de politiek zich daar heeft over uitgesproken. Ook andere aspecten zijn in het programma verwerkt.

De resultaten van het participatietraject zijn opgenomen in de volgende bestanden:

- Verslag van de gesprekken met inwoners, bedrijven en organisaties over het opwekken van duurzame energie in RES Midden-Holland.
- Samenvatting verslag van de gesprekken over het opwekken van zonne-energie in RES Midden-Holland.
- Tabellen en grafieken participatie zonne-energie in RES Midden-Holland 2023.
- Infographic participatietraject voor RES Midden-Holland

Deze bestanden worden opgenomen op de website van de RES Midden-Holland. Hiermee is een verantwoording gegeven over participatie en over hoe er invulling is gegeven aan het participatiebeleid (artikel 10.8 Omgevingsbesluit).

Hoofdstuk 2 Onderdelen van het programma

2.1 De RES-opgave: sturing door bevoegde gezagen verzekerd

Met het vaststellen van dit programma wordt gestuurd op het verlenen van omgevingsvergunningen voor projecten op locaties en binnen voorwaarden, die in dit programma zijn opgenomen. De projecten voor zon op veld zijn vergunning plichtig. Deze projecten passen niet direct in de huidige bestemmingsplannen. Voor het kunnen verlenen van een omgevingsvergunning voor een project is het nodig af te wijken van het van rechtswege geldende omgevingsplan. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024, zijn alle bestemmingsplannen opgegaan in één omgevingsplan voor de gehele gemeente en de eerder vastgestelde bestemmingsplannen blijven dus als ruimtelijk kader gelden. Als een college straks een omgevingsvergunning wil verlenen die afwijkt van het omgevingsplan, dan wordt zo'n vergunning een Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa) genoemd.

Gedurende het proces richting verlening van omgevingsvergunningen binnen de gestelde tijdsperiode is duidelijk dat iedere gemeente een Bopa kan toepassen, zodat het bereiken van de doelstellingen op regionaal niveau is gewaarborgd. Op dit moment is te onzeker of alle vijf gemeenten daadwerkelijk kunnen voorzien in het tijdig en ook gelijktijdig wijzigen van een omgevingsplan. Daarna moet vervolgens nog een omgevingsvergunning worden verleend. De benodigde tijd is langer dan de tijdsperiode voor een Bopa, terwijl de ambitie is om de RES-doelstellingen voor 2030 te hebben gerealiseerd.

Gemeenten vormen samen de RES-regio Midden-Holland en voeren een gezamenlijk beleid ten aanzien van projecten voor zon op veld. Het voorliggende programma biedt de mogelijkheid om in samenhang potentiële projecten te beoordelen en daaruit de projecten met de hoogste kwaliteit te selecteren voor uitvoering. Dat is ook de inzet van de RES-regio. Als het omgevingsplan geen projecten voor zon op veld toestaat, dient een gemeente af te wijken of er wel of geen Bopa wordt toegepast.

Als een gemeente op voorhand in het omgevingsplan directe mogelijkheden biedt voor aanleg van zon op veld, dan moet de gemeente een aanvraag voor een project zon op veld vergunnen. Dit gebeurt dan echter buiten de ruimtelijke instrumenten uit het Programma Zon op Veld om en daarmee ook buiten de RES om, die door de gemeenteraden is vastgesteld met als doel om gezamenlijk, in regioverband projecten te toetsen en te realiseren. Daarvoor is toetsing aan toepassing van de spelregels in dit programma nodig en dat kan niet als een project direct moet worden vergund.

2.2 Uitgangssituatie: beleid, ontwikkelingen en netwerk

Beleid

In documenten van de provincie Zuid-Holland, gemeenten en hoogheemraadschappen zijn beleid en regelgeving voor projecten voor zon op veld opgenomen. Deze documenten zijn weergegeven in 5.1 Overzicht beleid en regelgeving bevoegde gezagen. Daarin is aangegeven of beleid en regelgeving het

realiseren van projecten wel of niet toestaat en hoe wordt omgegaan met participatie. Uit analyse van de documenten blijkt het volgende.

- Het provinciale beleid en de bijbehorende regelgeving bieden ruimte voor projecten voor zon op veld, die passen binnen de RES Midden-Holland en het Programma Zon op Veld. Daarbij zorgen de drie ruimtelijke instrumenten in het programma ervoor dat projecten goed aansluiten op het beleid van de provincie, met name op het gebied van landschap.
- Gemeenten hebben voorgesorteerd of bouwen in hun omgevingsvisies voort op de RES 1.0. Hiermee is duidelijk dat de omgevingsvisies ruimte bieden voor realisering van projecten voor zon op veld. Een omgevingsvisie kan dan ook mede een basis vormen als onderbouwing van projecten voor zon op veld. Nagenoeg geen van de huidige bestemmingsplannen die vanaf 1 januari 2024 het 'omgevingsplan van rechtswege' vormen, staan projecten voor zon op veld toe. Dat betekent dat voor het faciliteren van projecten moet worden afgeweken van het vanaf 1 januari 2024 geldende omgevingsplan en dus sprake zal zijn van een Bopa.
- De waterschapsverordeningen bevatten geen specifieke regels voor projecten voor zon op veld. Dat laat onverlet dat alle regels vanuit het waterschap van toepassing zijn en dat daaraan moet worden voldaan of rekening mee moet worden gehouden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan zon op dijken, hier zijn de waterschappen zeer terughoudend in.

Via het platform worden de relevante documenten ontsloten via digitale links.

De provinciale zonneladder vormt één van de belangrijke beleidsuitgangspunten voor het programma. De zonneladder is als volgt opgebouwd:

- a. Zonne-energie op daken en gevels.
- b. Zonne-energie op terreinen en objecten binnen bebouwd gebied.
- c. Zonne-energie op terreinen en objecten in het landelijk gebied.
 1. Agrarische bouwpercelen.
 2. Locaties met een functie als verkeersinfrastructuur of een locatie ten dienste daarvan.
 3. Slibdepots, waterbassins, spaarbekkens, bergingsgebieden en voormalige stortplaatsen.
 4. Glastuinbouwgebied mits er sprake is van meervoudig ruimtegebruik en aangetoond is dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de omvang en de bruikbaarheid van het glastuinbouwgebied.
 5. Een locatie waar een stedelijke functie aan is toebedeeld, maar waar die functie nog niet is gerealiseerd. Zonne-energie op landbouw- en natuurgronden.

Ontwikkelingen

Er zijn weliswaar enkele projecten bij gemeenten bekend ^[1]. Echter, geen projecten voor zon op veld zijn in behandeling gericht op vergunningverlening. Dat betekent dat de taakstelling die er staat, nog moet worden gevuld met projecten. Het programma is nadrukkelijk gericht op het stimuleren van de ontwikkeling en het indienen van projecten op veld na vaststelling hiervan.

^[1] Een uitzondering hierop is het bestemmingsplan Verzamelplan Zuidplas 2023 waarin collectieve energievoorzieningen op agrarisch bestemde gronden voor glastuinbouw zijn toegestaan en daarmee projecten voor zon op veld. In het ontwerpbestemmingsplan Middengebied Zuidplaspolder 1 wordt het realiseren van een zonneveld specifiek toegestaan. Gelet op de gezamenlijke regionale opzet van de RES 1.0 en het voorliggende Programma Zon op Veld is het nodig om de voorgestelde bestemming gewijzigd vast te stellen, zodanig dat geen project zon op veld direct mogelijk is, ook niet via een vergunningplicht is zoals voorgesteld. Zie hiervoor 2.1 De RES-opgave: sturing door bevoegde gezagen verzekerd.

Opwek Energie op Rijksvastgoed (OER)

In Q1 2024 is de voorverkenningfase van het het programma Opwek Energie op Rijksvastgoed (OER) afgerond. Hieruit is gebleken dat er enkele gebieden binnen de regio zijn die geschikt zouden kunnen zijn voor duurzame opwek. Echter, de verkenningfase die in Q2 van start is, gaat hier concreter op in. Dit is ten tijde van uitvoering van het programma nog niet duidelijk, daarom worden initiatieven van ontwikkelaars op rijksvastgoed en rijksgronden op en langs infrastructuur vooralsnog niet in behandeling genomen.

Netwerk

Eind 2022 heeft Stedin op basis van de regionale ambitie en reeds lopende en geplande initiatieven een netimpactanalyse uitgevoerd. Deze analyse geeft inzicht in de gevolgen van regionale keuzes met betrekking tot duurzame opwek op de energie-infrastructuur. Veel van deze keuzes zijn op het moment nog niet concreet, denk hierbij aan de precieze locatie waarop zonnepanelen op veld gerealiseerd zullen worden. De analyse geeft een overzichtelijk beeld van te verwachten knelpunten en de mogelijke oplossingen

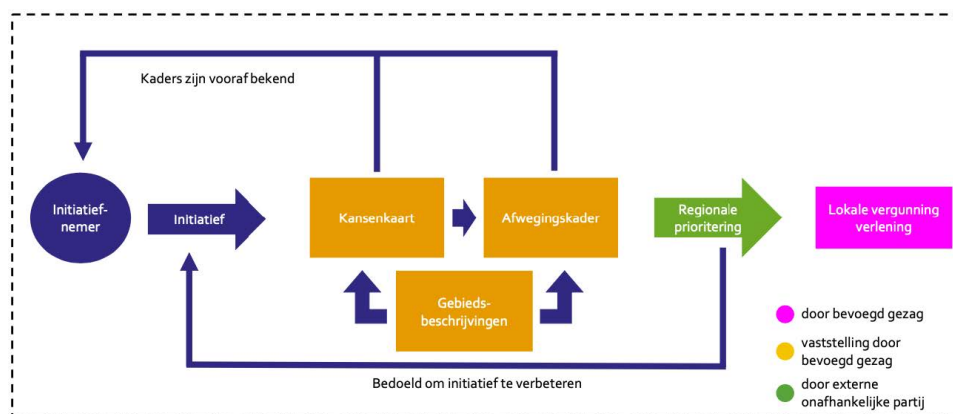
hiervoor. Een nieuwe analyse is in 2024 te verwachten. Uit de meest recente netimpactanalyse valt voor de regio Midden-Holland het volgende op te maken:

- In de regio is met name sprake van (toekomstige) congestie voor afname. Voor opwek zijn vooralsnog meer mogelijkheden.
- Op zeven zogeheten hoog- en middenspanningsstations in de regio, met name in Zuidplas, kunnen knelpunten optreden als gevolg van de ambitie voor opwekking. Op de overige van de hoog- en middenspanningsstations worden geen opwek-knelpunten voorzien.
- Voor het wegnemen van deze knelpunten worden twee stations uitgebreid en drie nieuwe stations gebouwd. Hierdoor wordt de opwekcapaciteit (zowel bestaand als additioneel) beter verspreid over de stations. Daarnaast zal het nieuwe hoofdstation Woerden-Zuid een deel van de belasting van hoofdstation IJsseldijk overnemen.
- De werkzaamheden rondom uitbreiding en nieuwbouw worden naar verwachting uiterlijk 2030 afgerond. Dit kan betekenen dat projecten voor de opwekking van hernieuwbare energie die voor die tijd vergund zijn en voor 2030 gerealiseerd dienen te zijn, te maken krijgen met schaarste op het net waardoor er niet kan worden teruggeleverd. In de prioritering van projecten naar vergunningverlening dient hiermee rekening te worden gehouden.
- Door het grote aandeel van grootschalig zon op dak zijn forse aanpassingen nodig in de lagere netvlakken. Hierbij is additionele fysieke ruimte noodzakelijk voor het bijplaatsen van distributieruimtes op wijkniveau, denk aan capaciteitsgestuurde leveringscontracten en het 'local4local'-principe.
- De totale kosten ca. € 120 – € 141 miljoen bedragen en circa 15.000 – 20.500 m² additionele ruimte verspreid over de regio benodigd is voor deze netinfrastructuur. Het gros van deze investeringen is al voorzien in het investeringsplan van de netbeheerders. De benodigde investering om het verwachte knelpunt in station Langeland Zuid op te lossen, zal opgenomen worden in het eerstvolgende investeringsplan.

In Zuidplas is, gegeven het hoge aantal knelpunten voor opwekking en afname, op 14 februari 2023 door Netbeheerder Stedin reeds netcongestie afgekondigd. Zowel voor opwek als voor afname gelden restricties voor nieuwe en bestaande gebruikers. Deze restricties worden echter vóór de realisatie van zon op veld projecten, opgelost.

2.3 Opbouw en samenhang van de ruimtelijke instrumenten

Het Programma Zon op Veld, dat drie afzonderlijke ruimtelijke instrumenten beschrijft, geeft antwoord op de vraag 'op welke wijze worden projecten stapsgewijs begeleid tot aan de vergunningverlening?'. Onderstaand schema geeft deze stappen weer alsmede de samenhang tussen de afzonderlijke ruimtelijke instrumenten.



Figuur 2.1 - Programma Zon op Veld met ruimtelijke instrumenten

Deze ruimtelijke instrumenten leiden er gezamenlijk toe dat kwalitatief goede projecten op de juiste locaties worden vergund. De instrumenten zijn vooraf bekend, bij bevoegde gezagen, initiatiefnemers en voor de omgeving (inwoners, bedrijven en andere instanties). Initiatiefnemers kunnen hierdoor zo goed mogelijk voorsorteren op het aanleveren van een kwalitatief project.

2.4 Kansenkaart

De kansenkaart heeft als doel om in de regio onderscheid te maken tussen kansrijke en niet kansrijke gebieden voor de opwek van zon op veld binnen de vastgestelde zoekgebieden uit de RES 1.0. Het houdt in:

- Een detaillering van de zoekgebieden.
- Een multicriteria-analyse met criteria zorgt voor elk zoekgebied voor een score ten aanzien van de mate van kansrijkheid van dat zoekgebied.
- Door vergelijking van de scores wordt duidelijk welke projecten als meest wenselijk worden aange-merkt.

De kansenkaart biedt initiatiefnemers in een oogwenk inzicht in de kansrijkheid van een locatie door zoekgebieden aan te wijzen. Met die zoekgebieden vindt regionale sturing plaats op de realisatie van initiatieven binnen de aangewezen kansrijke gebieden. De kansrijkheid vloeit voort uit een samenstelling van belangrijke criteria aan de hand waarvan een gebied wel of niet geschikt blijkt te zijn voor zonneparken.

Deze criteria zijn:

- type zoekgebied (langs infrastructuur, op agrarische gronden of in transitiegebieden);
- bodemtype (klei of veengronden);
- natuurwaarden - aanwezigheid van natuurgebieden;
- recreatiewaarden - aanwezigheid van recreatiegebieden;
- geplande ontwikkelingen;
- netaansluiting;
- netimpact;
- archeologische waarden;
- cultuurhistorische waarden;
- gebiedsspecifieke meekoppelkansen;
- landbouw- en landschappelijke waarden.

In het beleidsparticipatietraject over de ruimtelijke instrumenten, voorafgaand aan het vaststellen van het programma, zijn deze criteria zorgvuldig getoetst en gewogen bij omwonenden in enquêtes, straat-gesprekken, excursies en stakeholdersbijeenkomsten. Op de volgende link zijn de resultaten uit het parti-cipatietraject te vinden.

Mate van kansrijkheid

Met de kansenkaart worden zoekgebieden onderscheiden in kansrijk, matig kansrijk of niet kansrijk, bepaald op basis van eerder genoemde criteria. In de regio zijn op dit moment enkel kansrijke en niet kansrijke zoekgebieden aangewezen.

Beoordeling	Definitie
Groen gebied	Kansrijk Het gebied is geschikt voor een zonneveld. Let op: Initiatieven in deze gebieden zijn niet automatisch wenselijk. Daarvoor moeten initiatieven in deze gebieden ook nog rekening houden met de gebiedsbeschrijvingen en voldoen aan de criteria van het afwegingskader. De behaalde punten (score) in het afwegingskader gebruiken we om initiatieven met elkaar te vergelijken en de meest wenselijke te bepalen. Oftewel, hoe hoger uw initiatief scoort op elke voorwaarde, hoe beter.
Rood gebied	Niet kansrijk Dit gebied is niet geschikt voor de plaatsing van zonnepanelen. Een project wordt per definitie niet als wenselijk gezien. Het advies is om gebruik te maken van kansen voor zonnenvelden in andere gebieden.

Tabel 2.1 - Indeling kansrijkheid zoekgebieden

Tegemoetkomend aan de landelijke en regionale zonneladder worden binnen het totaal aan zoekgebieden de kansrijke zoekgebieden in twee segmenten aangewezen

Ieder zoekgebied heeft op basis van de voornoemde criteria een score toebedeeld gekregen. Deze score is onderdeel van de criteria van het afwegingskader en telt mee in de beoordeling van een initiatief binnen de prioritering. In 2.6 Afwegingskader wordt over de prioritering meer toegelicht.

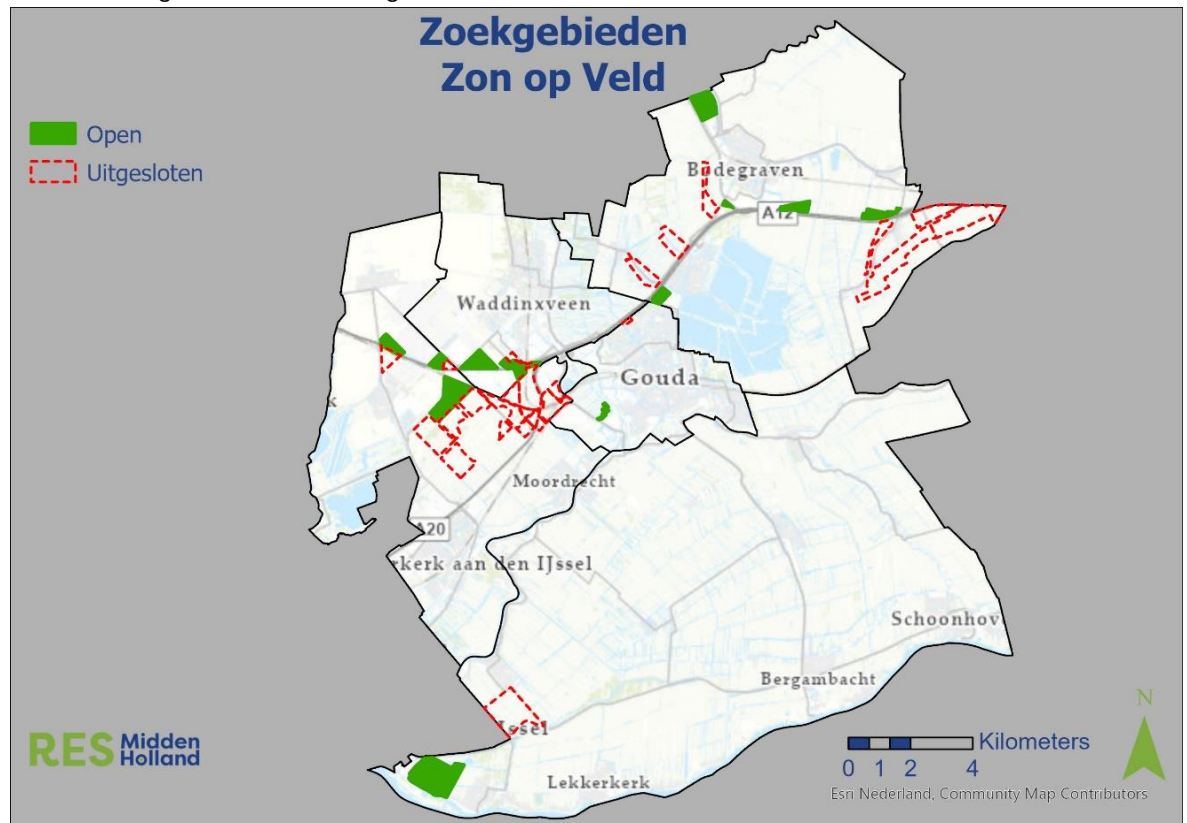
De kanskaart met het eerste segment wordt gepubliceerd op de website in de vorm van een uitnodiging aan de omgeving. Vanaf dat moment kunnen initiatiefnemers en omwonenden de kanskaart raadplegen en zal dit onderdeel zijn van het toetsings- en prioriteringstraject binnen het Programma Zon op Veld.

In Bijlage 5.2 Handreiking kanskaart is een uitgebreidere toelichting op de criteria en de werking van de kanskaart in relatie tot de andere ruimtelijke instrumenten weergegeven in de vorm van een handreiking.

Het eerste segment

Het eerste segment betreft voornamelijk zoekgebieden langs infrastructuur. De verwachting is dat de volledige opgave binnen deze zoekgebieden kan worden voldaan. Mocht dit onverhoopt niet het geval zijn, kan er door de colleges met inbreng van gemeenteraden voor worden gekozen het tweede segment open te stellen. Enkel voor het eerste segment wordt een planning en een kaart afgegeven.

Het eerste segment ziet er als volgt uit.



Figuur 2.2 - Kanskaart Eerste Segment Zon op veld Midden-Holland

Het eerste segment betreffen de volgende gebieden:

Zoekgebied	Gemeente	Type
Polder Westeinde Waarder Noord	Bodegraven-Reeuwijk	Langs infrastructuur
Driehoek N11/N459/Nespad	Bodegraven-Reeuwijk	Langs infrastructuur
A12/Boerderijweg/Enkele Wiericke	Bodegraven-Reeuwijk	Langs infrastructuur
Binnenpolder Oost (Dammekant)	Bodegraven-Reeuwijk	Langs infrastructuur
Zoutman-West	Bodegraven-Reeuwijk	Langs infrastructuur
Gouda buitengebied	Gouda	Langs infrastructuur
Krimpenerhout	Krimpenerwaard	Agrarisch gebied
Tweede Bloksweg	Waddinxveen	Langs infrastructuur
Waddinxveen Knoop A12/A20/N457	Waddinxveen	Langs infrastructuur
Bredeweg - Noordelijke Dwarsweg - A12 (A12/N219 knoop)	Zuidplas	Langs infrastructuur
Groen energielandschap	Zuidplas	In transitiegebied
Moerkapelle Zuid (A12/Swanlaweg)	Zuidplas	Langs infrastructuur

Tabel 2.2 - Eerste segment zoekgebieden

Het tweede segment

Het tweede segment zoekgebieden bestaat uit agrarische gebieden en transitiegebied. Daarnaast zullen nieuwe ontwikkelingen in de regio tevens worden overwogen. Dit segment zal enkel worden opengesteld als de colleges dit met inbreng van de raad door middel van een wensen en bedenkingenprocedure, besluiten. Mocht het tweede segment worden opengesteld, zal omwille van het toepassen van de provinciale zonneladder éérs worden gekeken naar transitiegebied alvorens wordt gekeken naar agrarisch gebied.

2.5 Gebiedsbeschrijvingen

Voor de onderbouwing van de kansrijkheid van ieder zoekgebied én de duiding van gebiedsspecifieke kenmerken, zijn voor ieder kansrijk zoekgebied gebiedsbeschrijvingen opgesteld. Het doel van de gebiedsbeschrijvingen is om:

- De kansrijkheid van een zoekgebied in de kanskaart te ondersteunen of te nuanceren met onderbouwing en om de navolgbaarheid van de gegeven score te duiden.
- Gebiedsspecifieke, landschappelijke kenmerken om inpassing van zonnepanelen en aansluiting op gebiedsspecifieke meekoppelkansen te duiden. Meekoppelkansen kunnen in de praktijk worden ingevuld door het combineren van een project met andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals een natuurontwikkeling of transitie in de landbouw.

De gebiedsbeschrijvingen zijn aanvullend op de kanskaart; zo dienen projecten aan te sluiten op de gebiedsspecifieke kenmerken uit de gebiedsbeschrijving. Voor ieder zoekgebied is een gebiedsbeschrijving opgesteld. Voor de zoekgebieden die kansrijk zijn is een verdiepend onderzoek gedaan naar gebiedsspecifieke kenmerken, zodat initiatiefnemers hier beter op kunnen aansluiten.

In het beleidsparticipatietraject zijn de zoekgebieden zorgvuldig getoetst en gewogen bij omwonenden in enquêtes, straatgesprekken, excursies en stakeholdersbijeenkomsten.

De gebiedsbeschrijvingen worden als bijlage van de kanskaart gepubliceerd in de nader te vormen uitnodiging. Vanaf dat moment kunnen initiatiefnemers en omwonenden de kanskaart en gebiedsbeschrijvingen raadplegen en zullen deze onderdeel zijn van het prioriterings- en beoordelingstraject binnen het Programma Zon op Veld.

In Bijlage 5.2 Handreiking kanskaart is een uitgebreidere beschrijving van de gebiedsbeschrijvingen als onderdeel van de kanskaart en in relatie tot de andere ruimtelijke instrumenten weergegeven in de vorm van een handreiking. De gebiedsbeschrijvingen van de kansrijke zoekgebieden die in het eerste segment zijn aangewezen zijn aan de bijlagen van dit document toegevoegd.

2.6 Afwegingskader

Het afwegingskader heeft als doel om de wenselijkheid van initiatieven voor de regio te bepalen, binnen gebieden die in de kanskaart als kansrijk worden geacht. Alleen wenselijke initiatieven, dat wil zeggen initiatieven die binnen het afwegingskader als wenselijk worden beoordeeld, komen in de regio in aanmerking voor het toegekend krijgen van een omgevingsvergunning. Het afwegingskader is daarmee een voorportaal van de vergunningverlening. De vergunningverlening zelf vindt onveranderd door het bevoegd gezag plaats.

De methode betreft een multicriteria-analyse die voor elk initiatief een oordeel geeft over de wenselijkheid ervan. Op basis van een set criteria die kwantitatief kunnen worden 'gescoord', krijgt ieder initiatief een score toebedeeld. De initiatieven met de hoogste score zijn het meest wenselijk.

Voorwaarden

Belangrijk voor initiatiefnemers en ontwikkelaars zijn de voorwaarden om in aanmerking te komen voor beoordeling binnen het afwegingskader:

- Eenieder die een initiatief voor zonnepanelen op veld wil realiseren en daarmee vergunningsplichtig is, kan zich als 'initiatiefnemer' opgeven.
- Een initiatief dient te voldoen aan de minimale eisen op ieder criterium binnen het afwegingskader.
- Een initiatief dient te liggen in één van de kansrijke zoekgebieden die zijn gepubliceerd binnen de kanskaart.
- Een initiatief mag niet op Rijksvastgoed- en Rijksground liggen.
- Een initiatief dient afgestemd en akkoord te zijn bevonden door de eigenaar van de grond waarop het initiatief dient te worden ontwikkeld.
- Een initiatief dient te voldoen aan het provinciaal toepassingsbereik voor een zonneveld buiten bestaand stad- en dorpsgebied (500 m²).

Uitzonderingen

Er zijn enkele uitzonderingen voor projecten die wel vergunningplichtig zijn, maar waar prioritering middels het afwegingskader en daarmee het Programma Zon op Veld niet van toepassing is. Deze projecten kunnen bij het bevoegd gezag direct een omgevingsvergunning aanvragen en die omgevingsvergunningen kunnen worden verleend als de aanvragen voldoen aan alle voorwaarden voor provinciaal en gemeentelijk beleid aangaande de ruimtelijke kwaliteit en beleid en regelgeving vanuit de waterschappen. Het gaat hier om een omgevingsvergunning waarvoor een Bopa-procedure kan worden toegepast.

De uitzonderingen betreffen:

- Projecten voor zon op veld met een omvang kleiner dan het provinciaal toepassingsbereik voor een zonneveld buiten bestaand stad- en dorpsgebied (500 m²).
- Projecten voor zon op parkeerterreinen (solar carports).
- Projecten voor zon op waterbassins.
- Projecten voor zon op geluidsschermen. Projecten voor zon op bestaande infrastructuur (zoals taluds). Projecten voor zon op boerenerven, stortplaatsen of bebouwing.

Bij projecten met een omvang kleiner dan het provinciaal toepassingsbereik voor een zonneveld wordt gedacht aan kleine velden gericht op de opwek van eigen energie. Voor deze uitzondering is gekozen om particuliere eigenaren niet onnodig in het afwegingskader van het programma op te nemen. Bij realisatie van dergelijke kleine velden blijven ruimtelijke kwaliteit en inpassing onverminderd van toepassing. De verwachting is dat dit soort projecten aanmerkelijk kleinschaliger van opzet zijn en dat daardoor eventuele onduidelijkheid over begrenzing van een project niet aan de orde zal zijn.

Voor andere projecten die niet tot deze uitzonderingscategorie behoren is het niet de bedoeling dat daarvoor afzonderlijke omgevingsvergunningen worden aangevraagd, buiten de openstellingstermijnen van het Programma Zon op Veld. Een aanvraag zal worden afgewezen. Zie hiervoor 2.1 De RES-opgave: sturing door bevoegde gezagen verzekerd.

Criteria

Het afwegingskader biedt de regio een kader waarbinnen initiatieven ten opzichte van elkaar op meerdere kwalitatieve factoren worden beoordeeld. Zo is eenduidig inzicht te verkrijgen waar een project op voorhand in de regio aan dient te voldoen, en op welke manier een initiatiefnemer de wenselijkheid van het project kan vergroten door te streven naar hogere scores. De wenselijkheid van een project is een optelsom van scores op criteria die door de regio belangrijk worden gevonden, te weten:

- de locatie op de kanskaart;

- gebiedsspecifieke meekoppelkansen;
- landschappelijke inpassing;
- ontwerp;
- biodiversiteit;
- veiligheid en gezondheid;
- participatie – projectparticipatie;
- participatie - lokaal eigendom;
- netbeheer.

In het beleidsparticipatietraject zijn deze criteria zorgvuldig getoetst en gewogen bij omwonenden in enquêtes, straatgesprekken, excursies en stakeholdersbijeenkomsten. Sommige criteria overlappen, zo komen natuurinclusieve ontwerpen terug in de criteria landschappelijke inpassing, ontwerp en biodiversiteit. In de beoordeling van initiatieven wordt hiermee rekening gehouden.

Bijzondere aandacht gaat uit naar participatie in de vorm van projectparticipatie en de gelegenheid voor de samenleving om te participeren in financiële deelname aan projecten. Iedere gemeente stelt zelf het beleid en regelgeving voor lokaal eigendom vast. Initiatiefnemers wordt gevraagd een plan op te stellen op welke manier invulling wordt gegeven aan deze vormen van participatie.

De criteria van het afwegingskader worden gepubliceerd samen met kanskaart en gebiedsbeschrijvingen. Vanaf dat moment kunnen initiatiefnemers en omwonenden de criteria raadplegen en zullen deze onderdeel zijn van het prioriterings- en beoordelingstraject binnen het Programma Zon op Veld.

In Bijlage 5.3 Handreiking afwegingskader is een uitgebreidere beschrijving van de criteria en de werking van het afwegingskader in relatie tot de andere ruimtelijke instrumenten weergegeven in de vorm van een handreiking.

Wenselijke projecten

Ieder project dat wenselijk wordt geacht, scoort minimaal voldoende op alle criteria in het afwegingskader. Maar niet ieder initiatief dat voldoende scoort, is wenselijk. Dit hangt af van het totaal aan initiatieven dat nodig is om de ambitie te halen. Startend met het hoogst geprioriteerde initiatief wordt vervolgens de bijdrage aan de ambitie opgeteld, doorwerkend tot het initiatief waarmee het bod wat op dat moment noodzakelijk is, is behaald. Er wordt hierbij tevens rekening gehouden met een overprogrammering van 20% op het totaal beoogde vermogen om projecten die mogelijk alsnog afvallen te compenseren.

De initiatieven die binnen de marge vallen om het bod te halen, krijgen prioriteit en zijn conform de methodiek 'wenselijk'. De overige initiatieven, ongeacht hun score, zijn dat niet en zijn daarmee 'niet wenselijk'. Er kunnen zich hierdoor enkele situaties voordoen:

Het kan zijn dat een initiatief eerst wenselijk is, maar door de komst van een ander initiatief dat hoger scoort of de verlaging van de ambitie, ineens niet meer. Andersom kan dit ook, een initiatief dat eerst niet wenselijk is, kan door de verhoging van de ambitie of het wegvallen van andere initiatieven, ineens wél wenselijk zijn. Het kan zijn dat te weinig initiatieven worden ingebracht. Hierdoor zijn mogelijk alle initiatieven die de minimale eis hebben gehaald, wenselijk om de beoogde ambitie alsnog te kunnen halen. Het kan zijn dat er een initiatief met een zeer grote bijdrage aan het bod bovenaan de prioriteitenlijst staat. Hierdoor is het totaal aantal wenselijke projecten mogelijk erg gering.

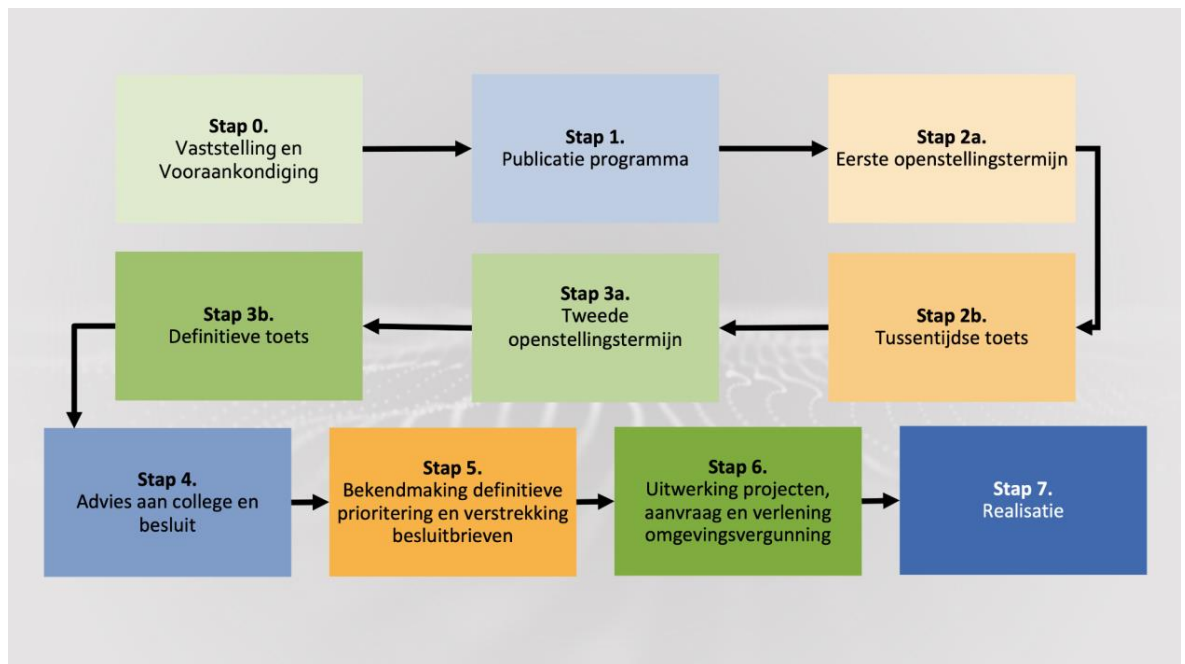
De wenselijkheid wordt op deze manier behaald door het simpele feit of de ambitie met het beoogde aantal projecten wordt gehaald of niet.

Het afwegingskader bevat de relevante aspecten, die ook relevant zijn voor de SDE++ subsidie. Het Programma zon op veld sluit aan op de doelstellingen en het toetsingskader voor deze subsidieregeling. In de Bopa wordt hier invulling aan gegeven.

Hoofdstuk 3 Toepassing van het programma

3.1 Stappenplan Programma Zon op Veld

De inzet van de verschillende ruimtelijke instrumenten leidt tot besluiten over het al dan niet vergunnen van projecten. Het bevoegde gezag, de initiatiefnemer en de omgeving vervullen ieder hun eigen rol (zie schema).



Figuur 3. 1 - Stappenplan naar een vergunning voor zon op veld

De rollen en bevoegdheden van de colleges en gemeenteraden in deze stappen zijn te vinden in tabel 5 van Hoofdstuk 3 Toepassing van het programma.

Stap 0. Vaststelling en vooraankondiging

Vaststelling van het programma met kanskaart, gebiedsbeschrijvingen en afwegingskader

Het college stelt het Programma Zon op Veld vast en daarmee de kanskaart, gebiedsbeschrijvingen en het afwegingskader. De gemeenteraad neemt vooraf aan de besluitvorming kennis van het programma en wordt gevraagd het besluit te nemen om niet over te gaan tot het indienen van wensen en bedenkingen. Daarmee krijgen de gemeenteraden, colleges, initiatiefnemers en omgeving inzicht in de mogelijkheden die worden geboden voor het faciliteren van projecten voor zon op veld.

De eigenaren van gronden binnen de aangewezen zoekgebieden op de kanskaart en die kansrijk zijn, worden geïnformeerd over het proces. Specifiek krijgen zij de informatie over de kaders en de spelregels die van belang zijn voor degene die een project voor de betreffende gronden wil aanmelden. Tevens wordt duidelijk aangegeven op welke wijze de grondeigenaar overleg met de organisatie van dit proces kan hebben, mocht men daar aan het begin of gaandeweg het proces behoefte aan hebben. De grondeigenaren zijn geïnformeerd, nadat de colleges het concept-programma hebben behandeld, en gelijktijdig met het vrijgeven van het programma voor een 'wensen en bedenkingen' procedure bij de gemeenteraad. Andere eigenaren, buiten de kansrijke gebieden op de kanskaart, worden niet nadrukkelijk geïnformeerd.

Stap 1. Publicatie

De initiatiefnemer stemt initiatief af op kanskaart, afwegingskader en gebiedsbeschrijvingen

Na vaststelling van het Programma Zon op Veld wordt het programma en de daarvan deel uitmakende ruimtelijke instrumenten gepubliceerd op een nader in te richten RES-portaal (website). Met de publicatie worden de werking, de termijnen van openstelling voor het indienen van projecten en de manier van aanmelden duidelijk aangegeven. Ook wordt duidelijk gemaakt hoeveel rondes van openstelling er zullen zijn, zowel voor het realiseren van het bod tot 2030 als voor eventuele daaropvolgende ambities.

De publicatie wordt breed gecommuniceerd. Door het programma met de afzonderlijke ruimtelijke instrumenten eenvoudig beschikbaar te stellen wordt ook een zo breed mogelijk publiek van omwonenden en initiatiefnemers op de hoogte gesteld van de gepubliceerde ruimtelijke instrumenten.

Met de brede publicatie wordt geborgd dat:

- Projecten binnen de zoekgebieden worden gerealiseerd.

- Duidelijk is welke locaties binnen de vastgestelde zoekgebieden kansrijk zijn.
- Inzichtelijk is met welke ruimtelijk-landschappelijke kenmerken rekening wordt gehouden.
- Op welke wijze met andere aspecten in de omgeving, zoals belangen van inwoners, rekening is gehouden.
- De meekoppelkansen en gebiedsspecifieke eigenschappen waar projecten het beste op kunnen aansluiten, duidelijk zijn.

Stap 2a. Eerste openstellingstermijn

De initiatiefnemer dient het project in op het platform.

De initiatiefnemer kan binnen een vastgestelde termijn het project indienen via het platform, zodat deze wordt meegenomen in de toetsing en de prioritering. Het beste project op de meest kansrijke locatie krijgt de hoogste prioriteit. Gedurende de openstellingstermijn worden er geen uitspraken naar de initiatiefnemers gedaan over de wenselijkheid van het initiatief. Wel bepaalt de onafhankelijke partij die de initiatieven zal gaan beoordelen al in deze fase samen met de betreffende ambtenaren bij de gemeenten de binnenkomende initiatieven.

Tijdens deze fase zullen de onafhankelijke partij en gemeenteamttenaren op ruimtelijke ordening vanuit de betreffende gemeenten samenwerken om de binnenkomende initiatieven te beoordelen en af te wegen op basis van de kansenkaart en de criteria uit de gebiedsbeschrijvingen en het afwegingskader.

Stap 2b. Tussentijdse toets

De externe onafhankelijke partij toetst de initiatieven en stelt een advies met tussentijdse prioritering op.

Na de eerste termijn komt de onafhankelijke partij samen om de reeds ingediende en beoordeelde initiatieven nog eens eenduidig te toetsen om te komen tot een gelijkwaardige beoordeling voor ieder initiatief.

Hierna stelt ze een tussentijdse prioritering op. Deze prioritering wordt als voortgangsrapportage ter informatie aangeboden aan de Kerngroep (de ambtelijke vertegenwoordiging in het RES-programma) en de Stuurgroep (de politieke- en maatschappelijke vertegenwoordiging in het RES-programma). De stuurgroep legt het ter informatie voor aan de colleges.

Op de prioritering staan enkel projecten die aan de minimale eisen voldoen. Het kan zijn dat zoveel projecten zijn ingediend dat de ambitie ruimschoots gehaald wordt. Dan zullen projecten die wel aan de minimale eisen voldoen maar minder wenselijk zijn dan anderen, niet geprioriteerd worden. Het kan ook zo zijn dat ieder project dat aan de minimale eisen voldoet nodig is om de regionale ambitie te halen en dat er nog steeds een restopgave overblijft. De externe onafhankelijke partij geeft dan aan welke acties kunnen worden overwogen om de ambitie alsnog te halen.

Het tussentijdse rapport bevat daarmee de volgende elementen en uitgangspunten:

- De lijst geprioriteerde projecten bevat het aantal projecten dat nodig is om de beoogde ambitie voor zon op veld te behalen, plus een reservering van 20% extra capaciteit, rekening houdend met enige uitval in de vervolgfases van vergunningverlening en realisatie.
- Er zal tevens geadviseerd worden over:
 - Het aan het einde van de tweede openstellingstermijn aanwijzen van additionele kansrijke zoekgebieden.
 - Het wijzigen van criteria en voorwaarden binnen het programma.
 - Eventuele noodzaak voor herijking.

Stap 3a. Tweede openstellingstermijn

De externe onafhankelijke partij koppelt de stand van prioritering terug aan initiatiefnemers en deze krijgen de kans nieuwe initiatieven in te dienen en bestaande te verbeteren.

Na het opstellen van de tussentijdse prioritering en parallel aan het aanbieden ervan aan de colleges worden de initiatiefnemers gecontacteerd.

- Projecten die als wenselijk worden beoordeeld krijgen teruggekoppeld wat op dat moment ten opzichte van andere initiatieven, de score van wenselijkheid van hun initiatief is en op welke manier ze dit nog verder kunnen verbeteren.
- Projecten die niet voldoen aan de minimale eisen worden uitgenodigd hun project te verbeteren binnen deze tweede termijn.

Zonder details van andere initiatieven prijs te geven kunnen alle initiatiefnemers gestimuleerd worden hun project op onderdelen te verbeteren.

Vervolgens krijgen initiatiefnemers de kans hun initiatief te verbeteren of een nieuw initiatief in te dienen. Ook initiatiefnemers die in de eerste ronde niet hebben meegedongen kunnen zich aanmelden. Kleine initiatiefnemers, zoals lokale organisaties die gedurende de eerste ronde een initiatief hebben ingediend, kunnen gebruikmaken van begeleiding vanuit de onafhankelijke externe partij en van ambtelijke ondersteuning vanuit gemeenten. Deze begeleiding dient ertoe het initiatief te verbeteren.

Stap 3b. Definitieve toets

De externe onafhankelijke partij toetst opnieuw de ingediende, verbeterde projecten en stelt hierover een definitief advies op.

Na het verstrijken van de tweede termijn is het niet meer mogelijk om een initiatief in te dienen. Eventuele latere aanvragen worden terzijde gelegd, omdat deze niet passen binnen de spelregels van het programma. Het programma is gericht op tijdige verlening van vergunningen voor het realiseren van projecten met de hoogste kwaliteit. Als een project niet binnen het stramien van het programma wordt ingediend en door de aangegeven tijdspaden van het programma niet kan worden beoordeeld, kan het dus ook niet als meest wenselijke worden aangemerkt.

De aangepaste projecten worden door de externe onafhankelijke partij opnieuw getoetst. Vervolgens vindt opnieuw een definitieve prioritering plaats. Daarnaast schrijft de externe onafhankelijke partij een definitief advies onder welke voorwaarden de projecten kunnen worden vergund.

In het advies wordt, naast de onderwerpen die tijdens de tussentijdse rapportage tevens zijn behandeld, ook de verdeling van projecten over de regio besproken. Bij een onevenredige verdeling van projecten over de verschillende zoekgebieden, dat wil zeggen bij een afwijking van meer dan 20%, wordt hierover geadviseerd.

Het advies met daarin de definitieve prioritering wordt aan de kerngroep aangeboden wederom aan de Kerngroep en de Stuurgroep van de RES aangeboden.

Stap 4. Advies aan colleges en raden

Het definitieve advies met prioritering van wenselijke projecten wordt ter besluit voorgelegd met de intentie om aan deze projecten ook daadwerkelijk vergunningen te verlenen.

De kerngroep legt het definitieve advies voor aan de colleges. Het gehele advies wordt ter informatie voorgelegd, de adviezen en de te vergunnen projecten voor specifieke gemeenten worden ter besluitvorming voorgelegd in de gemeenten waar de initiatieven beoogd zijn. Zo wordt een advies over het openstellen van het tweede segment zoekgebieden ter besluitvorming voorgelegd aan de colleges waar deze zoekgebieden zijn gelegen. De gemeenteraden wordt gevraagd kennis te nemen van het advies en te besluiten niet over te gaan op wensen en bedenkingen.

Het doel van het collegebesluit en het raadsbesluit om niet over te gaan op wensen en bedenkingen is dat al vóór de vergunningsaanvraag de regionale colleges en raden op één lijn zitten wat betreft de wenselijkheid over de te realiseren projecten. Met het besluit wordt de intentie uitgesproken de gewenste projecten ook te vergunnen bij een uitgewerkte vergunningsaanvraag. Op deze wijze kan de vergunningverlening zelf binnen de gemeenten bespoedigd worden.

Als er in deze stap door de colleges besloten wordt het tweede segment zoekgebieden vrij te geven, wordt daarin tevens een besluit genomen over een nieuw te volgen planning met openstellingstermijnen voor dit tweede segment.

Stap 5. Bekendmaking definitieve prioritering en verstrekking bevestigingsbrieven

Op basis van de vastgestelde prioritering worden de initiatiefnemers van de wenselijke initiatieven verzocht een omgevingsvergunning aan te vragen.

Na vaststelling van de prioritering door de colleges en na het besluit van de gemeenteraden om niet over te gaan op wensen en bedenkingen, worden de initiatiefnemers schriftelijk geïnformeerd. In deze brief staat onder welke voorwaarden een initiatiefnemer een omgevingsvergunning voor het betreffende project kan aanvragen. Alleen initiatieven die deze bevestigingsbrief hebben ontvangen komen in aanmerking voor een omgevingsvergunning.

Stap 6. Uitwerking projecten, aanvraag en verlening omgevingsvergunning

De initiatiefnemer werkt het project uit en maakt dit gereed voor het indienen van een vergunningaanvraag, inclusief participatie.

Op basis van de bevestigingsbrief gaat de initiatiefnemer aan de slag. In deze stap verrichten initiatiefnemers samen met de omgeving ook projectparticipatie en uitwerking van het aspect lokaal eigendom, wat door de colleges van iedere gemeente afzonderlijk wordt vastgesteld.

De omgevingsvergunning wordt vervolgens door de initiatiefnemer aangevraagd bij de gemeente. De initiatiefnemer dient een formele vergunningsaanvraag op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) in. De omgevingsvergunning wordt verleend op basis van de criteria uit de bevestigingsbrief die is meegegeven aan ieder wenselijk project en op basis van het afwegingskader, en daarmee ook aan de wettelijke vereisten en regelgeving van de bevoegde gezagen zoals de gemeenten, waterschappen en provincie. Het programma is niet betrokken bij het verlenen van de vergunning, dit is en blijft een taak van het bevoegde gezag. Tevens betreft het bevoegde gezag in dit stadium van besluitvorming tussentijds andere actuele ontwikkelingen, zoals keuzes ten aanzien van nieuwe woningbouwlocatie, die alsnog verlening van een omgevingsvergunning voor een project zon op veld in de weg staat.

De verwachting is dat, door de regionale voorbereiding en betrokkenheid van experts, colleges en gemeenteraden in het voortraject, de vergunningverlening zelf snel verloopt.

Stap 7. Realisatie

Nadat de omgevingsvergunning is verleend, kan het project worden gerealiseerd. Het bevoegde gezag houdt bij of de realisatie tot stand komt en koppelt dit periodiek terug aan de externe onafhankelijke partij voor monitoring.

3.2 Tijdsplanning

Stappen Programma Zon op Veld	Startdatum
Vaststelling colleges	Juni 2024
Stap 1: Publicatie programma	Juni 2024
Stap 2a: Eerste openstellingstermijn (2 maanden)	Juli - September 2024
Stap 2b: Tussentijdse toets	Oktober 2024
Stap 3a: Tweede openstellingstermijn (1 maand)	November - December 2024
Stap 3b: Definitieve toets	Januari - Februari 2025
Stap 4a: Advies aan kerngroep RES	Februari 2025
Stap 4b: Advies naar Stuurgroep	Februari 2025
Stap 4c: Advies met besluit naar colleges	Februari 2025
Stap 4d: Advies ter informatie naar raad met besluit niet over te gaan op wensen en bedenkingen	Maart 2025
Stap 4e: Instemmen met advies door colleges	Juni 2025
Stap 5: Bekendmaking definitieve prioritering en verstrekking bevestigingsbrieven	Juni 2025
Stap 6a: Uitwerking projecten	Q3 en Q4 2025
Stap 6b: Aanvraag omgevingsvergunning	Vanaf Q1 2026
Stap 6c: Verlenen omgevingsvergunning door bevoegd gezag	Vanaf Q1 2026
Stap 7: Realisatie	Vanaf Q3 2026
Voltooiing	2030

Tabel 3.1 Tijdsplanning

3.3 Rollen van betrokken partijen bij het realiseren van het Programma Zon op Veld

Voor het realiseren van de doelstelling voor zon op veld zijn de genoemde ruimtelijke instrumenten ontwikkeld. Betrokken partijen gaan de volgende rollen hierin vervullen:

Inzet externe onafhankelijke partij vo or advisering en voorbereiding van besluiten

Voor de toetsing van de projecten die voor zon op veld worden ingediend, wordt een externe onafhankelijke partij voor zon op veld ingesteld. De externe onafhankelijke partij heeft een adviserende rol in de voorbereiding van besluiten die het bevoegde gezag uiteindelijk zelf neemt.

Verwacht wordt dat een aanzienlijk aantal projecten wordt ingediend. Om slagvaardig en uniform alle ingediende projecten te kunnen toetsen en prioriteren is een externe onafhankelijke partij nodig. Uniformiteit en hoogwaardige kwaliteit van het advies zijn essentieel, gelet op de impact van de projecten in de samenleving. Ook vanuit urgentie is een externe onafhankelijke partij nodig.

Verantwoordelijkheden stakeholders

Voor het invullen van de regionale RES-ambitie met projecten voor zon op veld hebben diverse stakeholders een eigen verantwoordelijkheid. In het overzicht wordt hiervoor een voorstel gedaan voor zover het de provincie en gemeenten betreft. Dit overzicht is in feite een samenvatting van de werkwijze en rollen die

in Hoofdstuk 3 Toepassing van het programma en Hoofdstuk 4 Omgevingsvergunningen, -visie en -plan zijn onderscheiden.

Activiteit	Initiatiefnemer	Omgeving	Externe onafhankelijke partij voor zon op veld	Ambtelijke dienst gemeente	College	Gemeenteraad
Stap 0. Vaststelling en vooraankondiging Programma Zon op Veld				Vorbereiding vaststelling van het Programma Zon op Veld	Eerste conceptversie naar college. Na reactie gemeenteraad vaststelling van het Programma Zon op Veld	Procedure 'wensen en bedenkingen' ten aanzien van vaststelling programma voorafgaand aan vaststelling door college (reactie gemeenteraad). Gemeenteraden wordt gevraagd te besluiten om niet over te gaan tot wensen en bedenkingen
Stap 1. Publicatie	Raadplegen van het gepubliceerde programma	Raadplegen van het gepubliceerde programma		Vorbereiding publicatie vaststelling van het Programma Zon op Veld	Publicatie vaststelling van het Programma Zon op Veld	
Stap 2a. Eerste openstellings-termijn	Vorbereiding en indienen project		Afstemming met ambtelijke dienst aangaande binnenkomende initiatieven	Afstemming met externe onafhankelijke partij aangaande binnenkomende initiatieven		
Stappen 2b. Tussentijdse toets			Uitbrengen voorlopig advies toetsing 'meest wenselijke projecten'. Aangeven of een project door de initiatiefnemer kan worden verbeterd op welke onderdelen om alsnog aan de randvoorwaarden in de ruimtelijke	Vorbereiding tussentijdse rapportage voorlopige toetsing 'meest wenselijke projecten'	Kennisname tussentijdse rapportage en voorlopige toetsing 'meest wenselijke projecten'	Kennisname tussentijdse rapportage en voorlopige toetsing 'meest wenselijke projecten'

Activiteit	Initiatiefnemer	Omgeving	Externe onafhankelijke partij voor zon op veld	Ambtelijke dienst gemeente	College	Gemeenteraad
			instrumenten te voldoen of beter te kunnen scoren			
Stap 3a. Tweede openstellings-termijn	Verbeteren project n.a.v. tussentijdse advies		Afstemming met ambtelijke dienst aangaande binnenkomende initiatieven en verlening ondersteuning aan initiatiefnemers	Afstemming met externe onafhankelijke partij aangaande binnenkomende initiatieven en verlening van ondersteuning aan initiatiefnemers.		
Stap 3b. Definitieve toets			Uitbrengen definitief advies toetsing 'meest wenselijke projecten' Vorbereiding concept bevestigingsbrieven	Ondersteuning in advies onafhankelijke partij.		
Stap 4. Advies aan college en raden en besluit				Vorbereiding besluitvorming prioritering 'meest wenselijke projecten' en concept bevestigingsbrieven	Vaststellen prioritering 'meest wenselijke projecten', nemen principebesluit en bevestigen verstrekking bevestigingsbrieven	Procedure 'wensen en bedenkingen' t.a.v. 'meest wenselijke projecten' voorafgaand aan vaststelling door college
(Optioneel) Vrijgave tweede segment zoekgebieden			Advisering aangaande vrijgave aan programma	Publicatie op platform en toetsen initiatieven en communicatie naar omgeving Vorbereiding besluitvorming omtrent vrijgave	Besluiten over vrijgave tweede segment	Besluiten niet over te gaan tot wensen en bedenkingen voor collegebesluit over vrijgave tweede segment

Activiteit	Initiatiefnemer	Omgeving	Externe onafhankelijke partij voor zon op veld	Ambtelijke dienst gemeente	College	Gemeenteraad
Stap 5. Bekendmaking en verstrekking bevestigingsbrieven	Kennismaken van besluit college en bevestigingsbrieven	Kennismaken van toetsing en prioritering 'meest wenselijke projecten'	Uitbrengen adviezen aan initiatiefnemers	Versturen bevestigingsbrieven aan initiatiefnemers Vorbereiding verlening omgevingsvergunning		
Stap 6. Uitwerking, aanvraag en verlening omgevingsvergunning	Uitwerking initiatief, organiseren projectparticipatie en aanvragen omgevingsvergunning	Deelnemen aan participatie	Waar nodig ondersteunen van initiatiefnemers in de aanvraag voor een omgevingsvergunning	Waar nodig ondersteunen van initiatiefnemers in de aanvraag voor een omgevingsvergunning Behandeling aanvragen omgevingsvergunningen	Verlening omgevingsvergunning	Bindend adviesrecht (afhankelijk van wat per gemeente is vastgesteld)
Stap 7. Realisatie	Realisering van project			Monitoring realisatie	Incidenteel geïnformeerd	
Stappen 3b, 3b, 4 en 6 Monitoring			Vorbereiden advies monitoringssysteem. Uitvoeren monitoring. Vorbereiden adviezen nav monitoring	Vorbereiden advies monitoringssysteem. Vorbereiding besluitvorming over adviezen nav monitoring.	Vaststellen monitoringssysteem. Besluitvorming over adviezen nav monitoring.	Procedure 'wensen en bedenkingen' t.a.v. monitoringssysteem, voorafgaand aan vaststelling door college (reactie gemeenteraad) Procedure 'wensen en bedenkingen' t.a.v. en adviezen n.a.v. monitoring; voorafgaand aan vaststelling door college (reactie gemeenteraad)

Tabel 3.2 - Verantwoordelijkheden stakeholders

3.4 Relatie opgave RES regio - monitoring

In het Programma Zon op Veld is aangegeven op welke wijze de gezamenlijk vastgestelde RES-ambitie kan worden gerealiseerd. Van belang is dat het proces met de gewenste of benodigde voortvarendheid wordt gevolgd. Of dit mogelijk is hangt mede af van het aantal en de kwaliteit van in te dienen projecten, de tijd die wordt besteed aan participatie. Veel factoren zijn van invloed op het wel of niet halen van de RES-ambitie op 1 januari 2030 als einddatum voor de realisatie van de beoogde zonnevelden.

Het is van groot belang dat bevoegde gezagen tijdig zicht hebben op het kunnen behalen van RES-ambities. En zeker ook gelegenheid hebben om tussentijds en daarmee voortijdig bij te sturen of acties te ondernemen gedurende het proces. Het past ook in de RES-structuur en de voorziene terugmeldingsmomenten aan NPRES, dat gedurende het proces wordt gemonitord.

Ingezet wordt op het opmaken van de balans van gerealiseerde projecten in relatie tot het behalen van de RES-ambitie na de stappen 2a, 3b en 4 en 6 en tijdens Stap 7 (driemaandelijks). Nadat de omgevingsvergunningen zijn verleend, wordt die balans halfjaarlijks ter kennisgeving aan de colleges en jaarlijks aan de gemeenteraden gebracht. Daaraan wordt een advies toegevoegd als daarvoor aanleiding bestaat, bijvoorbeeld als het behalen van de RES-ambitie onder te grote druk staat (zie 3.5 Toepassing programma bij niet halen regionaal bod).

3.5 Toepassing programma bij niet halen regionaal bod

De RES-regio Midden-Holland heeft een ambitie voor het realiseren van 0,186 TWh zon op veld. De verwachting is dat hiervoor voldoende projecten worden aangemeld. Het kan zijn dat in de loop van de tijd de indruk ontstaat dat de ambitie niet in volle omvang en tijdig wordt gerealiseerd. Of dat hierover gerede twijfels ontstaan. Daarvoor zijn uiteenlopende omstandigheden aanleiding te bedenken (zie de tabel). Van belang is dat verschillende acties kunnen worden geïnitieerd om alsnog de regionale RES-ambitie te realiseren of af te wijken van de vastgestelde kaders.

Inzet van de externe onafhankelijke partij vindt in overleg met het bevoegde gezag plaats, ondersteund door de ambtelijke dienst. Coördinatie zal door deze externe partij regionaal plaatsvinden. Deze partij bereid de informatievoorziening over de inzet van maatregelen en het resultaat hiervan voor voor het bevoegde gezag, met ondersteuning van de ambtelijke dienst. Als de situatie zich voordoet dat het programma op onderdelen wordt aangepast, dan is van belang daarbij ook te kijken naar de ruimte die de provinciale zonneladder wel of niet biedt.

De volgende risicotabel licht de omstandigheden en maatregelen toe.

Risico	Maatregelen
Te beperkte capaciteit projecten in relatie tot de RES-ambitie	• Inzet van gemeente richting ieder project voor optimalisering • Inzet van gemeente zon op veld richting de markt in de vorm van het informeren van grondeigenaren en overleg met energiecoöperaties of ontwikkelaars van zonnenvelden gericht op interesseren in projecten zon op veld in de RES-regio
Projecten vallen af bij toetsing kanskaart	• Inzet gemeente gericht op verbetering van het project • Beoordelen of sprake is van inconsistentie of voortschrijdend inzicht
Projecten vallen af bij toetsing afwegingskader	• Inzet gemeenten gericht op verbetering van het project • Overwegen vernieuwing afwegingskader • Beoordelen of sprake is van inconsistentie of voortschrijdend inzicht
Capaciteit netwerk is niet tijdig gereed	Inzet gemeenten richting netwerorganisatie
Te weinig gronden beschikbaar	• Inzet gemeenten meer grondeigenaren • Het stimuleren van deelname door bijvoorbeeld inzicht geven in kosten opbrengsten voor een grondeigenaar • Inzetten op meer koppelingen met ontwikkelingen in de omgeving • Inzet verspeeling belastingstelsel (actie richting Rijksoverheid)
Projecten vallen af bij realisering waardoor bod niet gehaald wordt	• Overprogrammering opnemen • Uitgaan van zo'n kleine 'wenselijke projecten' • Zo'n twee keer wordt enkel ingezet bij afvallen projecten tijdens realisatie

Tabel 3.3 - Risicotabel

3.6 Toepassing programma bij initiatieven (deels) buiten een zoekgebied

Op basis van de kanskaart wordt de kansrijkheid van een gebied voor een initiatief aangeduid. De kanskaart vormt daarmee een belangrijk criterium in het programma en bepaalt voor een belangrijke mate de score van een initiatief. Idealiter landen initiatieven binnen de kansrijke gebieden.

Initiatieven buiten de groene kansrijke gebieden

Het is denkbaar dat een initiatief wordt voorgesteld buiten de groene kansrijke gebieden. In dat geval betekent het dat het plan in principe niet in aanmerking komt voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning. Initiatieven die deels buiten de groene kansrijke gebieden zijn gelegen, kunnen in de volgende omstandigheden alsnog voor een beoordeling in aanmerking komen. Het voldoen aan het afwegingskader blijft overigens van belang.

De initiatiefnemer toont in deze situatie aan dat de begrenzing van de kansrijke gebieden moet worden aangepast, zodanig dat het initiatief wel binnen een kansrijk gebied komt te liggen. Dit kan in de volgende situaties nodig zijn:

- **Inconsistentie:** De aangehouden begrenzing in het programma blijkt inconsistentie te vertonen, zoals dit kan worden aangetoond aan de hand van de criteria voor het begrenzen van kansrijke gebieden;
- **Voortschrijdend inzicht:** Elders zijn projecten gerealiseerd waarbij de aanvankelijk veronderstelde bezwaren adequaat kunnen worden ondervangen of dat is gebleken dat die bezwaren zich in de praktijk niet voordoen.

De genoemde omstandigheden kunnen ertoe leiden dat de kanskaart wordt aangepast. Echter, de indruk bestaat dat op een initiatiefnemer een zware verantwoordingsplicht ligt voor het aantonen van inconsistentie of voortschrijdend inzicht. Tegelijkertijd dient zo'n project altijd nog te voldoen aan de andere ruimtelijke instrumenten (gebiedsbeschrijvingen en afwegingskader) en deel uit te maken van een openstellingsronde, zodat op een evenwichtige wijze een prioriteringsvolgorde tot stand komt.

Initiatieven die volledig buiten de zoekgebieden zijn gelegen, kunnen enkel in het programma meedingen in eventuele volgende openstellingsrondes, als het beoogde gebied is opgenomen in de kansrijke zoekgebieden door middel van herijking. Het herijkingsproces vindt niet per sé parallel aan het programma plaats. Bij elke herijking van de RES en bij eventuele nieuwe openstellingstermijnen van dit programma worden de kanskaart en het afwegingskader tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast aan de actualiteit. Overheidsbeleid, publieke opinie en ontwikkeling in de markt maken daar deel van uit. Steeds zal in ogeschouw worden genomen of de provinciale zonneladder de gewenste ruimte voor aanpassing van het instrumentarium wel of niet biedt.

Bijstelling of afwijking van gebiedsbeschrijvingen en afwegingskader

De hiervoor genoemde omstandigheden van inconsistenties en voortschrijdend inzicht, kunnen ook aan de orde zijn bij het toepassen van de gebiedsbeschrijvingen en het afwegingskader. Ook bij die ruimtelijke instrumenten kan blijken dat aanpassing nodig is. Hetzelfde geldt voor ontwikkelingen in het kader van netcongestie. Als dat het geval is, wordt het voorliggende programma hierop aangepast. De bevoegde gezagen zullen dan, op voorstel van de ambtelijke dienst, dat is geïnitieerd door de externe adviespartij, hiertoe besluiten nemen na consultatie van de provincie ten aanzien van met name de provinciale zonneladder en na de procedure 'wensen en bedenkingen' bij de gemeenteraad.

Hoofdstuk 4 Omgevingsvergunningen, -visie en -plan

4.1 Onderbouwing projecten voor aanvraag omgevingsvergunning

Programma als basis voor onderbouwing van projecten

Initiatiefnemers onderbouwen hun eigen projecten. Dit kunnen zij doen aan de hand van het programma met daarin uitgesplitst de kansenkaart, gebiedsbeschrijvingen en afwegingskader. Immers, deze ruimtelijke instrumenten bevatten criteria die zijn voorzien van een onderbouwing en toelichting (zie bijlagen). Aan de hand van die onderbouwingen en toelichtingen kunnen initiatiefnemers het eigen project opbouwen en onderbouwen.

Milieueffectrapportage Module Energietransitie provincie Zuid-Holland

De provincie heeft voor het wijzigen van de Omgevingsverordening de Milieueffectrapportage Module Energietransitie (MER) opgesteld. De commissie MER heeft hierover geadviseerd. In de milieueffectrapportage en het advies zijn de zoekgebieden voor zon op veld uitgebreid en indringend beoordeeld. De informatie kan door initiatiefnemers worden benut voor de opbouw van het project en de onderbouwing van het project.

Samenvatting • Milieueffectrapportage Module Energietransitie • Provincie Zuid-Holland

<https://www.commissiemer.nl/docs/mer/p35/p3592/a3592ts.pdf>

Beoordeling en prioritering projecten

Voor de beoordeling van de projecten aan de hand van de drie ruimtelijke instrumenten en de prioritering wordt een onafhankelijke externe partij ingeschakeld. Zij bereiden hiervoor adviezen voor, die de ambtelijke dienst aan het bevoegde gezag uitbrengt.

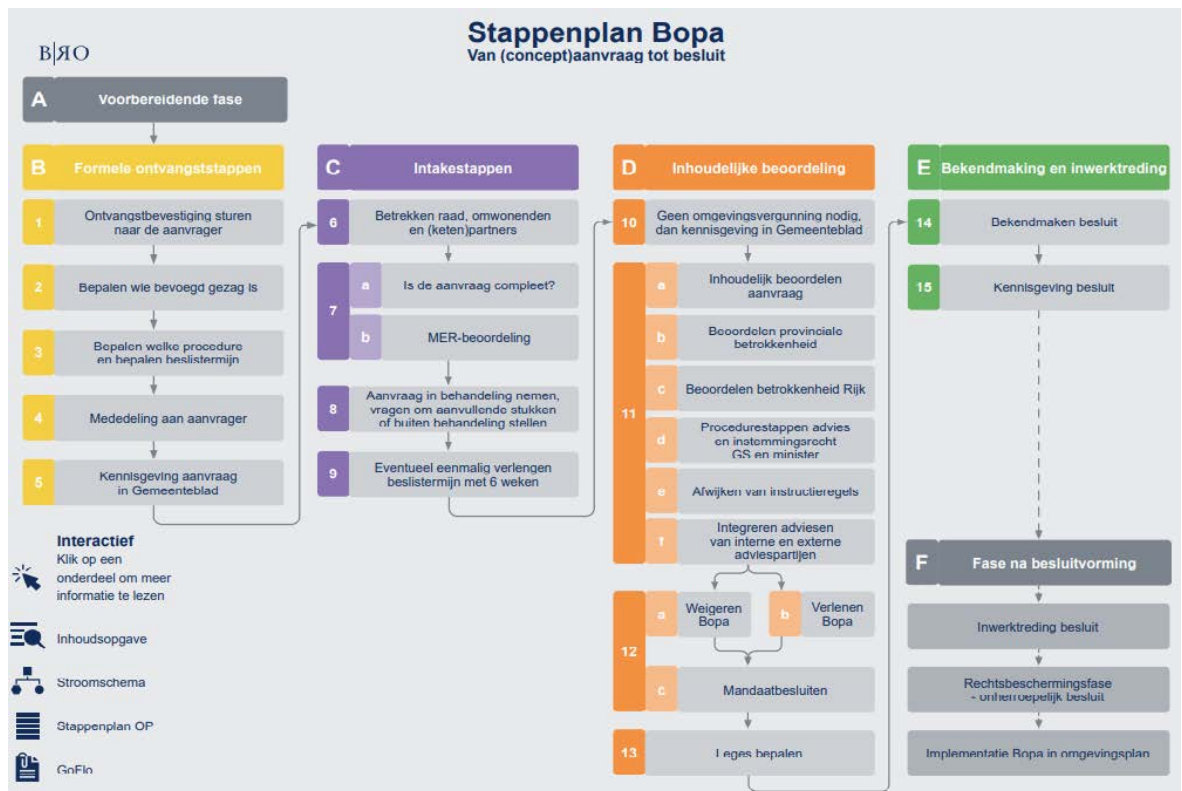
4.2 Indieningsvereisten aanvraag omgevingsvergunning

In de aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt ingevolge artikel 7.3 Omgevingsregeling en het Programma Zon op Veld in ieder geval vermeld:

- Een beschrijving van de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning wordt aangevraagd;
- Het telefoonnummer van de aanvrager;
- Het adres, de kadastrale aanduiding en coördinaten van de locatie waarop de activiteit wordt verricht; Een aanduiding van de begrenzing van de locatie waarop de activiteit wordt verricht;
- Als de aanvraag wordt ingediend door een gemachtigde: naam, adres, telefoonnummer en woonplaats van de gemachtigde;
- Als de aanvraag elektronisch wordt ingediend: het e-mailadres van de aanvrager of de gemachtigde;
- De wijze waarop aan de kansenkaart, het afwegingskader en de gebiedsbeschrijvingen wordt voldaan;
- De effecten voor de fysieke leefomgeving om te kunnen beoordelen of aan de wettelijke voorwaarde voor een evenwichtige toedeling van functies wordt voldaan.

4.3 Toetsing vergunningverlening

Voor het proces van een Bopa heeft de VNG een stappenschema opgesteld. Dit stappenschema zal op hoofdlijnen worden gevolgd. Voor de benodigde tijdsperiode wordt uitgegaan van de reguliere procedure en die bedraagt circa 14 weken. Essentieel is dat projecten voor 1 januari 2030 worden gerealiseerd.



Figuur 4.1 Stappenplan Bopa (bron: P04277_interactief_rapport_stappenplan, pagina 8)

4.4 Omgevingsvisie en omgevingsplan

Omgevingsvisie

Gemeenten beschikken over omgevingsvisies. Daarin is opgenomen dat de realisering van de energietransitie verloopt via de RES Midden-Holland 1.0, zodat rekening wordt gehouden met onder meer ruimtelijke kwaliteiten van de omgeving en netwerkcapaciteit. Binnen de kaders van de RES en de omgevingsvisies is hiervoor het Programma Zon op Veld opgesteld. Dit programma bevat een uitwerking van de daarin opgenomen doelstellingen. De uitwerking is gericht op het realiseren van de RES-ambitie door middel van de meest wenselijke projecten. Hiervoor worden alle in te dienen projecten getoetst aan de spelregels van dit programma. Het is gewenst dat deze gezamenlijke opgave in de omgevingsvisies wordt opgenomen, als invulling van de reeds opgenomen doelstellingen. Voorgesteld wordt dat na vaststelling van het Programma Zon op Veld door de colleges, op een gegeven moment de omgevingsvisie op dit onderdeel aanvullen: 'Ingezet wordt op het realiseren van de meest wenselijke projecten zon op veld, zoals bedoeld in het Programma Zon op Veld'.

Omgevingsplan

Ieder gemeente beschikt tot 1 januari 2024 over verschillende bestemmingsplannen. Vanaf 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking en vormen die bestemmingsplannen van rechtswege één omgevingsplan. Voorheen werden bestemmingsplannen herzien, partieel of geheel. Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt het omgevingsplan gewijzigd door middel van wijzigingsbesluiten die de gemeenteraad vaststelt.

Na vaststelling van het Programma Zon op Veld zou de gemeenteraad het omgevingsplan kunnen wijzigen en daarmee op een locatie een project voor zon op veld direct toestaan. In 2.1 De RES-opgave: sturing door bevoegde gezagen verzekerd is echter aangegeven dat het juist niet de bedoeling is dat een gemeente een wijziging van het omgevingsplan vaststelt voor het direct toestaan van projecten zon op veld. Ook al betreft het een locatie die in de RES 1.0 als zoekgebied is aangewezen of in dit programma zelfs als kansrijke locatie. Het direct toestaan van zonnenvelden is strijdig met de opzet van de RES en het Programma Zon op Veld.

De route voor het realiseren van projecten zon op veld verloopt via toetsing aan het Programma Zon op Veld en kan vervolgens worden gefaciliteerd met toepassing als Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (Bopa's). Dit is een afwijkingsprocedure die het mogelijk maakt af te wijken van het omgevingsplan, waarin een project voor zon op veld niet is toegestaan, en het project te toetsen aan de kaders die in het programma zijn opgenomen. Die kaders zijn met name gericht op het realiseren van alleen de meest wenselijke projecten en als er voldoende netwerkcapaciteit beschikbaar is. Daarvoor is wel nodig dat het project niet direct kan worden gerealiseerd.

De gemeente verwerkt de Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa) binnen 5 jaar in het omgevingsplan. Deze verplichting geldt vanaf 1 januari 2032. Dit betekent dat omgevingsvergunningen voor Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten die voor of op 1 januari 2027 onherroepelijk zijn geworden, op 1 januari 2032 in het omgevingsplan moeten zijn verwerkt.

Het staat de gemeente vrij om een Bopa eerder in een omgevingsplan te verwerken, bijvoorbeeld in combinatie met allerlei andere wijzigingen van het omgevingsplan. Het verdient de voorkeur dat de ruimtelijke kwaliteiten van een project op veld zorgvuldig in het omgevingsplan worden geborgd. De wijze waarop dat gebeurt hangt af van de opzet van het omgevingsplan van iedere gemeente. Als uitgangspunt kan worden genomen dat de bevestigingsbrief met de voorwaarden voor verlening van een omgevingsvergunning, hiervoor als basis wordt gebruikt. Tevens is het mogelijk om in het omgevingsplan regels te stellen ten aanzien van onderhoud en beheer, zoals circulariteit van een project. Voor regels met betrekking tot onderhoud en beheer wordt in een omgevingsplan een afzonderlijk hoofdstuk gereserveerd, die hiervoor kan worden benut.

5 Bijlagen

5.1 Overzicht beleid en regelgeving bevoegde gezagen

Instanties	Instrumenten
Rijk	Klimaatakkoord Het gezamenlijke doel is 35 TWh duurzaam opgewekte energie op land in 2030 te realiseren. Hierbinnen passen projecten voor zon op veld.
Provincie Zuid-Holland	Omgevingsvisie energietransitie Streven naar grootschalige energieprojecten (windprojecten en zonneprojecten vanaf 15 KWp) met minimaal 50% lokaal eigen- dom. Zonnevelden buiten bestaand stads- en dorpsgebied hebben invloed op de kwaliteit van het landschap en de ruimte voor voedselproductie. In de provincie Zuid-Holland is onbebouwde ruimte een schaars en waardevol goed. Zorgvuldig omgaan met deze schaarse ruimte is daarom uitgangspunt van beleid. Het beleid voor zonne-energie is gebaseerd op de volgende prin- cipes: - Meervoudig ruimtegebruik - Bescherming van de schaarse open ruimte en landschapswaar- den. - Een goede ruimtelijke ordening, waarbij infrastructuur (energie- netwerk) als leidend principe wordt gehanteerd. - Ruimtelijke kwaliteit, zorgvuldig omgaan met de bestaande functies en kwaliteiten van het gebied. Omgevingsverordening, Module Energietransitie Voorkeur voor zonnepanelen op daken of binnen bestaand stads- en dorpsgebied. Aanvullend buiten het bestaand stads- en dorpsgebied als duidelijk is dat capaciteit op daken en in stedelijk gebied onvoldoende is. Zonnevelden buiten bestaand stads- en dorpsgebied mogelijk: op locaties passend binnen de provinciale zonneladder. Aanvullend op basis van integrale nadere verkenning en uitwerking die rekening houdt met onder andere opgaven landbouw, waterkwaliteit, stikstof en biodiversiteit en in combinatie met andere ruimtelijke opgaven. Landschappelijk ingepast en re- kening houdend met biodiversiteit. Handreiking ruimtelijke kwaliteit zonne-energie Zuid-Holland De zogeheten zonneladder bevat handvatten voor zonnevelden met een meerwaarde voor de omgeving, bestaande uit: - een stappenplan voor het ontwikkelen van zonnevelden met ruimtelijke kwaliteit - ontwerpprincipes voor bij elkaar brengen van ontwerp en kwali- teit, functie en belangen - inspirerende voorbeelden

	Provincie erbij betrekken als de planologische kaders of de borging van ruimtelijke kwaliteit in bestemmingsplan / beeldkwaliteitsparagraaf onvoldoende zekerheid of ruimte bieden.
Hoogheemraadschap	Waterschapsverordening Schieland en de Krimpenerwaard Het aanleggen van 'nieuwe' soorten voorzieningen zoals bodem-energiesystemen, aquathermie en zonnepanelen op waterstaatswerken valt, net als in de oude situatie, onder de omgevingsvergunningplicht. In de verordening is verder geen regelgeving voor projecten voor zon op veld opgenomen. <u>Rijnland</u> Geen regeling inzake zon op land. <u>De Stichtse Rijnlanden</u> Geen regeling voor zon op veld. Zonnepanelen mogen niet zonder vergunning boven watergangen worden geplaatst.
RES-MiddenHolland	RES 1.0 Midden-Holland (Zie paragraaf 1.1 RES-opgave Midden-Holland en 2.1 De RES-opgave: sturing door bevoegde gezagen verzekerd.) In bijlage 7 is ter inspiratie een stappenplan participatie opgenomen en een toelichting op het aspect lokaal eigendom / financiële participatie.

Gemeente	Omgevingsvisie	Omgevingsplan	Bindend adviesrecht en verplichte participatie	Lokaal eigendom
Zuidplas	Omgevingsvisie Maak Zuidplas Verwijzing naar RES 1.0: mogelijkheden beoordelen zonnepanelen op daken, bedrijventerreinen en bedrijfspanden. Combineren met andere ambities. Opties vele kleinschalige, lokale projecten of één of enkele geconcentreerde gebieden. Voorkeur zonnepanelen op daken, innovatie in glastuinbouw. Aanpassingen netwerk nodig. De gemeente stimuleert actief en zet in op (financiële) bijdrage van energieopwek aan andere ambities voor ontwikkelingen en transitie.	De geldende bestemmingsplannen staan geen projecten zon op veld toe. Uitzondering bestemmingsplan Zuidplas: Agrarisch - Glastuinbouw staat onder meer collectieve energievoorzieningen toe.	Bindend adviesrecht Bindend adviesrecht BOPA gemeente Zuidplas, vastgesteld 8 maart 2022 Conform artikel 6 van het besluit is een advies van de gemeenteraad noodzakelijk indien met een BOPA het realiseren van een zonneveld wordt mogelijk gemaakt, tenzij de aanvraag in overeenstemming is met een door de gemeenteraad vastgestelde (omgevings)visie, gebiedsplan of vastgesteld	Lokaal eigendom gemeente Zuidplas, vastgesteld 14 februari 2023 Het 'Beleidskader lokaal eigendom' bevat de kernpunten van het lokaal eigendom en aanvullen financiële participatie (paragraaf 3.2 Tijdsplanning): - Verdeling van lusten en lasten; - De aanpak van energieprojecten, en; - De toegevoegde waarde voor omgeving. Daarom is het uitgangspunt van de gemeente minimaal 50% lokaal eigendom per project, in combinatie met (daarbovenop) aanvullende vormen van financiële participatie of toegevoegde waarde voor de omgeving. Daarbij verwacht de gemeente dat initiatiefnemers de op dat moment geldende normen onderschrijven en toepassen, zoals momenteel de gedragscode voor zon op land en voert de gemeente regie op hoe aanvullende vormen van financiële participatie en toegevoegde waarde voor de omgeving een plek krijgt binnen lokale energieprojecten. Het participatieproces is in Hoofdstuk 4 Omgevingsvergunningen, -visie en -plan uitgewerkt in het participatieplan voor energieprojecten.

			beleidskader. Voor zoon op veld is de RES vastgesteld door de gemeenteraad en biedt daarmee het vastgestelde beleidskader. De gemeenteraad kan echter alsnog een advies uitbrengen indien naar mening van het college sprake is van politiek gevoelig initiatief. Hieronder wordt ten minste, maar niet uitsluitend verstaan: - initiatieven die door de media gevolgd worden; - initiatieven waarbij veel, of grote belangen zijn betrokken; initiatieven die veel onrust onder de inwoners veroorzaken; - initiatieven die gaan over een functieverandering. Het college dient dus aan te geven van één van de beschreven situaties sprake is. Aangenomen wordt dat het college hierover zal gaan. Verplichte participatie Besluit verplichte participatie ten behoeve BOPA,	
--	--	--	---	--

			vastgesteld 8 maart 2022 De gemeen- teraad heeft het besluit ge- nomen over ver- plichte par- ticipatie ten behoe- ve van bui- tenplanse omgevings- planactivi- teiten. In dit besluit is onder ar- tikel 6 opge- nomen dat participatie verplicht is bij het reali- seren of uitbreiden van een zonneveld, tenzij de aanvraag in overeen- stemming is met een door de ge- meente- raad vast- gestelde (omge- vings)visie, gebiedspas- poort of vastgesteld beleidska- der. Voor zon op veld is de RES vastgesteld door de ge- meente- raad en biedt daar- mee het vastgestel- de beleids- kader. Daarmee is geen spra- ke van ver- plichte par- ticipatie. Mocht het zonneveld binnen een door de raad aange- geven waardevol gebied worden ge- realiseerd (artikel 2, lid 2) dan is echter wel sprake van verplichte participa- tie.	
--	--	--	--	--

			Handreiking participatie bij ruimtelijke initiatieven Handreiking voor initiatiefnemers ten aanzien van het vormgeven van participatie bij ruimtelijke initiatieven.	
--	--	--	---	--

5.2 Handreiking kansenskaart

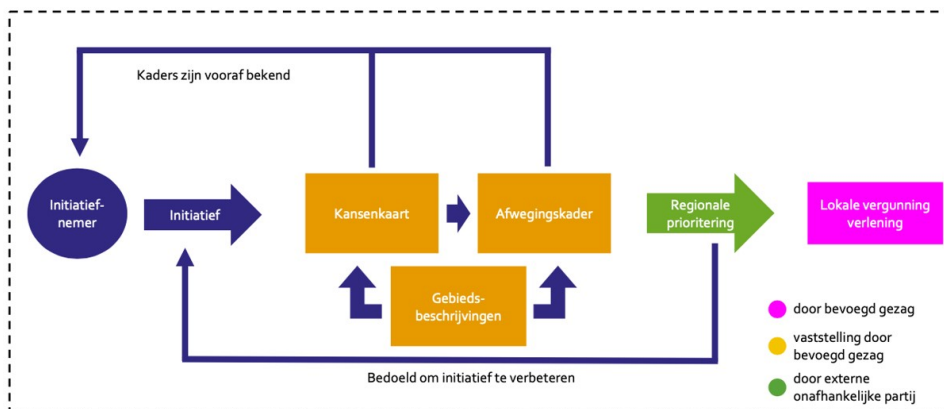
Inleiding

Spelregels omtrent de kansenskaart voor Zon op Veld, RES Midden Holland

Inleiding

In 2022 is de Regio Midden Holland gestart met een proef om te toetsen of een kansenskaart voor deze regio een geschikt ruimtelijk instrument is om de kansrijkheid van zoekgebieden te onderbouwen. Eind 2022 is vastgesteld dat de regio onder andere met de kansenskaart zal gaan werken.

De kansenskaart van de RES Midden-Holland is een visueel instrument waarin zichtbaar is gemaakt op welke plekken in de regio de realisatie van grondgebonden zonneparken kansrijk is en waar niet. De kansenskaart gaat alleen in op de zoekgebieden die voor zon op veld in de RES 1.0 van de regio zijn vastgesteld. De kansenskaart maakt deel uit van het Programma Zon op Veld. zie onderstaande figuur voor de verhouding ten opzichte van de andere ruimtelijke instrumenten in de regio Midden-Holland.



Figuur 5.1 - werking Programma Zon op Veld

De methode van de kansenskaart is ontwikkeld door de Werkgroep Elektriciteit van de RES regio Midden-Holland, in samenwerking met de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH), maatschappelijke organisaties in de regio, de waterschappen, de provincie Zuid-Holland en de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas. Met deze partners is een onderverdeling in kansrijkheid opgesteld.

De bepaling van de kansrijkheid van gebieden is tot stand gekomen in een uitgebreid participatieproces met de inwoners van de regio in 2023.

Deze handreiking beschrijft de methodiek en de werking van de kansenskaart.

Doel van de kansenkaart

De kansenkaart heeft als doel om in de regio onderscheid te maken in kansrijke en niet kansrijke gebieden voor de opwek van zon op veld binnen de vastgestelde zoekgebieden uit de RES 1.0.

Alleen op (matig) kansrijke zoekgebieden is de ontwikkeling van zon met de vaststelling van het programma in principe realistisch en wenselijk

Methodiek

De kansenkaart methode betreft een multicriteria-analyse die voor elk zoekgebied een oordeel geeft over de mate van kansrijkheid van dat zoekgebied. Op basis van een set criteria die kwantitatief en kwalitatief worden 'gescoord', ontstaat per zoekgebied een oordeel waarin alle overwegingen die voor dat gebied gelden, zijn meegenomen. Dit oordeel is navolgbaar door de gebiedsbeschrijvingen die voor ieder gebied zijn opgesteld en waarin de beargumentering voor de behaalde score wordt weergegeven. Input voor de scores van de criteria en de gebiedsomschrijving zijn:

- de provinciale planMER met onderliggende informatiesets, zoals:
 - Natura2000 en NNN;
 - recreatie;
 - cultuurlandschappen;
 - erfgoed;
- bestemmings- en masterplannen;
- gebiedsprofielen;
- 3ha-kaarten;
- expert judgement;
- netbeheergegevens:
 - locatie en reikwijdte spanningsstations;
 - beschikbare ruimte voor aansluitingen op spanningstations.

De methodiek biedt hiermee een transparante en eenduidige aanpak voor de beoordeling van de kansrijkheid van alle zoekgebieden binnen de RES-regio.

Samenwerking met het afwegingskader

De kansenkaart en het afwegingskader werken samen. De kansenkaart geeft de kansrijkheid weer van een specifiek zoekgebied om zonnepanelen binnen te realiseren. Deze kansrijkheid wordt weergegeven met een score en een oordeel. Initiatiefnemers kunnen op basis van de kansenkaart inschatten waar zij het best een initiatief kunnen realiseren. Het afwegingskader neemt de scores uit de kansenkaart over: op het moment dat een initiatiefnemer een plan indient dat wordt opgenomen in het afwegingskader, wordt gekeken welk gebied dit betreft op de kansenkaart. Een initiatief dat zich bevindt in een groen gebied wordt in het afwegingskader sneller als wenselijk beoordeeld dan een oranje gebied. De kansenkaart is daarmee één van de criteria van het afwegingskader.

De kansenkaart bestaat uit een overzicht met zoekgebieden die gekoppeld is aan een GIS-applicatie voor een visuele, geografische weergave van de zoekgebieden.

Zoekgebieden

Alle vastgestelde zoekgebieden binnen de RES Midden-Holland zijn in de kansenkaart opgenomen. Door de opsplitsing van verscheidene grote zoekgebieden in meerdere kleine, is het aantal zoekgebieden in de kansenkaart groter dan in de RES 1.0 was voorzien voor zon op veld en zon langs infrastructuur. De volgende paragraaf beschrijft de detaillering van de zoekgebieden en direct daarna de lijst met kansrijke zoekgebieden in de regio. De paragrafen daarna beschrijft de totstandkoming van de beoordeling per zoekgebied en de gebiedsbeschrijvingen die de beoordeling onderbouwen.

Nadere detaillering van de zoekgebieden

In de applicatie ArcGIS Pro zijn de zoekgebieden die zijn vastgesteld in de RES 1.0 overgenomen. De vaststelling van de RES 1.0 was een illustratie en geen exacte plaatsbepaling op kaart. De gebieden 'zon langs infrastructuur' waren in het proces richting RES 1.0 zorgvuldig geanalyseerd en beoordeeld. De 'transitie-' en 'agrarische gebieden' waren grotere en grovere gebieden die nog een verdere analyse en uitwerking nodig hadden na de vaststelling van de RES 1.0. In het proces van de kansenkaart is deze stap ook voor deze gebieden gemaakt.

Daarnaast is er gekozen om in verschillende gebieden een verdere onderverdeling te maken zodat landschappelijke lijnen als infrastructuur tot opsplitsing van zoekgebieden leiden. In geen gevallen is daarmee een zoekgebied groter geworden. De opsplitsing vond alleen plaats binnen aangemerkte zoekgebieden van de RES 1.0.

Dit bood de mogelijkheid om gebieden los van elkaar te beoordelen en te rangschikken volgens de methodiek van de kanskaart. Voor de zoekgebieden 'zon langs infrastructuur' is deze methodiek bijna overal op het volledige zoekgebied van de RES 1.0 toegepast. Voor 'zon in agrarische gebieden' en 'zon in transitiegebieden' is dat gedaan voor kleinere gebieden. Om tot deze kleinere gebieden te komen is een vergelijkbare analyse toegepast voor de totstandkoming van de zoekgebieden 'zon langs infrastructuur' in de RES 1.0. In de praktijk betekende dat het weglaten van (toekomstig) bestemde gebieden met natuur (Natura2000, NNN en weidevogelgebieden), woningbouw en recreatie.

Vervolgens is er gekeken naar welke gronden binnen deze gebieden geschikt zijn. In eerste instantie om een beeld te krijgen van de haalbaarheid van de ambitie die in de RES 1.0 gesteld is. Dat is gedaan door de ongeschikte oppervlaktes binnen zoekgebieden eruit te laten. Denk aan stukken die bebouwd zijn, waar sloten liggen en andere objecten staan en waar zodoende geen plek is om zonnepanelen te plaatsen. Hierdoor zijn de zoekgebieden verder verfijnd.

De kanskaart en het overzicht van de gebieden zijn te zien in 2.3 Opbouw en samenhang van de ruimtelijke instrumenten.

Criteria

Om de kansrijkheid van een zoekgebied eenduidig te kunnen beoordelen is een aantal criteria opgesteld dat van belang is bij de inschatting van de kansrijkheid van het gebied. Deze criteria zijn:

- type zoekgebied;
- landschapstype;
- natuurwaarden;
- recreatiegebied;
- geplande ontwikkelingen;
- netaansluiting;
- netimpact;
- archeologische waarden;
- cultuurhistorische waarden;
- gebiedsspecifieke meekoppelkansen;
- landbouw- en landschappelijke waarden.

Ieder gebied wordt op deze criteria beoordeeld. In de meeste gevallen betreft dit per criterium een kwantitatieve beoordeling, die op basis van meetbare data wordt gedaan. Bijvoorbeeld openbare geografische kaartdata. Deze scores variëren op een schaal van 1 tot en met 5. In de regel zijn scores 1, 2 of 3 nadelig voor de kansrijkheid van een zoekgebied. Scores van 4 en 5 zijn voordelig in de beoordeling van de kansrijkheid. Sommige criteria leiden bij een lage score direct tot een algehele beoordeling van het gebied als **niet-kansrijk**. Bijvoorbeeld omdat het gebied op korte termijn een andere bestemming krijgt of omdat het bijvoorbeeld beschermd gebied is. Dit wordt ook wel een **uitsluitingscriterium** genoemd. Dit wordt in het criterium aangegeven.

Sommige criteria zijn niet te beoordelen op openbare geografische kaartdata. Om toch tot een score en weging te komen, zijn bijvoorbeeld bestemmingsplannen, gebiedsprofielen of expert-judgement geraadpleegd. De beoordeling van deze criteria is dan kwalitatief en niet te duiden op de vijfpuntsschaal. De beoordeling van deze criteria is opgenomen in de gebiedsomschrijving van ieder gebied. De gebiedsbeschrijvingen worden later in deze handreiking behandeld.

Hieronder zijn de criteria uitgelicht met de bijbehorende definities per score.

Type zoekgebied

In de regio is in de RES 1.0 een voorkeur uitgesproken voor het ene type zoekgebied boven het andere. Deze voorkeur volgt de provinciale zonneladder. Allereerst is zon op dak, waterbassins en parkeerplaatsen het meest wenselijk. Initiatieven hiervoor vallen **buiten de scope van het Programma Zon op Veld**. Vergunningverlening verloopt direct via de gemeente en vereist geen voortraject zoals dit programma beoogt. De regio wil juist dergelijke initiatieven stimuleren. Zon op- en langs infrastructuur is als tweede geprioriteerd op de zonneladder, en is het eerste type dat wordt behandeld binnen het Programma Zon op Veld. Het krijgt binnen het programma de hoogste prioriteit en is geprioriteerd boven zon in transitiegebieden en zon op agrarische gronden. Daarnaast is in de regio gekozen om de zoekgebieden in twee segmenten

vrij te geven, waarbij zoveel mogelijk gebieden langs infrastructuur de voorkeur krijgen boven gebieden op agrarische gronden. Geen van de typen zoekgebieden leidt per direct tot uitsluiting.

criteria/score	1	2	3	4	5
Type zoekgebied			Agrarisch gebied	Transitiegebied	Gebied langs infrastructuur

Landschap

De algemene landschappelijke kenmerken en de ondergrond van een gebied zeggen iets over de geschiktheid voor de plaatsing van zonnepanelen. Zo zijn panelen gemakkelijker te plaatsen en te onderhouden op droogmakerijen met klei dan op veenweidegebied. De ondergrond is steviger en de verkaveling van een droogmakerij is meer geschikt voor de opstelling van een zonneveld. Ook is op klei zowel intensief als extensieve bouw van panelen mogelijk, waarbij veenweidegebied enkel extensief bouwen mogelijk is. Dat is omdat wegens de bedekking van de bodem het veen meer zal gaan oxideren en daarmee CO₂ zal uitstoten, wat onwenselijk is.

Bron van dit criterium zijn de landschapskaarten van de gebiedsprofielen van de provincie Zuid-Holland. Het criterium betreft geen uitsluitingscriterium en er kan zowel negatief als positief gescoord worden.

criteria/score	1	2	3	4	5
Type landschap		Veenweide gebied	Droogmakerij Veen + sierteelt op veen		Droogmakerij Klei

Natuurwaarden

De aanwezigheid van verschillende typen natuur in de zoekgebieden maakt ze meer of minder kansrijk voor de plaatsing van zonnepanelen. Als bron voor de beoordeling van dit criterium zijn de provinciale kaarten weergegeven met daarop terreinen met bijzondere planten en vegetatie, Natura 2000 gebieden, NNN-gebieden en belangrijke weidevogelgebieden. In al dit soort gebieden is plaatsing van zonnepanelen in principe uitgesloten. Vandaar dat een negatieve score op dit criterium direct leidt tot de beoordeling 'niet kansrijk', onafhankelijk van de scores op andere criteria. Dit criterium is daarmee een uitsluitingscriterium. De aangrenzing van het zoekgebied aan een natuurgebied levert een gemiddelde score, score 3 op. De afwezigheid van deze gebieden levert een maximaal positieve score op.

criteria/score	1	2	3	4	5
Natuurwaarden	Hoge natuurwaarden door de aanwezigheid of directe uitstraling van een Natura 2000 gebied, NNN gebied en/of weidevogelgebied		Gemiddelde aanwezigheid van recreatieve waarden door grenzing van het zoekgebied aan een natuurgebied		Geen aanwezigheid natuurwaarden

Recreatiegebied

De aanwezigheid van recreatiegebied in een zoekgebied zegt iets over de wenselijkheid van het plaatsen van panelen aldaar. In een recreatief wandel/fietsgebied zijn panelen minder wenselijk dan op een terrein dat hier niet voor is bestempeld. De aanwezigheid van een recreatief gebied leidt niet direct tot uitsluiting maar beïnvloedt de kansrijkheid van het zoekgebied in meer of mindere mate. Zo is bepaald dat een zoekgebied dat volledig in een recreatiegebied ligt het meest benadeeld wordt qua kansrijkheid. Een zoekgebied dat gedeeltelijk uit een recreatiegebied bestaat of grenst aan een recreatiegebied, scoort respectievelijk een 2 of een 3. Geen aanwezigheid van recreatiegebieden levert de maximaal positieve score op. Bron voor dit criterium zijn de kaarten van Fietsnetwerk Nederland en de provinciale recreatiegebieden.

criteria/score	1	2	3	4	5
Recreatie-gebied	Zeer hoge recreatieve waarde, door ligging van zoekgebied in recreatie-gebied	Hoge recreatieve waarden door de directe invloed van recreatieve vaar-, fiets- en wandel-verbindingen in het zoekgebied	Gemiddelde aanwezigheid van recreatieve waarden door grenzing van het zoekgebied aan een recreatie-gebied		Geen recreatieve waarde

Geplande ontwikkelingen

Als er op korte termijn ontwikkelingen in een gebied gepland staan, is het onwenselijk om daar zonnepanelen te plaatsen. Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van woningen binnen een termijn van 5 jaar, dan is het niet zinvol een zonnepark te bouwen op diezelfde locatie. Als bron voor de beoordeling van dit criterium wordt de 3ha-kaart van de provincie gebruikt, aangevuld met expert-judgement van de gemeenten. De 3ha-kaart duidt niet op welke termijn ontwikkelingen worden gerealiseerd en levert daarmee te weinig inzicht. Dit criterium betreft een uitsluitingscriterium, waarbij een negatieve beoordeling (een ontwikkeling binnen nu en vijf jaar) direct leidt tot de beoordeling 'niet kansrijk'. Alle andere mogelijkheden (na 5 jaar of geen ontwikkelingen voorzien) dragen 'neutraal' bij aan de kansrijkheid van het gebied.

criteria/score	1	2	3	4	5
Geplande ontwikkelingen	Ontwikkelingen (woningbouw/bedrijven) te verwachten binnen 0 tot 5 jaar.		Geen ontwikkelingen voorzien of pas voorzien na 5 jaar.		

Netaansluiting

In de Regio zijn verscheidene spanningsstations waarop een zonnepark kan worden aangesloten. Hoe verder een initiatief aflight van een spanningsstation, des te meer verliezen er plaats vinden in de kabels. Hoe duurder de aansluiting, des te meer werkzaamheden er dienen plaats te vinden met mogelijk overlast. Dit heeft een slechtere business case tot gevolg. De netaansluiting is kostentechnisch voor rekening van de initiatiefnemer maar kan leiden tot omgevingsoverlast, of door de slechtere business case tot minder aandacht voor overige aspecten. De afstand tot een spanningsstation leidt niet tot uitsluiting maar beïnvloedt de kansrijkheid van een gebied. Bron voor dit criterium zijn door Stedin aangeleverde geografische locaties van de spanningsstations met hun reikwijdte voor aansluiting (cirkels om de locatie). Stedin geeft aan dat een aansluiting tot 10 MW tot 3 km van het spanningsstation is aan te sluiten, alvorens het zeer complex wordt dit te doen. Voor projecten >10MW geldt dit tot 5 km. Vandaar dat in de beoordeling sprake is van een positieve beoordeling bij afstanden onder de 3 km, daarboven wordt de beoordeling negatief.

criteria/score	1	2	3	4	5
Netaansluiting	Buiten 7 km van spanningsstation	Buiten 5 km van spanningsstation	Binnen 3 tot 5 km van spanningsstation	Binnen 1 tot 3 km van spanningsstation	Binnen 0 tot 1 km van spanningsstation

Netimpact

Naast de geografische afstand van het zonnepark tot het aan te sluiten spanningsstation is ook de beschikbare capaciteit van het spanningsstation een belangrijke factor in de kansrijkheid van een zonnepark. De aanwezigheid van een knelpunt dat niet is opgelost voor 2030 leidt er per definitie toe dat zoekgebied tot die tijd niet kansrijk is. Het is daarmee een uitsluitingscriterium. Bron voor dit criterium betreft de geografische capaciteitskaart van Netbeheer Nederland en de netimpactanalyse van de Netbeheerder. In de beoordeling is ervoor gekozen om gebieden zonder knelpunten de maximale positieve score te geven. Waar sprake is van knelpunten beïnvloedt dit de kansrijkheid negatief.

criteria/score	1	2	3	4	5
Netimpact	Veroorzaakt een knelpunt dat niet voor 2030 wordt opgelost.		Veroorzaakt een knelpunt, dat voor 2030 wordt opgelost.		Veroorzaakt geen knelpunt.

Archeologische waarden

In de regio heb je verschillende typen afzettingen met kans op archeologische vondsten. Hiervoor wordt de provinciale kaart archeologische verwachtingswaarde 2011 gebruikt als bron. De mate van kansrijkheid voor de plaatsing van zonnepanelen in een gebied wordt maar minimaal door de aanwezigheid van archeologische waarden beïnvloedt. Er is daarom gekozen om dit geen onderdeel uit te laten maken van de multicriteria analyse maar van de gebiedsbeschrijving. Als het te beoordelen gebied unieke en mee te wegen aspecten heeft op archeologische vondsten, zal het in de gebiedsbeschrijving zijn meegenomen en zijn weerslag hebben op het eindoordeel van dat gebied.

Cultuurhistorische waarden

De Cultuurhistorische waarde van een gebied wordt bepaald door de aanwezigheid van monumenten, molenbiotopen of ander beeldbepalend erfgoed. In hoeverre een gebied door de aanwezigheid hiervan wordt beïnvloed, is sterk afhankelijk van expert judgement. Immers, de aanwezigheid van een molenbiotoop in een zoekgebied van 4 hectare heeft meer invloed dan de aanwezigheid van eenzelfde molenbiotoop in een zoekgebied van 40 hectare. Er is voor dit criterium daarom gekozen voor een kwalitatieve beoordeling in de gebiedsbeschrijving. Als het te beoordelen gebied belangrijke, mee te wegen aspecten heeft op cultuurhistorische waarden zal het in de gebiedsbeschrijving zijn meegenomen en zijn weerslag hebben op het eindoordeel van dat gebied.

Gebiedsspecifieke meekoppelkansen

Meekoppelkansen zijn een belangrijke en soms doorslaggevende factor in de kansrijkheid van een initiatief. In het ene gebied worden andere meekoppelkansen belangrijker geacht dan in het andere gebied. Denk aan de aanwezigheid van knikpuntgebieden of recreatief terrein waar het wenselijk is zonnepanelen toe te passen. Deze meekoppelkansen worden meegenomen in de gebiedsbeschrijvingen. In de basis moet ieder zonneveld koppelkansen met andere opgaven meenemen. Dit wordt in een later stadium, bij de beoordeling van plannen in het afwegingskader, aan planontwikkelaars als voorwaarde gesteld. Als bron voor de specifieke gebiedsbeschrijvingen wordt expert-judgement gebruikt.

Overige landbouw- en landschappelijke waarden

Er kunnen in een gebied nog andere aspecten van invloed zijn op de wenselijkheid of kansrijkheid om in dat gebied zonnepanelen te plaatsen. Denk bijvoorbeeld aan de aanwezigheid van intensieve landbouw en de keuzes die gemaakt moeten worden met betrekking tot het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Deze kwalitatieve aspecten worden opgenomen in de gebiedsbeschrijvingen en hebben op die manier hun weerslag op het eindoordeel van een gebied. Per gebied wordt een aantal gegevens onderscheiden. Deze gegevens worden in de gebiedsbeschrijvingen weergegeven.

Het oordeel

Ieder zoekgebied krijgt op basis van de beoordeling van bovengenoemde criteria een eindbeoordeling. Deze beoordeling stelt de mate van kansrijkheid voor dit gebied vast. De beoordeling komt in eerste instantie kwantitatief tot stand. De berekening betreft een optelsom van de score op de verschillende kwantitatieve criteria. De score die hieruit komt, bepaalt vervolgens het eindoordeel: rood, oranje of groen. De drempelwaarden en de definitie van deze beoordeling worden hieronder beschreven.

Vervolgens wordt de uitkomst zo nodig aangevuld of genuanceerd met de kwalitatieve benadering van de gebiedsbeschrijving en resultaten uit het participatietraject dat in 2023 is uitgevoerd. Hierdoor kan het uiteindelijke oordeel van een zoekgebied afwijken van de score van de kansenkaart.

De berekening

De berekening van de score betreft de optelsom van de individuele scores (1 t/m 5) van de criteria gedeeld door het totaal aantal criteria. Een score van 3 is gemiddeld of neutraal. De totaalscore varieert hiermee van 1 (minimale score) tot 5 (maximale score).

De drempelwaarden en definities

Totaalscores tussen 3 en 5 bevorderen de kansrijkheid van het gebied. Immers, in deze gebieden is op meer criteria positief gescoord dan negatief om op de eindscore tussen 3 en 5 uit te komen. Een score van 1 of 2 beperkt de kansrijkheid van het gebied. In deze gebieden is minimaal meer negatief geoordeeld op de criteria dan positief. Gebieden die laag hebben gescoord op uitsluitingscriteria zijn per definitie uitgesloten en zijn daarmee niet kansrijk.

Dit leidt tot de volgende definities van beoordeling:

Drempelwaarde	Beoordeling	Definitie
3 en daarboven	Groen gebied	Kansrijk Het gebied is geschikt voor een zonneveld. Let op: Initiatieven in deze gebieden zijn niet automatisch wenselijk. Daarvoor moeten initiatieven in deze gebieden ook nog rekening houden met de gebiedsbeschrijvingen en voldoen aan de criteria van het afwegingskader. De behaalde punten (score) in het afwegingskader gebruiken we om initiatieven met elkaar te vergelijken en de meest wenselijke te bepalen. Oftewel, hoe hoger uw initiatief scoort op elke voorwaarde, hoe beter.
Onder 3	Oranje gebied	Matig kansrijk Het gebied is minder geschikt voor zonnepanelen op veld. Of een project op dit gebied als wenselijk wordt gezien is mede afhankelijk van de beoordeling van het plan op andere thema's. Initiatiefnemers dienen de criteria van het afwegingskader in acht te nemen bij de verdere uitwerking van hun plan.
Uitsluiting	Rood gebied	Niet kansrijk Dit gebied is niet geschikt voor de plaatsing van zonnepanelen. Een project wordt per definitie niet als wenselijk gezien. Het advies is om gebruik te maken van kansen voor zonnenvelden in andere gebieden.

Gebiedsbeschrijvingen

Ter onderbouwing van de kansrijkheid van de zoekgebieden zijn gebiedsbeschrijvingen opgesteld. De gebiedsbeschrijving dient om:

Een oordeel van de kansrijkheid van een zoekgebied te onderbouwen met landschappelijke waarden en kenmerken en om de navolgbaarheid van de gegeven score te duiden. Gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden om inpassing van zonnepanelen en aansluiting op gebiedsspecifieke meekoppelkansen te duiden. Dit ten behoeve van de prioritering van initiatieven in het afwegingskader.

Ieder kansrijk zoekgebied heeft een gebiedsbeschrijving als naslagwerk. Deze gebiedsbeschrijvingen hebben als bron onder andere gebiedsvisies, bestemmingsplannen en gebiedsprofielen. Ze dekken de totale beoordeling van het zoekgebied in de kansenkaart. De opbouw van de gebiedsbeschrijving is eenduidig, om verschillende gebieden te kunnen vergelijken. Deze opbouw is als volgt:

- Naam zoekgebied en gemeente;
- Type zoekgebied (bijv. langs infrastructuur);
- Landschapstype (bijv. droogmakerij veen);
- Inleidende tekst en algemene omschrijving van het gebied;
- Overzichtskaart;
- Landschappelijke waarden en kenmerken;
- Natuur en ecologische waarden;
- Recreatiewaarden;
- Cultuurhistorische waarden; Archeologische waarden;
- Gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden;
 - configuratie;
 - begrenzing;
 - afscherming en landschapskwaliteit;
 - techniek en installatie;
 - planproces en communicatie;
 - beheer;
 - meekoppelkansen;
- Kansenkaartscore;
- de kansenkaartscore staat op een apart formulier en geeft de totaalscore van het zoekgebied weer op basis van de eerder genoemde waarden.

De gebiedsbeschrijvingen zijn door een extern bureau ontwikkeld in samenwerking met ambtelijke vertegenwoordiging.

5.3 Handreiking afwegingskader

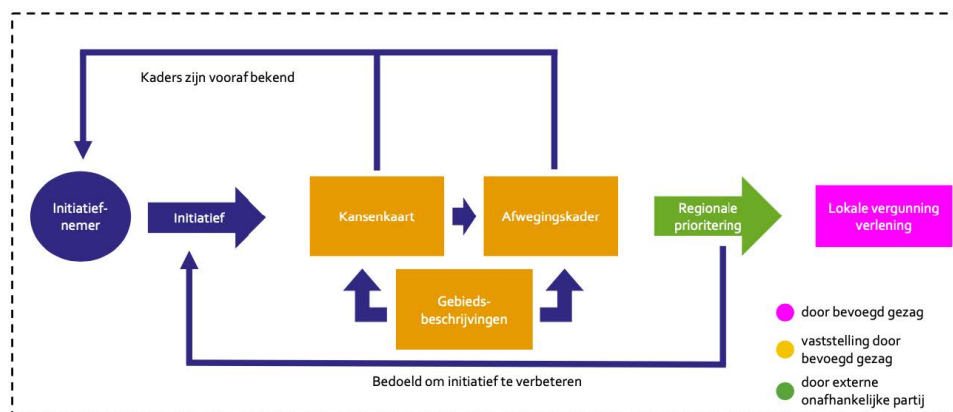
Inleiding

Spelregels omtrent het afwegingskader voor zon op veld, RES Midden Holland

In leiding

In 2022 is in de regio Midden-Holland een proef gestart om te toetsen of een afwegingskader een geschikt instrument is om de wenselijkheid van initiatieven voor zon op veld in Midden-Holland weer te geven. Eind 2022 is vastgesteld dat de regio onder andere met een afwegingskader gaat werken.

Het afwegingskader van de RES-regio Midden-Holland is een instrument dat initiatieven voor zon op veld ten opzichte van elkaar prioriteert. Daarmee geeft het aan welke van de ingediende initiatieven het meest wenselijk zijn om in de regio te realiseren. Het instrument dient niet als vergunningverlenend kader, daarvoor dient een ander instrument dat lokaal wordt vastgesteld. Het afwegingskader maakt onderdeel uit van het Programma Zon op Veld. In onderstaande figuur wordt de verhouding van het afwegingskader ten opzichte van de andere ruimtelijke instrumenten in de regio Midden-Holland weergegeven.



Figuur 5.2 (herhaald) - Programma Zon op Veld met ruimtelijke instrumenten

De methode van het afwegingskader is ontwikkeld door de Werkgroep Elektriciteit van de RES-regio Midden-Holland, in samenwerking met de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH), maatschappelijke organisaties in de regio, de waterschappen, de provincie Zuid-Holland en de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.

De inhoudelijke kenmerken van het afwegingskader, waarmee de uiteindelijke wenselijkheid van een initiatief wordt bepaald, zijn door middel van een uitvoerig participatieproces met de inwoners van de regio in 2023 uitgewerkt.

Het afwegingskader dient zowel voor initiatiefnemers als leidraad op basis waarvan zij hun initiatief of plan kunnen aanscherpen, als voor de regio om alle ingediende initiatieven ten opzichte van elkaar te kunnen prioriteren.

Deze hand-out beschrijft de methodiek en de werking van het afwegingskader.

Doel van het afwegingskader

Het afwegingskader heeft als doel om de wenselijkheid van initiatieven voor de regio te bepalen, binnen gebieden die in de kanskaart als kansrijk worden geacht.

Alleen wenselijke initiatieven komen in de regio in aanmerking voor de aanvraag van een omgevingsvergunning en kunnen bij toekenning van de vergunning overgaan tot realisatie. Het afwegingskader is daarmee een voorportaal van de vergunningverlening en geeft de wenselijkheid van het initiatief aan.

Methodiek

De methode betreft een multicriteria-analyse die voor elk initiatief een oordeel geeft over de wenselijkheid ervan. Op basis van een set criteria die kwalitatief en kwantitatief kunnen worden 'gescoord', krijgt ieder initiatief een score toebedeeld. De initiatieven met de hoogste score zijn het meest wenselijk en zullen worden geprioriteerd richting vergunningverlening. Verdere uitleg over de scores en prioritering volgt verderop in deze handreiking.

Ieder initiatief dat bekend is bij gemeenten komt in aanmerking voor opname in het afwegingskader. Dit kunnen initiatieven zijn die in de fase van een principeverzoek zijn of initiatieven die al richting aanvraag omgevingsvergunning (willen) gaan. Doorgaans is wel een plan vereist om in het afwegingskader opgenomen te worden. Het afwegingskader dient ertoe om deze initiatieven aan te scherpen óf af te laten

vallen omdat er mogelijk doorslaggevende criteria zijn die het initiatief niet als wenselijk kunnen laten beschouwen.

De methodiek biedt hiermee een transparante en eenduidige aanpak voor de prioritering van alle initiatieven voor zon op veld in de regio.

Samenwerking met de kansenkaart

De kansenkaart en het afwegingskader werken samen. De kansenkaart geeft de kansrijkheid weer van een specifiek zoekgebied om zonnepanelen op te realiseren. Deze kansrijkheid wordt weergegeven met een score en een oordeel (Kansrijk, matig kansrijk of niet kansrijk). Initiatiefnemers kunnen op basis van de kansenkaart inschatten waar zij het best een initiatief kunnen realiseren. Het afwegingskader neemt de scores uit de kansenkaart over: op het moment dat een initiatiefnemer een plan indient, wordt het plan opgenomen in het afwegingskader. In het afwegingskader wordt gekeken welk gebied dit betreft op de kansenkaart. Een initiatief dat zich bevindt in een groen gebied wordt in het afwegingskader sneller als wenselijk beoordeeld dan een oranje gebied. De kansenkaart is daarmee één van de criteria van het afwegingskader.

Het afwegingskader bestaat uit een document met daarin:

- een lijst aan criteria op basis waarvan de initiatieven worden geprioriteerd;
- de scores van initiatieven gerangschikt naar wenselijkheid.

Voorwaarden en uitzonderingen

Belangrijk voor initiatiefnemers en ontwikkelaars zijn de voorwaarden om in aanmerking te komen voor beoordeling binnen het afwegingskader:

- Eenieder die een initiatief voor zonnepanelen op veld wil realiseren en daarmee vergunningsplichtig is, kan zich als 'initiatiefnemer' opgeven.
- Een initiatief dient te voldoen aan de minimale eisen op ieder criterium binnen het afwegingskader.
- Een initiatief dient te liggen in één van de kansrijke zoekgebieden die zijn gepubliceerd binnen de kansenkaart.
- Een initiatief mag niet op Rijksvastgoed- en Rijksgrond liggen.
- Een initiatief dient afgestemd en akkoord te zijn bevonden door de eigenaar van de grond waarop het initiatief dient te worden ontwikkeld.
- Een initiatief dient te voldoen aan het provinciaal toepassingsbereik voor een zonneveld buiten bestaand stad- en dorpsgebied (500 m²).

Er zijn enkele uitzonderingen voor projecten die wel vergunningplichtig zijn, maar waar prioritering middels het afwegingskader en daarmee het Programma Zon op Veld niet van toepassing is. Deze projecten kunnen bij het bevoegd gezag direct een omgevingsvergunning aanvragen, mits zij voldoen aan alle voorwaarden voor provinciaal en gemeentelijk beleid aangaande de ruimtelijke kwaliteit en beleid en regelgeving vanuit de waterschappen. De uitzonderingen betreffen:

- Projecten voor zon op veld met een omvang kleiner dan het provinciaal toepassingsbereik voor een zonneveld buiten bestaand stad- en dorpsgebied (500 m²).
- Projecten voor zon op parkeerterreinen (solar carports).
- Projecten voor zon op waterbassins.
- Projecten voor zon op geluidsschermen.
- Projecten voor zon op bestaande infrastructuur (zoals taluds).
- Projecten voor zon op boerenerven, stortplaatsen of bebouwing.

Bij projecten met een omvang kleiner dan het provinciaal toepassingsbereik voor een zonneveld wordt gedacht aan kleine velden gericht op de opwek van eigen energie. Voor deze uitzondering is gekozen om particuliere eigenaren niet onnodig in het afwegingskader van het programma op te nemen. Bij realisatie van dergelijke kleine velden blijft ruimtelijke kwaliteit en inpassing onverminderd van toepassing.

Dergelijke uitzonderingen die dus qua locatie wel binnen de vastgestelde zoekgebieden vallen, vallen dus buiten het programma en zijn een aangelegenheid voor de individuele gemeenten. Daarbij worden zij aangemoedigd wel de instrumenten te hanteren, maar zijn ze vrij in het vergeven van vergunningen. Alle vergunningsplichtige initiatieven buiten deze uitzonderingen dienen volgens het programma tot stand te komen en dienen daarmee aan de voorwaarden van het programma te voldoen.

In het bepalen van de wenselijkheid van de binnengekomen initiatieven wordt rekening gehouden met 20% extra reservering, rekening houdend met enige uitval in de vervolgfases van vergunningverlening en realisatie.

Criteria

Niet specifiek genoemd zijn de wettelijke verplichtingen bij de realisatie van een zonnepark. Deze gelden onverminderd bij de aanvraag van een omgevingsvergunning. De criteria uit het afwegingskader zijn hier een aanvulling op, en zijn daarmee bovenwettelijk, ofwel additioneel, om de wenselijkheid van een initiatief in de regio Midden-Holland te verbeteren.

Deze criteria zijn niet alleen van landschappelijke of technische aard. Ook criteria met betrekking tot participatie, netbeheer of aansluiting bij lokale opgaven zijn onderdeel van de prioritering. Zo wordt breed gekeken naar de wenselijkheid van een initiatief. De volgende criteria zijn meegenomen:

- de kansenkaartscore
- meekoppelkansen
- landschappelijke inpassing
- ontwerp
- biodiversiteitveiligheid en gezondheid
- participatie - projectparticipatie
- participatie - lokaal eigendom
- netbeheer

Ieder initiatief wordt op basis van deze criteria gescoord met een kwantitatieve score. Elk criterium heeft per mogelijke score een eigen definitie om op deze score te komen.

Onvoldoende – niet ontvankelijk Een score van 0 bij één of meer criteria betekent dat het initiatief op dat moment niet wordt opgenomen in de prioritering. Het plan is onvoldoende uitgewerkt en hoeft niet verder te worden beoordeeld. Het is aan de initiatiefnemer om het plan verder uit te werken en om aan de minimeisen te voldoen.
Minimale eis - voldoende score - consolideren Een score van 1 bij één of meer criteria (indien elders geen uitsluiting voorkomt) is noodzakelijk om in de prioritering opgenomen te worden. Het plan voldoet aan de minimeisen om mee te gaan in de prioritering van het afwegingskader. Het initiatief zal niet hoog in de uiteindelijke prioritering uitkomen als alle criteria op voldoende worden gescoord. Aanscherping van het initiatief kan leiden tot een verhoging van de score en daarmee betere kansen om hoger geprioriteerd te worden.
Goed en zeer goed – versterken en meerwaarde Scores van 2 (goed) of 3 (zeer goed) bij criteria leiden tot wenselijker plannen. De hoeveelheid plannen die worden ingediend en de schaalgrootte van deze plannen tezamen bepalen de grensscore waarop een plan wenselijk wordt geacht of niet. Dit wordt verder uitgelegd onder 'De score en prioritering'.

Hieronder worden de verschillende criteria toegelicht. In Bijlage 5.4 Criteria en scores afwegingskader is het totaal aan criteria en scores opgenomen.

De kansenkaart

De verschillende zoekgebieden van de RES zijn in de kansenkaart al bestempeld tot kansrijk of niet kansrijk. Het criterium kansenkaart bepaalt daarmee voor een deel ook de wenselijkheid van een initiatief: ligt het in een kansrijk gebied of niet. Een rood gebied in de kansenkaart is niet kansrijk en leidt daarmee tot uitsluiting in het afwegingskader.

De score voor het criterium kansenkaart in het afwegingskader wordt direct uit de gebiedsbeschrijving gehaald. De score is maximaal 5 en minimaal 1.

Meekoppelkansen

Het benutten van meekoppelkansen is een belangrijk element van de realisatie van zon op veld. In ieder zoekgebied zijn kansen waarop een zonnepark multifunctioneel kan worden ingezet. Een initiatiefnemer dient als minimale eis gebruik te maken van gebiedseigen meekoppelkansen. Deze worden in de gebiedsbeschrijvingen gespecificeerd.

Landschappelijke inpassing

Het criterium landschappelijke inpassing zegt iets over de manier waarop het ingediende initiatief aandacht geeft aan (de aansluiting bij) de omgeving en het landschap. Denk hierbij aan aandacht voor de leefbaarheid en het karakteristieke landschap, zichtlijnen en kavelstructuur. Doorgaans wordt dit aangetoond in een landschappelijk inpassingsplan.

Ontwerp

Het criterium ontwerp gaat in op ontwerp specifieke eisen en wensen die aan het technisch ontwerp gesteld worden. Zaken als uitlijning, compensatie van verhard oppervlak of de reflectie en schaduwwerking van panelen komen in dit criterium aan de orde. Tevens zijn de ecologische effecten, de productiewijze en duurzaam materiaalgebruik van belang.

Er is bij dit criterium sprake van zowel minimale eisen, als bij wensen voor een goede en een zeer goede score. Een initiatief kan zich dus goed onderscheiden van andere initiatieven op dit thema.

Biodiversiteit

Behoud van biodiversiteit wordt een steeds belangrijker onderwerp bij de plaatsing van zonnepanelen. Vaak leidt een zonnenveld tot achteruitgang van de biodiversiteit in het gebied, uitzonderingen daargelaten. Er is bij dit criterium sprake van zowel minimale eisen, als bij wensen voor een goede en een zeer goede score. Een initiatief kan zich dus goed onderscheiden van andere initiatieven op dit thema.

Veiligheid en gezondheid

De plaatsing van zonneparken en de bijbehorende (elektrische) systemen brengen veiligheidsrisico's met zich mee. Denk hierbij aan de plaatsing van schakelkasten en omvormers. Een initiatiefnemer dient hier voldoende rekening mee te houden.

Participatie - projectparticipatie

Projectparticipatie is een belangrijk criterium voor een succesvol initiatief in de regio Midden-Holland. Iedere initiatiefnemer is genoodzaakt aan de voorkant na te denken over het participatietraject dat zal worden doorlopen om omwonenden bij het project te betrekken. Denk hierbij aan communicatie of het laten meedenken en meebeslissen van inwoners over allerlei zaken omtrent het project.

Participatie - lokaal eigendom

Financiële participatie, ook wel het betrekken van de omgeving in het financiële eigendom van het project, is één van de doelen uit het klimaatakkoord. Dit criterium is daarom ook voor de regio Midden-Holland van groot belang en wordt ook wel lokaal eigendom genoemd. Het is aan een initiatiefnemer om te streven naar minimaal 50% lokaal eigendom van het initiatief.

Netbeheer

In de kanskaart wordt in de kansrijkheid van een initiatief meegenomen of er ruimte is op het net en of het zoekgebied zich op redelijke afstand bevindt van een aansluitingspunt. In het afwegingskader, waar naar initiatieven wordt gekeken, is tevens gekozen voor een criterium waarbij het belang van de netbeheerder is opgenomen. In dit geval gaat het om projectspecifieke zaken waarbij het project de belasting op het elektriciteitsnet minimaliseert. Er is bij dit criterium sprake van zowel minimale eisen, als bij wensen voor een goede en een zeer goede score. Een initiatief kan zich dus goed onderscheiden van andere initiatieven op dit thema.

De score en prioritering

De score van een initiatief wordt berekend door de scores per criterium bij elkaar op te tellen. Er zijn in totaal 24 punten te behalen. Bij initiatieven met een gelijke score wordt vanuit de externe partij een advies gegeven.

De score zegt iets over de score van het initiatief ten opzichte van de maximaal te behalen score, maar zegt niet direct iets over de wenselijkheid van het initiatief. Dat hangt af van het totaal aan initiatieven en de gestelde ambitie voor zon op veld. Dit wordt hieronder toegelicht.

Ambitie

In de RES-regio Midden Holland is een totale ambitie gesteld van 0,435 TWh duurzame opwek op jaarbasis. In de RES 1.0 is hiervan 0,186 TWh concreet toegewezen aan zon op veld en zon langs infrastructuur (tezamen zon op veld). Deze (deel)ambitie kan wijzigen, mits aan te nemen valt dat op andere zoekgebieden, bijvoorbeeld zon op grote daken of zon boven parkeerplaatsen, de beoogde ambitie aldaar niet te realiseren is of juist ruimschoots wordt gehaald.

Vooralsnog is er geen reden om aan te nemen dat de ambitie voor zon op veld hoger of lager dient te worden gesteld. Dit is dan ook de basis voor het bepalen van de wenselijkheid van projecten voor zonne-

parken in deze zoekgebieden: het totaal opgesteld vermogen van de wenselijke projecten dient op te tellen tot deze ambitie.

Bepalen van wenselijkheid

Ieder project dat wenselijk wordt geacht, scoort minimaal voldoende op alle criteria in het afwegingskader. Maar niet ieder initiatief dat voldoende scoort, is wenselijk. Dit hangt af van het totaal aan initiatieven dat nodig is om de ambitie te halen. Startend met het hoogst geprioriteerde initiatief wordt vervolgens de bijdrage aan de ambitie opgeteld, doorwerkend tot het initiatief waarmee het bod wat op dat moment noodzakelijk is, is behaald. Er wordt hierbij tevens rekening gehouden met een overprogrammering van 20% op het totaal beoogde vermogen om eventuele uitvallende projecten te compenseren.

De initiatieven die binnen de marge vallen om het bod te halen, krijgen prioriteit en zijn conform de methodiek 'wenselijk'. De overige initiatieven, ongeacht hun score, zijn dat niet en zijn daarmee 'niet wenselijk'. Er kunnen zich hierdoor enkele situaties voordoen:

Het kan zijn dat een initiatief eerst wenselijk is, maar door de komst van een ander initiatief dat hoger scoort of de verlaging van de ambitie, ineens niet meer. Andersom kan dit ook, een initiatief dat eerst niet wenselijk is, kan door de verhoging van de ambitie of het wegvallen van andere initiatieven, ineens wél wenselijk zijn. Het kan zijn dat er (te) weinig initiatieven worden ingebracht. Hierdoor zijn mogelijk alle initiatieven die de minimale eis hebben gehaald, wenselijk om de beoogde ambitie alsnog te kunnen halen. Het kan zijn dat er een initiatief met een zeer grote bijdrage aan het bod bovenaan de prioriteitenlijst staat. Hierdoor is het totaal aantal wenselijke projecten mogelijk erg gering.

De wenselijkheid wordt op deze manier behaald door het simpele feit of de ambitie met het beoogde aantal projecten wordt gehaald of niet.

5.4 Criteria en scores afwegingskader

		Criterium definitie Criterium	De numerieke score af de kanskaart voor het betreffende gebied Kanskaartscore	Gebruiksmatig van meekoppelpanelen en meenvoudig ruimtegebruik in het gebied Meekoppelpanelen	Karakteristieken van de landschappelijke inpassing Landschappelijke inpassing	Algemene karakteristieken van het technische ontwerp Technisch Ontwerp
ONVOLDENDE Initiatief wordt niet opgenomen in prioritering (indien geen score op (onvoldoende))	Niet ontvankelijk	0	Zoekgebied is niet kansrijk	Geen meekoppelpanelen of benutting van meenvoudig ruimtegebruik en dus afbreuk aan de meekoppelpanelen	Geen plan met daarin aandacht voor landschappelijke inpassing zoals beschreven in de gebiedsbeschrijving	Geen ontwerp met daarin aandacht voor technische inpassing en duurzaam materiaalgebruik, zoals beschreven in de gebiedsbeschrijving en/of ontwerpschaak
VOLDENDE - MINIMALE Initiatief wordt opgenomen in prioritering (indien geen score op (voldoende))	Consolideren	1	Zoekgebied is kansrijk - zie kanskaartscore	• Geen aansluiting bij gebiedsgeen meekoppelpanelen, maar ook geen afbreuk aan de meekoppelpanelen (zoals beschreven in de gebiedsbeschrijving)	Het plan sluit aan op de inpassingsvoorwaarden zoals beschreven in de gebiedsbeschrijving onder configuratie en begrenzing, afstemming en landschapskwaliteit. Dat gaat over: • De leefbaarheid en het karakteristieke landschap • Er is rekening gehouden met zichtlijnen en landschapsstructuur • Kwaliteitsaspecten worden door opname in groen en natuurvriendelijke oevers en akkerlanden, door het voorkomen van zichtbare hekken • Het gebied leent terug naar het oorspronkelijke gebruik bij einde levensduur, die gelijk is aan de verleende vergoedingsduur	Het technisch ontwerp van het plan sluit aan op de inpassingsvoorwaarden zoals beschreven in de gebiedsbeschrijving onder techniek en installatie en de wettelijke vereisten Dat gaat over: • Rekening gehouden met de Provinciale de m.e.o. • De mogelijkheid voor klein wild om het park binnen te gaan • Zonnepanelen met een matte kleur • De productie van materialen gebeurt volgens de wet- en regelgeving ten aanzien van arbeid en afvalstoffen
GOED Initiatief wordt opgenomen in prioritering (indien geen score op (voldoende))	Versterken	2	Zoekgebied is kansrijk - zie kanskaartscore	• Aansluiting bij gebiedsgeen meekoppelpanelen (zie gebiedsbeschrijving)	Aanvullend op de minimale eis wordt het plan de landschappelijke kwaliteiten van de plek, zoals beschreven in de landschapskwaliteitsmerken van de gebiedsbeschrijving. Dit betekent: • Beschikbare gronden moeten maximaal worden benut met zonnepanelen, gegeven de inpassingsvoorwaarden • De bodemkwaliteit is gelijk of verbeterd na verwijdering bij einde levensduur, op basis van een ruilmeting en een eindmeting • Het terrein wordt, indien onderhouden onsmettelijk, is geschikt aan het zicht, voorzowel de passanten als eigenaars en omwonende	Aanvullend op de minimale eis is er rekening gehouden met: • Faunavoorzieningen realiseren met wildvrees zorgen voor een goede geleiding van het wild naar o.a. een faunapassage • Er wordt geen Response (Rekening houdend met de exploitatie (verwijdering van panelen voor einde levensduur) • Zonnepanelen met een donkere kleur • Aanbouwbaar gebruik van Low Carbon panelen (Carbon footprint p/m: 120 kg CO ₂ -eq) • Aanbouwbaar gebruik van PFAS-, lood- en Antimoon-vrije panelen
ZEER GOED Initiatief wordt opgenomen in prioritering (indien geen score op (voldoende))	Maakwaarde	3	Zoekgebied is kansrijk - zie kanskaartscore			Aanvullend op de minimale eis en de eis uit 'Versterken' is rekening gehouden met: • Technische levensduur van de zonnepanelen is minimaal 25 jaar, waarmee gemaakt met Combined Accelerated Stress Tests (PVAT, PCAT) • Gebruik van dunne film PV (bv. uitkleden risico op dwangarbeid) • Er wordt aandacht gemaakt dat panelen aan het einde van de levensduur (bv. perijne worden ontzwaard) • Er wordt aandacht gemaakt dat materialen anders dan zonnepanelen, die niet einde technische levensduur zijn aan het einde van het project, dan op een andere manier worden opgeborgen of worden opgeborgen
		maximale score	x (afhankelijk van score uit kanskaartscore)			

**Zuidplas Bredeweg / Noordelijke Dwarsweg / A12
(A12/N219 knoop)**

Kansenkaartscore:

■ Redelijk kansrijk tot kansrijk – (Score: 4,1)

Cijfers van het zoekgebied:

Grootte van het zoekgebied 14 ha

Type landschap Waarde 5

Gebied langs infrastructuur

Landschapstype: Waarde 5

Droogmakerij Klei

Natuurwaarden: Waarde 3

Gemiddelde aanwezigheid van recreatieve waarden door grenzing van het zoekgebied aan een natuurgebied

Recreatiewaarden: Waarde 5

Lage / geen recreatiegebied aanwezig

Geplande ontwikkelingen: Waarde 3

Geen ontwikkelingen voorzien of voorzien na 5 jaar

Netaansluiting: Waarde 5

Binnen 0 tot 1 km van spannings- station

Netimpact: Waarde 3

Veroorzaakt een knelpunt, dat voor 2030 wordt opgelost

Gebiedsbeschrijving **Bredeweg / Noordelijke Dwarsweg / A12 (A12/N219 knoop)**

Gemeente Zuidplas

Type zoekgebied: Langs infrastructuur / Landschapstype: Droogmakerij Klei
Oppervlakte zoekgebied: 14 hectare

Landschapskenmerken



Afb. Foto's van de locatie en directe omgeving

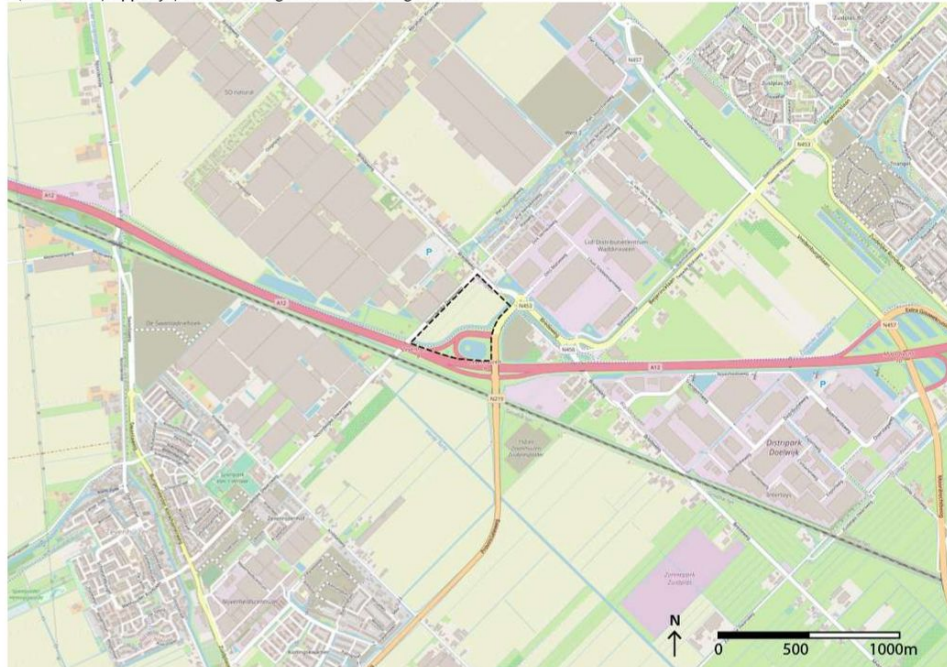
Algemene landschappelijke kenmerken op hoofdlijn

Het gebied ligt in de droogmakerij Zuidplaspolder maar dat is niet tot slecht beleefbaar. Het oogt als 'infrabundel' in een werkgebied van kassen, windmolens en bedrijventerreinen.

Dit deel van de droogmakerij heeft een kleiige ondergrond, waardoor dit gebied eerst goed geschikt was voor akkerbouw, maar nu in toenemende mate voor glastuinbouw en bedrijventerreinen wordt gebruikt.

Locatiekaart

Afb. Locatie (stippellijn) van het zoekgebied in de huidige situatie



Het gebied wordt begrensd door de Bredeweg (ten noorden), de N219 (ten oosten), de A12 (ten zuiden) en de Noordelijke Dwarsweg (ten westen). Binnen het gebied loopt de op- en afrit van de A12. Het deelgebied ten noordwesten heeft als functie akkerbouwgebied. Binnen het knooppunt van de A12 is water en groen aanwezig.

Landschappelijke kenmerken en waarden

De hieronder beschreven landschapskenmerken en waarden zijn gebaseerd op de methode 'landschap en duurzame energie' van het rijk, het provinciale gebiedsprofiel en de cultuurhistorische waardenkaart. Deze beschrijvingen zijn toegespitst op het zoekgebied en vormen de toelichting op de context waarin zon-op-land al dan niet wordt gerealiseerd. Deze kenmerken en waarden zijn de basis en als zodanig vertaald in de 'Gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden' in het tweede deel van deze gebiedsbeschrijving.

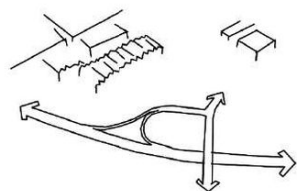
Het zoekgebied is onderdeel van de Zuidplaspolder. Van de 16e en 18e eeuw is hier op grote schaal turf gewonnen waardoor de Zuidplas ontstond. In de 19e eeuw werd de polder drooggelegd. Nu is polder de diepste droogmakerij van Nederland. In dit gebied is geen veen meer aanwezig in de ondergrond. Tegenwoordig is de polder sterk verstedelijkt. Vanuit Rotterdam, Gouda en Zoetermeer staat er grote druk op het gebied. Stadsuitbreidingen, kassencomplexen, infrastructuur en andere ontwikkelingen hebben als resultaat dat de openheid van het gebied verkleind wordt.

De verkaveling van de droogmakerij is nog zichtbaar in het gebied, maar door de infrastructuur en grootschalige kassencomplexen is het open karakter van de polder hier deels verloren gegaan. Ten noorden van het gebied is een groot distributieknooppunt gerealiseerd, de oost en zuidzijde van het gebied worden gekarakteriseerd door de infrastructuur en aan de westzijde van het gebied staan kassen.



Afb. Landschappelijke kenmerken Gebiedsprofiel Bentwoud-Rottemeren-Zuidplas: Van links naar rechts: Droogmakerij als herkenbare eenheid; Werkgebieden met karakter; Weg door stad en land.

De Noordelijke Dwarsweg en de Bredeweg zijn onderdeel van het oorspronkelijke gridpatroon van de Zuidplaspolder als droogmakerijlint. Bij beide wegen is sprake van laanbeplanting. Ze vormen een rechte lijn in het landschap. Door de kruising met de A12 is de continuïteit van de lange lijn van de Noordelijke Dwarsweg onderbroken. Eerst stonden er verspreide boerderijen, later zijn de linten verdicht met woningen, bedrijven en kassencomplexen. De bebouwing is afwisselend en staat aan weerszijden van de weg. De openbare ruimte is sober en praktisch ingericht. De ambities uit het Provinciale Gebiedsprofiel Bentwoud-Rottemeren-Zuidplas aangaande dit onderwerp zijn:



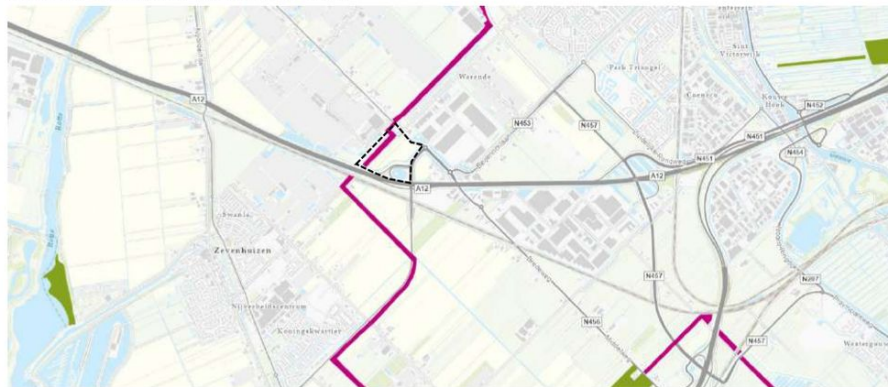
Werkgebied.

- Aan de snelweg is de rand onderdeel van de schaal en orde van de snelweg (en bedrijventerreinen en windmolens), dit gebied leent zich niet voor kleinschalige oplossingen.
- Landschappelijke structuren en routes zijn aanleiding voor de inrichting van het terrein en de rand. Hoewel, als deze slecht beleefbaar zijn wordt voorkeur gegeven aan een verheven schaal en aanpak.

Het spoor doorkruist de snelweg ten oosten van de knoop waardoor de A12 hier wordt opgetild. De taluds aan de zuidzijde van de A12 zijn grotendeels beplant met bosschages. De taluds aan de noordzijde zijn niet beplant. Vanwege opgaande vegetatie en geluidsschermen blijft het zicht op het omliggende gebied beperkt.

Natuur en ecologische waarden

De zone ten westen van de Noordelijke Dwarsweg staat gemarkeerd als 'Ecologische verbindingszone' binnen het Natuur Netwerk Nederland.



Afb. 'Ecologische verbindingszone' binnen het Natuur Netwerk Nederland

<https://atlas.zuid-holland.nl/GeoWeb56/index.html?viewer=Natuurbeheerplan>

Recreatie waarden

De oorspronkelijke ontginningslinten De Noordelijke Dwarsweg en de Bredeweg zijn onderdeel van het fietsknooppuntennetwerk van Zuid-Holland. Aan de Bredeweg ligt een vrijliggend fietspad, maar de Noordelijke Dwarsweg heeft een smal profiel zonder markering waar zowel auto's als fietsers in twee richtingen rijden.



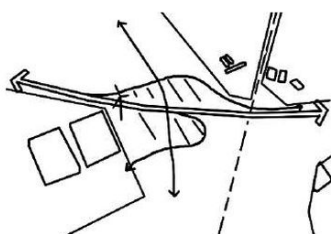
Cultuurhistorische waarden



Afb. Cultuurhistorische Waardenkaart Zuid-Holland; Landschappelijke kenmerken (links) en Landschappelijke waarden (rechts) uit CHW Provincie Zuid-Holland

In de 19^e eeuw werd de Zuidplas drooggelegd. Het rechthoekige netwerk van wegen, tochten en kavels is georiënteerd op de lijn tussen de kerken van Moerkapelle en Moordrecht. De Zuidpolderplas werd ruimtelijk ingedeeld volgens een orthogonaal patroon met een raster van 800x800 meter. Dit grid werd verder verfijnd aan de hand van een rationeel verkavelingspatroon met kavels van 40x800m. Deze oorspronkelijke verkavelingsstructuur is op kaart terug te herkennen maar in het gebied slecht beleefbaar.

Omschrijving van de landschapselementen in het gebied uit de CHW Provincie Zuid-Holland:



Droogmakerij linten

- Behoud van het afwisselende en kleinschalige karakter van de linten met een grote verscheidenheid aan bebouwde en onbebouwde delen en doorzichten naar het achterliggende landschap.
- Behoud van de lange, rechte lijnen van de linten. Ga zorgvuldig om met aansluitingen en geef in de vormgeving prioriteit aan de continuïteit van het lint.
- Versterken van de recreatieve betekenis van het lint als belangrijke stad-landverbinding.
- De verkeersdruk op de linten waar noodzakelijk en mogelijk verminderen, door bij nieuwe ontwikkelingen een parallelstructuur aan te leggen. Dit als aanvulling op de rationele gridstructuur in de polder en om kwaliteit in de linten te borgen.

Binnen de op- en afrit van A12 zijn twee waterpoelen aanwezig. Vanaf de verhoogde afrit richting de N219 is het gebied goed zichtbaar. Tussen het zoekgebied en de N219 staat laanbeplanting.

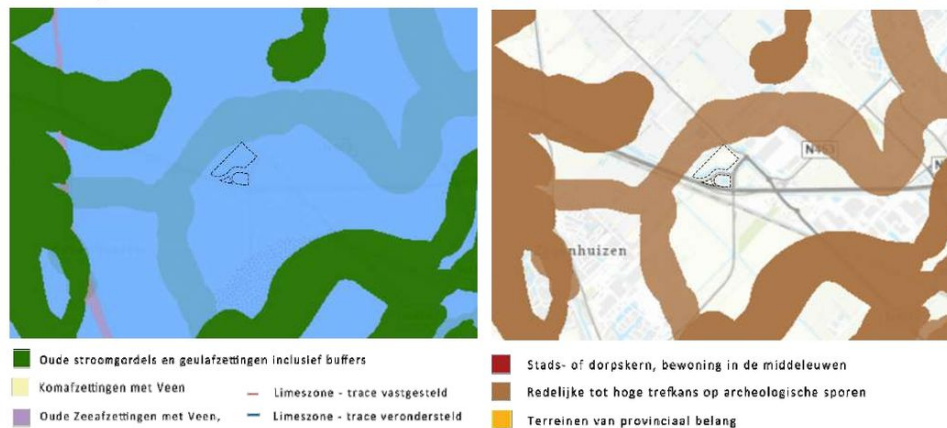
Weg door stad en land: A12 en N219

- Nieuwe of aan te passen infrastructuur wordt beschouwd als een integrale gebiedsopgave.

Ten westen van het gebied ligt een concentratiegebied voor glastuinbouw. Het gebied wordt gekenmerkt door de herkenbare polderstructuur van wegen en sloten maar het open landschap heeft plaatsgemaakt voor een haast volledig met kassen bebouwd gebied. De randen naar het landschap verdienen bijzondere

aandacht. Hier moeten, in samenhang met de beleving vanuit het landschap, keuzes gemaakt worden om de randen juist wel of niet te beplanten.

Archeologische waarden



Afb. Cultuurhistorische Waardenkaart Zuid-Holland; Landschappelijke kenmerken (links) en Landschappelijke waarden (rechts) uit CHW Provincie Zuid-Holland

De Zuidpolderplas werd ruimtelijk ingedeeld volgens een grid-patroon met een raster van 800x800 meter. Dit grid werd verder verfijnd aan de hand van een rationeel verkavelingspatroon met kavels van 40x800m. Vanaf 1950 is hier verandering in gekomen en zijn de kavels in de kleigebieden vergroot. Het veen dat voor de turfwinning aanwezig was in het zoekgebied, is vrijwel volledig afgegraven tot op de onderliggende zee kleilaag. Het resterende veen is door peilverlaging verdwenen. Ten zuiden van het plangebied zijn moerige gronden aanwezig.

Omschrijving van de landschapselementen in het gebied uit de CHW Provincie Zuid-Holland:

Stroomgordels/geulafzettingen

Stroomgordels/geulafzettingen, incl. crevassen redelijk hoog tot hoog; In de Kenmerkenkaart wordt in deze eenheid onderscheid gemaakt in drie diepteklassen waarop deze waarde bereikt kan worden. Aanvullend geldt de verwachting dat de ondiep gelegen stroomgordels een hogere dichtheid aan bewoningssporen hebben, terwijl daarentegen de dieper gelegen stroomgordels een lagere dichtheid aan bewoningssporen hebben. De redelijk hoog tot hoge verwachting geldt ook voor de buffers die aan weerszijden van de stroomgordels en geulafzettingen beneden 3 m – maaiveld voorkomen.

In het gebied geldt een hoge archeologische verwachting. Dit betekent een onderzoeksplicht voor plangebieden gelijk aan of groter dan 1.000 m² en ingrepen dieper dan 3 m beneden maaiveld.

<https://atlas.odmh.nl/html5viewer/index.html?viewer=Atlas.Atlas&layerTheme=Archeologie>

https://pzh.b3p.nl/viewer/app/Cultuur_historische_atlas

Gebiedsbeschrijving **Bredeweg / Noordelijke Dwarsweg / A12 (A12/N219 knoop)**

Gemeente Zuidplas

Type zoekgebied: Langs infrastructuur / Landschapstype: Droogmakerij Klei
Oppervlakte zoekgebied: 14 hectare

Gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden



Afb. Locatiekaart van het zoekgebied

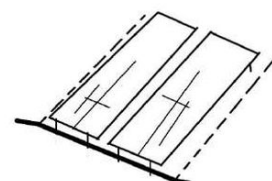
De Gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden zijn leidend voor het inrichtingsvoorstel van een zon-op-land initiatief voor deze locatie. De inpassingsvoorwaarden zijn gebaseerd op de landschappelijke kenmerken en waarden zoals beschreven in het eerste deel van deze gebiedsomschrijving.

Configuratie

- Ontwikkelingen worden geïntegreerd ontworpen met de vorm en inrichting van het knooppunt en de volledig infrastructuur gerelateerde omgeving van de locatie.
- Optimale rationele inrichting met PV-opstellingen voor het huidige agrarische deel van het zoekgebied wordt nagestreefd.
- Maximale benutting met PV-opstellingen in de gefragmenteerde tussenruimtes van het knooppunt wordt nagestreefd. Daarbij wordt het geheel van de beschikbare ruimte van land, taluds en mogelijk wateroppervlakte als optimale eenheid ingericht.
- Het deel van het zoekgebied dat gesitueerd is op de knoop met de A12 kan gekenmerkt worden als moeilijk te realiseren voor PV-opstellingen. Tegelijkertijd leent dit deel van de locatie zich ervoor dat met een zeer architectonisch eigen ontwerp in lay-out en vorm gewerkt kan worden, die passend is bij de vormtaal en uitstraling van het knooppunt.
- Hoogteverschillen in het terrein van de infrastructurele knoop kunnen benut worden, maar ten alle tijden moet inzichtelijk zijn dat geen hinder aan het verkeer wordt toegebracht in de vorm van zichtbelemmering, schittering of reflectie en hoge mate van afleiding. De verkeersveiligheid staat ten alle tijden voorop.
- PV-opstellingen zijn niet vastgesteld op maximale hoogte, anders dan passend bij de directe omgeving en de vereiste omtrent veiligheid voor het verkeer. Afwisselende hoogtes van constructies zijn mogelijk.



Optimale inrichting van beschikbare grond met PV-opstellingen



Hoogteverschillen in het terrein benutten met PV-opstellingen

Begrenzing, afscherming en landschapskwaliteit

- Afstand tot de weginfrastructuur tot de PV-opstellingen dient minimaal 10 meter te zijn.
- Beperkt de hoeveelheid hekwerk en afrastering zo veel als mogelijk. Waar toegankelijkheid kan worden beperkt met sloten heeft dat de voorkeur.
- Wanneer hekwerken (moeten) worden gebruikt is een integrale benadering in de vormgeving met oog voor ruimtelijke kwaliteit en architectonische eenheid met het geheel van belang.
- Bufferruimte aanhouden van minimaal 2 meter tot aan de rand van waterpartijen en deze op natuurlijke wijze inrichten.
- Alle bestaande watergangen respecteren (geen dempingen) en - zoals in huidige situatie opnemen in het inrichtingsplan. De PV-opstellingen worden op minimaal 2 meter van de insteek van de watergang geplaatst, zowel op land als op water.
- Drijvende PV-opstellingen zijn hier mogelijk.



Voorkom hekwerk en afrastering, los op met brede sloten

Techniek en installatie

- Transformatorhuisjes hebben een rustige en ingetogen vormgeving en worden ruimtelijk logisch en uit het zicht geïntegreerd in het veld. Plaatsing gebeurt binnen het veld met een maximale hoogte van 150 cm boven het huidige maaiveld.
- Er wordt één type paneel toegepast op het deel van het zoekgebied met het vlakke veld van de huidige akkerbouwkavel. Een ander type paneel kan worden toegepast voor het deel in en om de knoop.
- Toegang tot het terrein van het vlakke akkerdeel kan via de Bredeweg voor het westelijke perceel en via de Noordelijke Dwarsweg voor de overige percelen.
- Toegang en verkeersontsluiting van terrein van de knoop nader te bepalen in overleg met de Gemeente, Provincie en Rijkswaterstaat: bij voorkeur zoveel mogelijk gebruiken maken van reeds aanwezige verharding waar dat kan.

Planproces en communicatie

- Uitwerking altijd in samenspraak met gemeente en wegbeheerders.

Beheer

- In het beheerplan wordt ook de monitoring en wijze van eventueel herstel van aangetaste landschaps- natuur- en biodiversiteitswaarden gegeven.

Meekoppelkansen

- De natuurwaarden en bodemkwaliteit zouden kunnen worden verbeterd door bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers aan te leggen in samenspraak met het waterschap.
- Eventuele waterbergingsopgaven kunnen gebruikt worden om de landschappelijke structuur te versterken, bijvoorbeeld door watergangen te verbreden of het waterpeil te verhogen in samenspraak met het waterschap.

Aanvullende bronnen:

- LED Methode Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE):
<https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/energie-en-landschap/energiemaatregelen-inpassen-met-oog-voor-het-landschap>
- De gedragscode Zon-op-Land van de solar sector:
<https://www.hollandsolar.nl/uploads/files/gedragscode-zon-op-land.pdf>

Stichting Dorp, Stad & Land is sinds 1929 een onafhankelijke kennispartner van gemeenten in Zuid- en Zuidwest-Nederland. Dorp, Stad & Land toetst, onderzoekt, adviseert en inspireert op het gebied van architectuur, erfgoed, stedenbouw en landschap. Met een deskundig team van ruim zeventig adviseurs zet de organisatie zich in bij ca. zestig gemeenten voor het publieke belang van een aangename en aantrekkelijke leefomgeving.

Gebiedsbeschrijving Groen energielandschap

Groen energielandschap

Zuidplas Groen Energielandschap

Kansenkaartscore:

■ Redelijk kansrijk tot kansrijk – (Score: 4,0)

Cijfers van het zoekgebied:

Grootte van het zoekgebied 76 ha

Type landschap Waarde 4

Transitiegebied

Landschapstype: Waarde 5

Droogmakerij Klei

Natuurwaarden: Waarde 3

Gemiddelde aanwezigheid van recreatieve waarden door grenzing van het zoekgebied aan een natuurgebied

Recreatiewaarden: Waarde 5

Lage / geen recreatiegebied aanwezig

Geplande ontwikkelingen: Waarde 3

Geen ontwikkelingen voorzien of voorzien na 5 jaar

Netaansluiting: Waarde 5

Binnen 0 tot 1 km van spannings- station

Netimpact: Waarde 3

Veroorzaakt een knelpunt, dat voor 2030 wordt opgelost

Landschapskenmerken

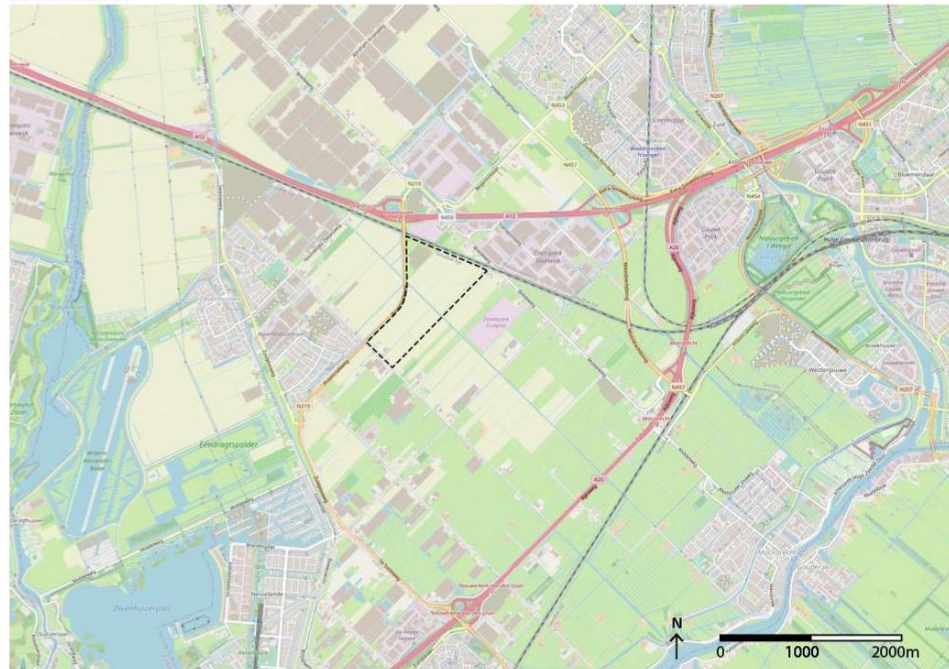


Afb. Foto's van de locatie en directe omgeving

Algemene landschappelijke kenmerken op hoofdlijn

Het gebied ligt in het Zuidplaspolder waar geen veen meer aanwezig is in de ondergrond. Er zijn grote arealen akkerbouw ontstaan, binnen de originele blokstructuur van de Zuidplaspolder. Het is een agricultuur productielandschap dat zich uit in de vorm van tuinders, grote bedrijven, hallen, irrigatiesystemen en zelfs verharding. De Vierde Tocht, het lint de Knibbelweg en de verkavelingssloten onthullen het rationele open polderlandschap dat nog zichtbaar is vanuit de trein.

Locatiekaart



Afb. Locatie (stippellijn) van het zoekgebied in de huidige situatie

Het gebied wordt begrensd door de treinverbinding Gouda – Den Haag (ten noorden), de Knibbelweg (ten zuiden) en N219 (ten westen). Aan de oostzijde van het gebied is geen zichtbare grens. Het gebied is onderdeel van het Middengebied van de gemeente Zuidplaspolder. Het Middengebied is een transitiegebied dat in de komende decennia een ingrijpende ontwikkeling door zal maken. De ontwikkeling is beschreven in het Masterplan Middengebied Zuidplaspolder.

Landschappelijke kenmerken en waarden

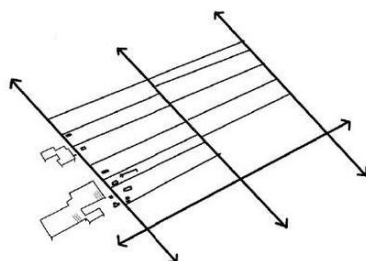
De hieronder beschreven landschapskenmerken en waarden zijn gebaseerd op de methode 'landschap en duurzame energie' van het rijk, het provinciale gebiedsprofiel en de cultuurhistorische waardenkaart. Deze beschrijvingen zijn toegespitst op het zoekgebied en vormen de toelichting op de context waarin zon-op-land al dan niet wordt gerealiseerd. Deze kenmerken en waarden zijn de basis en als zodanig vertaald in de 'Gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden' in het tweede deel van deze gebiedsbeschrijving.

Het zoekgebied is onderdeel van de Zuidplaspolder. Van de 16^e en 18^e eeuw is hier op grote schaal turf gewonnen waardoor de Zuidplas ontstond. In de 19^e eeuw werd de polder drooggelegd. Nu is polder de diepste droogmakerij van Nederland. In dit gebied is geen veen meer aanwezig in de ondergrond. Tegenwoordig is de polder sterk verstedelijkt. Vanuit Rotterdam, Gouda en Zoetermeer staat er grote druk op het gebied. Stadsuitbreidingen, kassencomplexen, infrastructuur en andere ontwikkelingen hebben als resultaat dat de openheid van het gebied verkleind wordt.



Afb. Landschappelijke kenmerken Gebiedsprofiel Bentwoud-Rotterdam-Zuidplas: Van links naar rechts: (boven) Droogmakerij als herkenbare eenheid; Water als structuurdrager; Doorsnijdend spoor; (onder) Weg door stad en land; Linten lijven linten.

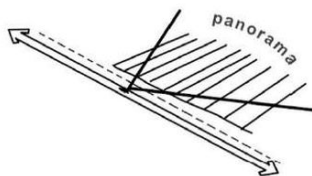
In het zoekgebied is het open landschap en de oorspronkelijke verkavelingsstructuur is goed bewaard gebleven en oriënteert zich op de lijn tussen Moerkapelle en Moodrecht. De bebouwing is gekoppeld aan de linten. In de loop der tijd zijn verschillende kavelsloten gedempt waardoor grotere kavels zijn ontstaan. Het gebied wordt grotendeels gebruikt voor akkerbouw. De ambities uit het Provinciale Gebiedsprofiel Bentwoud-Rotterdam-Zuidplas aangaande dit onderwerp zijn:



Zuidplaspolder, de droogmakerij.

- Behoud van het contrast tussen grotere kavels in het noorden en de kleine kavels in het zuiden van de Zuidplaspolder.
- Behouden en versterken van de rationele structuur van langen linten, lanen en tochten.
- Versterken van de dwarsstructuur in de polder door de oost-west verbindingen te verbeteren of nieuwe aan te leggen en de waterstructuur te versterken.
- Behoud van het karakteristieke orthogonale, rechthoekige verkavelingspatroon met de grotere meer blokvormige kavels.
- Ontwikkelingen volgen de bodemopbouw van de droogmakerij: ruimte voor glastuinbouw en bedrijvigheid in het noorden (kleigebied).
- Eventuele waterbergingsopgaven passen bij het slotenpatroon ter plaatse.

De open polder is goed zichtbaar vanuit de trein, een uitzondering op dit traject omdat er maar op een beperkt aantal plaatsen sprake is van een panorama. De lokale infrastructuur is sober en doelmatig. De N219 is smal, zonder voet- of fietspaden. In het zuiden van het gebied zijn geluidsschermen aanwezig langs de N219, maar ten noorden hiervan is zicht op de open polder. De ambities uit het Provinciale Gebiedsprofiel Bentwoud-Rotterdam-Zuidplas aangaande dit onderwerp zijn:



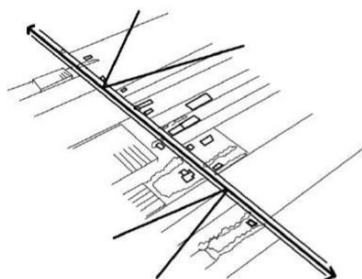
OV-Panorama en de N219.

- Het uitzicht op het landschap handhaven door ontwikkelingen evenwijdig aan het spoor te beperken. Bebouwing en opgaande beplanting beperken en zichtlijnen handhaven dan wel versterken.

De droogmakerijlinten zijn lange rechte lijnen en belangrijke structuurdragers. Het lint is in de loop der tijd verdund met woningen, bedrijven en kassencomplexen. De bebouwing is afwisselend en staat aan

DORP STAD & LAND

weerszijden van de weg. Tussen de bebouwing door is zicht op het achterliggende polderlandschap. De Knibbelweg is erg smal, zonder wegmarkering voor de auto, fietsers of voetgangers. Het lint is geen onderdeel van het fietsknooppuntennetwerk. Vanaf de Knibbelweg ligt de rooilijnen ver op de kavel en vormt de continue waterloop tussen de weg voortuinen het bepalende beeld. De ambities uit het Provinciale Gebiedsprofiel Bentwoud-Rottemeren-Zuidplaspolder aangaande dit onderwerp zijn:



Het droogmakerij lint: de Knibbelweg.

- Behoud van het afwisselende en kleinschalige karakter van de linten met een grote verscheidenheid aan bebouwde en onbebouwde delen en doorzichten naar het achterliggende landschap.
- De verkeersdruk op de linten waar noodzakelijk en mogelijk verminderen, door bij nieuwe ontwikkelingen een parallelstructuur aan te leggen. Dit als aanvulling op de rationele gridstructuur in de polder en om kwaliteit in de linten te borgen.

Natuur en ecologische waarden



Afb. Natuur Netwerk Nederland, herziening ontwikkeling Middengebiet Zuidplaspolder (Provincie Zuid-Holland, 2022).

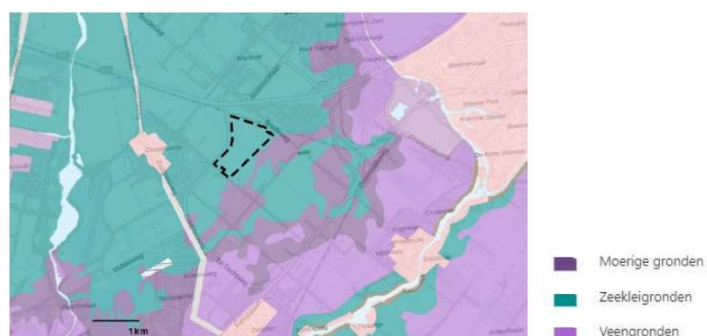
Ten opzichte van de gebieden met veen, zijn de natuurwaarden hier gemiddeld laag. De kleibodems van de droogmakerij is zeer geschikt voor akkerbouw. Ten zuidwesten van het zoekgebied zijn daarom meer beschermde en bijzondere soorten aanwezig. De Knibbelweg bevat twee territoria van steenuilen. De oevers in het zoekgebied zijn vrij steil, waardoor oevertvegetatie niet goed ontwikkeld is. De Vierde Tocht die door het zoekgebied stroomt staat in het Natuurbeheerplan ambitiekaart 2024 van de Provincie Zuid-Holland aangemerkt als 'nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting)'. Dit is een strook van ongeveer 50 meter breed dat behoort tot het Natuurnetwerk Nederland (zie groene zone kaart). Ook geeft deze kaart aan dat er een nieuwe ecologische verbinding wordt toegevoegd op een van de kavels in het zuiden van het gebied (oranje zone op de kaart).

Cultuurhistorische waarden



Afb. Zuidpolderplas anno 1950 (links) en 2023 (rechts). Bron: Topotijdreis

De Zuidpolderplas werd ruimtelijk ingedeeld volgens een grid-patroon met een raster van 800x800 meter. Dit grid werd verder verfijnd aan de hand van een rationeel verkavelingspatroon met kavels van 40x800m. Vanaf 1950 is hier verandering in gekomen en zijn de kavels in de kleigebieden vergroot.



Afb. Bodematlas Zuid-Holland (links) en Peilbesluit Zuid-plaspolder Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Het veen dat voor de turfwinning aanwezig was in het zoekgebied, is vrijwel volledig afgegraven tot op de onderliggende zee kleilaag. Het resterende veen is door peilverlaging verdwenen. Ten zuiden van het plangebied zijn moerige gronden aanwezig.



Afb. Cultuurhistorische Waardenkaart Zuid-Holland; Landschappelijke kenmerken (links) en Landschappelijke waarden (rechts) uit CHW Provincie Zuid-Holland

Omschrijving van de landschapselementen in het gebied uit de CHW Provincie Zuid-Holland:

Droogmakerij

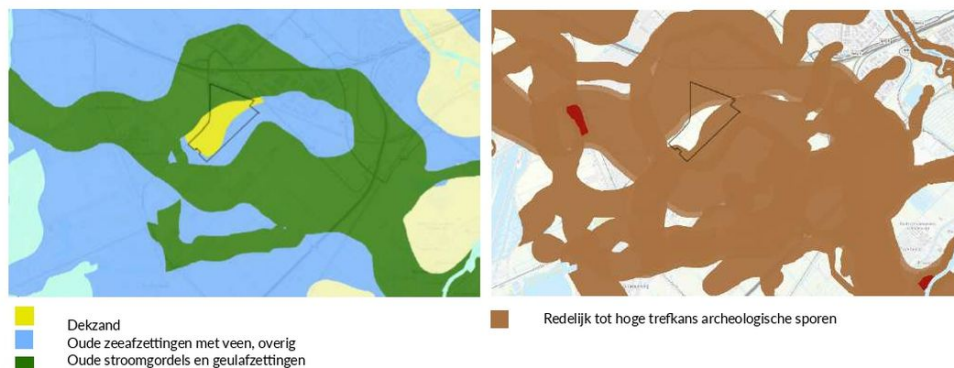
De droogmakerijen zijn oorspronkelijk veenplassen, die van de 17^e tot in de 20^e eeuw zijn drooggemaakt. Ze worden over het algemeen gekenmerkt door een zeer regelmatige stroken verkaveling en een ligging van de boerderijen langs de rand of op het 'oude' land (het 'bovenland'). Daarnaast kan het hoogteverschil met omringend, niet afgegraven gebied (de veenontwiningen) zeer opvallend zijn. Het verschil kan oplopen tot meer dan vier meter.

Landverkeer

Het hoofdpatroon van oude wegen in de droogmakerijen.

In de nabije omgeving van het gebied bevinden zich geen objecten met cultuurhistorische waarden.

Archeologische kenmerken en waarden



Afb. Archeologische kenmerken (links) en Archeologische waarden (rechts) uit CHW Provincie Zuid-Holland

Ruim dieper dan 5m maaiveld is nog dekkand aanwezig, naast de zeeafzettingen en oude stroomgordels. Daarboven bevinden zich oude zeeafzettingen, stroomgordels en geulafzettingen.

Ter plaatse van de oude stroomgordels en geulafzettingen is een redelijk tot hoge trefkans op archeologische sporen. In het noorden liggen de sporen mogelijk dieper dan 5 meter, en in het zuiden tussen 5 meter diepte en het maaiveld. Er geldt een onderzoeksplicht voor plangebieden gelijk aan of groter dan 1.000 m² en ingrepen dieper dan 3 m beneden maaiveld. Omschrijving van de landschapselementen in het gebied uit de CHW Provincie Zuid-Holland:

Stroomgordels/geulafzettingen

Stroomgordels/geulafzettingen, incl. crevassen redelijk hoog tot hoog; In de Kenmerkenkaart wordt in deze eenheid onderscheid gemaakt in drie diepteklassen waarop deze waarde bereikt kan worden. Aanvullend geldt de verwachting dat de ondiep gelegen stroomgordels een hogere dichtheid aan bewoningssporen hebben, terwijl daarentegen de dieper gelegen stroomgordels een lagere dichtheid aan bewoningssporen hebben. De redelijk hoog tot hoge verwachting geldt ook voor de buffers die aan weerszijden van de stroomgordels en geulafzettingen beneden 3 m - maaiveld voorkomen.

Zeeafzettingen overig

Alle overige Zeeafzettingen met Veen krijgen een lage tot zeer lage waardering vanwege de uiterst lage trefkans op archeologische sporen die met bewonings- of landgebruiksmogelijkheden samenhangen.

Dekzand

Dekzand krijgt een lage tot zeer lage waardering vanwege de uiterst lage trefkans op archeologische sporen die met bewonings- of landgebruiksmogelijkheden samenhangen.

https://pzh.b3p.nl/viewer/app/Cultuur_historische_atlas

<https://atlas.odmh.nl/html5viewer/index.html?viewer=Atlas.Atlas&layerTheme=Archeologie>

Gebiedsbeschrijving Groen energielandschap

Gemeente Zuidplas

Type zoekgebied: transitiegebied / Landschapstype: Droogmakerij Klei

Oppervlakte zoekgebied: 76 hectare

Gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden



Afb. Locatiekaart van het zoekgebied

De Gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden zijn leidend voor het inrichtingsvoorstel van een zon-op-land initiatief voor deze locatie. De inpassingsvoorwaarden zijn gebaseerd op de landschappelijke kenmerken en waarden zoals beschreven in het eerste deel van deze gebiedsomschrijving.

Bijzondere voorwaarden

- Binnen het gehele zoekgebied mag omwille van de eerste fase ontwikkeling van het middengebied maximaal 15 ha aan zonneveld gerealiseerd worden.

Configuratie

- De configuratie voor invulling met PV-opstellingen wordt gedaan in kloeke grote orthogonale blokken die de polderlijnen volgen, zodat er een aantal grote clusters van PV-opstellingen ontstaan.
- De grote infrastructuurlijnen van spoorweg en provinciale weg zijn niet leidend bij de inrichting. Het patroon van de polder wel.
- De afstand die vrijgehouden wordt vanaf de spoorweg is 150 meter.
- De watergang van de Vierde Tocht krijgt een buffer ruimte waarbij tot 30 meter uit het hart van de watergang wordt vrijgehouden voor natuurvriendelijke oever, mogelijk toekomstige groeninvulling en onderhoudspad. De PV-opstellingen volgen deze 30 meter lijn.
- Het cluster PV-opstellingen ten zuiden van de Vierde Tocht volgt het polderpatroon en buigt niet mee met de provinciale weg.
- Binnen de clusters zijn de PV-opstellingen zo optimaal mogelijk geplaatst. Zowel in zon-oriëntatie, vlakvulling, als hoogte van de opstellingen.

Begrenzing, afscherming en landschapskwaliteit

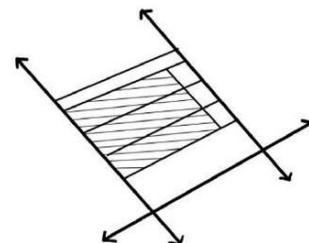
- Beperkt de hoeveelheid hekwerk en afrastering zo veel als mogelijk. Waar toegankelijkheid kan worden beperkt met sloten heeft dat de voorkeur.
- Alle bestaande watergangen respecteren (geen dempingen) en - zoals in huidige situatie opnemen in het inrichtingsplan. De PV-opstellingen worden op minimaal 2 meter van de insteek van de watergang geplaatst.
- De gronden rondom de clusters worden idealiter agrarisch gebruikt voor productiedoeleinden en volle grond teelt. Een meer natuurlijke invulling en beheer is mogelijk zolang ook hier de maat en poldereenheden worden gerespecteerd.

Techniek en installatie

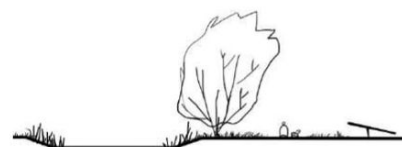
- Transformatorhuisjes hebben een rustige en ingetogen vormgeving en worden ruimtelijk logisch en uit het zicht geïntegreerd in het veld. Plaatsing gebeurt binnen het veld met een maximale hoogte van 150 cm boven het huidige maaiveld.
- De kleur van de zonnepanelen inclusief omlijsting is donkerblauw of zwart. Daarnaast wordt er één type paneel toegepast binnen elk cluster of het project als geheel.
- Bij voorkeur zoveel mogelijk gebruik maken van al aanwezige paden. Meest efficiënte paden systeem voor onderhoud, waarbij ook buiten de clusters van PV-opstellingen het orthogonale patroon wordt aangehouden, zoveel mogelijk effectief land voor agrarisch gebruik wordt vrijgelaten en breedte van rijbanen minimaal gehouden wordt.
- Geen verharding voor onderhoud, parkeren of anderszins buiten de clusters.

Planproces en communicatie

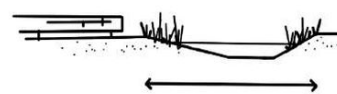
- Uitwerking altijd in samenspraak met gemeente en directe omgeving.



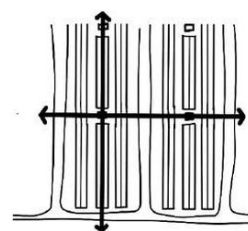
Configuratie volgt polderlijnen en vormt grote orthogonale blokken



Afstand bewaren tot Vierde Tocht, mogelijk meekoppelen met doelstellingen natuur en recreatie



Beperk hekwerken en afrastering, brede sloten hebben de voorkeur



Transformatorhuisjes worden ruimtelijk logisch geïntegreerd in het veld

Beheer

- In het beheerplan wordt ook de monitoring en wijze van eventueel herstel van aangetaste landschaps- natuur- en biodiversiteitswaarden gegeven.

Meekoppelkansen

- Voorsorteren op de natuurwaarde van de Vierde Tocht en mogelijke ecologische en recreatieve verbindingen die op termijn mogelijk zijn.
- De natuurwaarden en bodemkwaliteit zouden kunnen worden verbeterd door bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers aan te leggen in samenspraak met het waterschap.
- Eventuele waterbergingsopgaven kunnen gebruikt worden om de landschappelijke structuur te versterken, bijvoorbeeld door watergangen te verbreden of het waterpeil te verhogen in samenspraak met het waterschap.
- In het masterplan voor het Middengebied van de Zuidplaspolder waar ook het Vijfde Dorp is gepland worden voor het gebied mogelijke combinaties van natuurlijke waterzuivering, natuurontwikkeling, recreatieve voorzieningen en het opwekken van hernieuwbare energie genoemd onder de noemer 'energielandgoederen'.

Aanvullende bronnen:

- LED Methode Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE):
<https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/energie-en-landschap/energiemaatregelen-inpassen-met-oog-voor-het-landschap>
- De gedragscode Zon-op-Land van de solar sector:
<https://www.hollandsolar.nl/uploads/files/gedragscode-zon-op-land.pdf>
- Het Masterplan Middengebied Zuidplaspolder:
https://cuatro.sim-cdn.nl/zuidplas/uploads/masterplan_middengebied.pdf

Stichting Dorp, Stad & Land is sinds 1929 een onafhankelijke kennispartner van gemeenten in Zuid- en Zuidwest-Nederland. Dorp, Stad & Land toetst, onderzoekt, adviseert en inspireert op het gebied van architectuur, erfgoed, stedenbouw en landschap. Met een deskundig team van ruim zeventig adviseurs zet de organisatie zich in bij ca. zestig gemeenten voor het publieke belang van een aangename en aantrekkelijke leefomgeving.

Gebiedsbeschrijving Moerkapelle Zuid (A12/Julianaweg)

Moerkapelle Zuid

Zuidplas Moerkapelle Zuid

Kansenkaartscore:

■ Redelijk kansrijk tot kansrijk – (Score: 4,0)

Cijfers van het zoekgebied:

Grootte van het zoekgebied 22 ha

Type landschap Waarde 5

Gebied langs infrastructuur

Landschapstype: Waarde 5

Droogmakerij Klei

Natuurwaarden: Waarde 5

Geen aanwezigheid beschermde natuurwaarden

Recreatiewaarden: Waarde 3

Gemiddelde aanwezigheid van recreatieve waarden door grenzing van het zoekgebied aan een recreatiegebied

Geplande ontwikkelingen: Waarde 3

Geen ontwikkelingen voorzien of voorzien na 5 jaar

Netaansluiting: Waarde 4

Binnen 1 tot 3 km van spannings- station

Netimpact: Waarde 3

Veroorzaakt een knelpunt, dat voor 2030 wordt opgelost

Landschapskenmerken



Afb. Foto's van de locatie en directe omgeving

Algemene landschappelijke kenmerken op hoofdlijn

Dit gebied in het vruchtbare kleiige deel van de Zuidplaspolder is in gebruik genomen door agrariërs en tuinders. Achter de arealen productiegrond voltrekt zich een wand van glas, het kassengebied. Pal aan de snelweg A12, net buiten het plangebied is ook een garagebedrijf gevestigd met een opvallend pand en billboard dat zowel vanuit het gebied als de vanaf de A12 pregnant zichtbaar is. De oorspronkelijke blokstructuur van de Zuidplaspolder is hier door de grootschalige infrastructuur, glastuinbouw en bedrijvigheid niet meer te herkennen. De polder ligt lager ten opzichte van zijn omgeving en aan de zuidkant ligt een rechte doorgaande fietsroute waar zowel recreanten als woon-werk/school verkeer gebruik van maken.

Locatiekaart

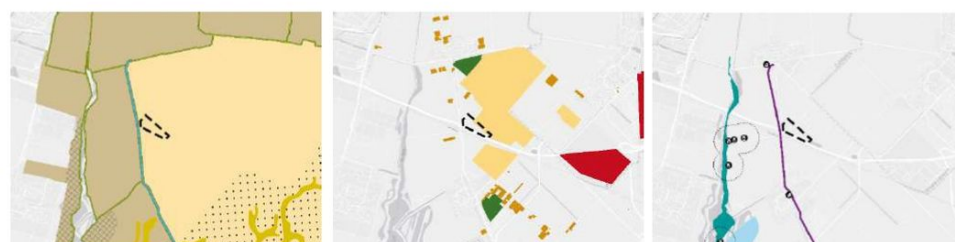


Afb. Locatie (stippellijn) van het zoekgebied in de huidige situatie

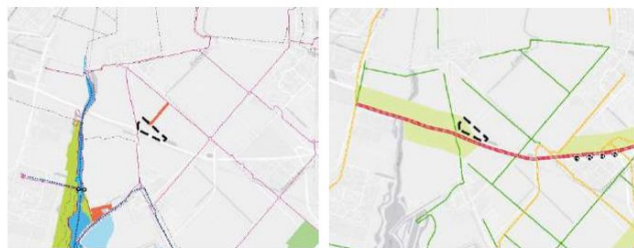
Het gebied wordt begrensd door een kassengebied (ten noordoosten/oosten), de A12 (ten zuiden) en de Julianaweg (ten westen) onder aan de Ringvaart. De noordwestelijke zijde grenst aan een gelijksoortig stuk agrarisch land.

Landschappelijke kenmerken en waarden

De hieronder beschreven landschapskenmerken en waarden zijn gebaseerd op de methode 'landschap en duurzame energie' van het rijk, het provinciale gebiedsprofiel en de cultuurhistorische waardenkaart. Deze beschrijvingen zijn toegespitst op het zoekgebied en vormen de toelichting op de context waarin zon-op-land al dan niet wordt gerealiseerd. Deze kenmerken en waarden zijn de basis en als zodanig vertaald in de 'Gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden' in het tweede deel van deze gebiedsbeschrijving.



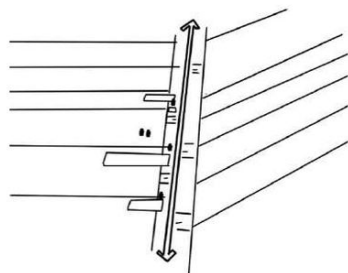
Afb. Landschappelijke kenmerken Gebiedsprofiel Bentwoud-Rottermeren-Zuidplas: Van links naar rechts: Droogmakerij als herkenbare eenheid; Werkgebieden met karakter; en Identiteitsdragers.



Afb. Landschappelijke kenmerken Gebiedsprofiel Bentwoud-Rottemeren-Zuidplas: Van links naar rechts: Vrijtijdslandschap; en Weg door stad en land.

Het zoekgebied is onderdeel van de Zuidplaspolder, en ligt aan de rand daarvan tegen de Julianaweg aan, grenzend aan de zone van het Noordeinde en de ringvaart. Van de 16^e en 18^e eeuw is hier op grote schaal turf gewonnen waardoor de Zuidplas ontstond. In de 19^e eeuw werd de polder drooggelegd. Nu is polder de diepste droogmakerij van Nederland. In dit gebied is geen veen meer aanwezig in de ondergrond. Tegenwoordig is de polder sterk verstedelijkt. Ook is door de komst van grootschalige kassen en agrarische percelen de rationele blokverkeveling bijna volledig verdwenen, op de sloot in het verlengde van de Vierde Tocht na. Stadsuitbreidingen, kassencomplexen, infrastructuur en andere ontwikkelingen hebben als resultaat dat de openheid van het gebied verkleind wordt en het landschap minder leesbaar.

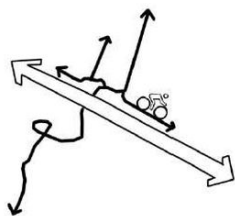
De ringvaart, ten westen van het zoekgebied, ligt hier ca. 3,5m hoger in het landschap en markeert de begrenzing van twee polders, die een andere verkavelingsrichtingen hebben. Het vormt de aaneengesloten en hooggelegen grens van de Zuidplaspolder en is daarmee een belangrijke structuur in het landschap. De ambities uit het Provinciale Gebiedsprofiel Bentwoud-Rottemeren-Zuidplas aangaande dit onderwerp zijn:



De droogmakerij en de ringvaart.

- Behouden en versterken van de polder structuur van de polderdijk, lange linten, lanen en tochten.
- Versterken van de dwarsstructuur in de polder door de oost-west verbindingen te verbeteren of nieuwe aan te leggen en de waterstructuur te versterken.
- Behoud van het karakteristieke orthogonale, rechthoekige verkavelingspatroon met de grotere meer blokvormige kavels.
- Ontwikkelingen volgen de bodemopbouw van de droogmakerij: ruimte voor glastuinbouw en bedrijvigheid in het noorden (kleigebied).
- Eventuele waterbergingsopgaven passen bij het slotenpatroon
- Behoud en versterk de herkenbaarheid en historische kwaliteiten van de ringvaart en de relatie met de oorspronkelijke veen ontginningstructuur.
- Behoud en versterk de recreatieve kwaliteiten van de ringvaart.

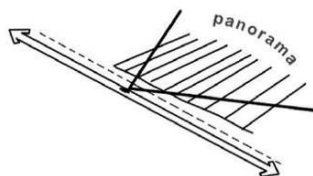
De weg Noordeinde ligt op de kruin van de ringvaart en daarmee hoger in het landschap met uitzicht over de polders aan weerszijde. De Juliana weg ligt aan de teen van de ringvaart en fungeert met name als doorgaande fietsroute. Ten zuiden van het zoekgebied gaat de Julianaweg gaat over in een route parallel aan de A12 en onder de A12 door langs de Ringvaart, en zo onderdeel van het regionale fietsknopennetwerk. De ambities uit het Provinciale Gebiedsprofiel Bentwoud-Rottemeren-Zuidplas aangaande dit onderwerp zijn:



Lokale wegen: Noordeinde en Juliana weg.

- De lokale wegen zijn kleinschalig en een vanzelfsprekend onderdeel van het landschap. Het wegprofiel is eenvoudig en ingetogen met zo weinig mogelijk verkeerstechnische ingrepen.
- Voorzie op strategische fietsknooppunten voorzieningen, waar mogelijk gekoppeld aan de overgangen van de verschillende landschappen en (cultuurhistorische) bezienswaardigheden. De knooppunten hebben een representatieve uitstraling.
- Er wordt gestreefd naar verschillende soorten routes voor verschillende doelgroepen (dorpssommetjes, struinpaden, doorgaande fietsroutes etc.), passend bij het betreffende landschap en aansluitend op de dorpen en andere verblijfsrecreatie zoals de camping Park de Randstad.

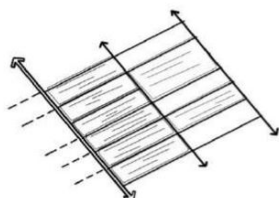
De A12 maakt hier een sprong over de ringvaart en ligt daarom verhoogd in het landschap. Ten zuiden van de A12 is veel opgaande beplanting aanwezig waardoor er geen sprake is van een panorama. Hoewel er langs de parallelweg ook bomen zijn geplant is er aan de noordzijde wel nog sprake van een panorama over het landschap. Het panorama strekt hier echter niet zo ver in verband met het kassengebied op ca. 300m afstand. De ambities uit het Provinciale Gebiedsprofiel Bentwoud-Rottmeren-Zuidplas aangaande dit onderwerp zijn:



Snelwegpanorama: A12.

- Behoud en versterken van het zicht op het landschap. De A12 niet inplanten of afschermen.
- Verrommeling van het landschap langs de snelweg zoveel mogelijk beperken.

Het zoekgebied grenst aan de achterkant van grootschalige kassencomplexen. Dit verkavelingsblok van de Zuidplaspolder is al voor meer dan 50% ingenomen door de glastuinbouw. De kassen zijn niet transparant, en het zoekgebied is daarbij een overgebleven snipper open en intensief agrarisch productie landschap ingeklemd tussen kassen en het hoge talud van de A12. Hoewel het kassengebied ten noorden van het zoekgebied wordt begrensd door de kaarsrechte Vierde Tocht wordt het ruimtelijk beeld gedomineerd door de kassenwand, die abrupt eindigt naast een strook met recreatiebungalows. De ambities uit het Provinciale Gebiedsprofiel Bentwoud-Rottmeren-Zuidplas aangaande dit onderwerp zijn:



Rand aan het kassengebied.

- Maak heldere randen van de glastuinbouwlocaties.
- Zorg voor ruimte tussen het wonen en de glastuinbouwbedrijven.
- Voorkom verrommeling en behoud daarbij zichtlijnen op het landschap.
- Gestreefd wordt naar het vergroten van de vertelkracht van de kassensector zodat bewoners en bezoekers zich kunnen identificeren met de plek.

Natuur en ecologische waarden

Er is geen sprake van hoge natuurwaarden in dit gebied. Het zoekgebied wordt gebruikt voor intensieve akkerbouw en de sloten hebben een steile oever waardoor er weinig vegetatie groeit.

Recreatie waarden

De ringvaart is een belangrijke vaarroute en watergang voor vissers. De gemeentes willen inzetten op waterrecreatie bijvoorbeeld door de bevaarbaarheid te bevorderen en nieuwe aanlegplekken en kanosteigers toe te voegen.

Ten westen van het gebied ligt de officiële fietsknooppunten netwerk over de rechte Julianaweg. Het netwerk loopt hier langs de ringvaart en vormt daarmee een belangrijke schakel in het verbinden van de dorpen met de regio. Dit losliggende fietspad is ten zuidwesten van het gebied getakt aan een fietspad met laanbomen die parallel ligt aan de snelweg A12.



wandelen, fietsen, vissen

Cultuurhistorische waarden

In de 19^e eeuw werd de Zuidplaspolder drooggelegd. De drooglegging startte met de aanleg van de 23 km lange Ringvaart. Maar liefst 30 molens en twee stoomgemalen werden ingezet om de Zuidplas leeg te malen

via de Ringvaart naar de oude IJssel. De U-vormige Ringvaart rijgt de historische kernen van de aanliggende dorpen van de Zuidplaspolder aaneen.



Afb. Zuidpolderplas anno 1900 (links) en 2023 (rechts). Bron: Topotijdreis



Droogmakerij
Wegen- en waterpatroon

Zeer hoge waarde
Hoge waarde
Redelijk hoge waarde

Afb. Cultuurhistorische Waardenkaart Zuid-Holland; Landschappelijke kenmerken (links) en Landschappelijke waarden (rechts) uit CHW Provincie Zuid-Holland

De Zuidpolderplas werd ruimtelijk ingedeeld volgens een grid-patroon met een raster van 800x800 meter. Dit grid werd verder verfijnd aan de hand van een rationeel verkavelingspatroon met kavels van 40x800m. Vanaf 1950 is hier verandering in gekomen en zijn de kavels in de kleigebieden vergroot. Sinds de jaren '70 hebben zich grootschalige kassencomplexen in dit gebied gevestigd.

De sloot, ten noordoosten van het gebied ligt in het verlengde ligt van de Vierde Tocht en heeft een redelijk hoge cultuurhistorische waarde. De ringvaart zelf heeft een hoge waarde. Omschrijving van de landschapselementen in het gebied uit de CHW Provincie Zuid-Holland:

Droogmakerij

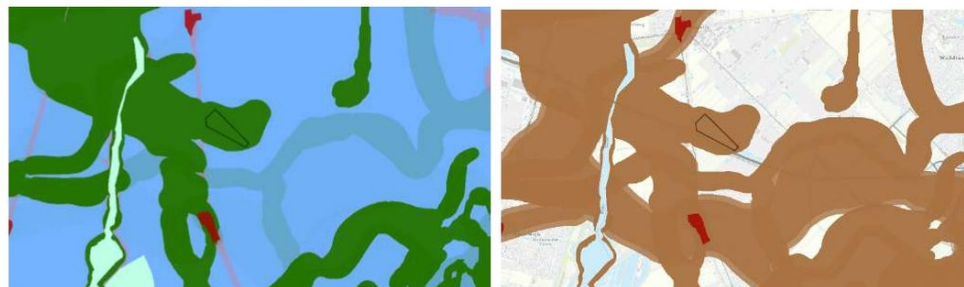
De droogmakerijen zijn oorspronkelijk veenplassen, die van de 17^e tot in de 20^e eeuw zijn drooggemaakt. Ze worden over het algemeen gekenmerkt door een zeer regelmatige stroken verkaveling en een ligging van de boerderijen langs de rand of op het 'oude' land (het 'bovenland'). Daarnaast kan het hoogteverschil met omringend, niet afgegraven gebied (de veenontwinningen) zeer opvallend zijn. Het verschil kan oplopen tot meer dan vier meter.

Landverkeer

Het hoofdpatroon van oude wegen in de droogmakerijen.

Archeologische kenmerken en waarden

Tussen de 0 en 5 meter diepte zijn de zeelei afzettingen en oude stroomgordels aanwezig. Hier is een redelijk tot hoge trefkans op archeologische sporen te verwachten.



■ Oude zeeafzettingen met veen
■ Oude stroomgordels en geulafzettingen

■ Redelijk tot hoge trefkans archeologische sporen

Afb. Archeologische kenmerken (links) en Archeologische waarden (rechts) uit CHW Provincie Zuid-Holland.

Omschrijving van de landschapselementen in het gebied uit de CHW Provincie Zuid-Holland:

Stroomgordels/geulafzettingen

Stroomgordels/geulafzettingen, incl. crevassen redelijk hoog tot hoog; In de Kenmerkenkaart wordt in deze eenheid onderscheid gemaakt in drie diepteklassen waarop deze waarde bereikt kan worden. Aanvullend geldt de verwachting dat de ondiep gelegen stroomgordels een hogere dichtheid aan bewoningssporen hebben, terwijl daarentegen de dieper gelegen stroomgordels een lagere dichtheid aan bewoningssporen hebben. De redelijk hoog tot hoge verwachting geldt ook voor de buffers die aan weerszijden van de stroomgordels en geulafzettingen beneden 3 m – maaiveld voorkomen.

https://pzh.b3p.nl/viewer/app/Cultuur_historische_atlas

Gebiedsbeschrijving Moerkapelle Zuid (A12/Julianaweg)

Gemeente Zuidplas

Type zoekgebied: Langs infrastructuur / Landschapstype: Droogmakerij Klei

Oppervlakte zoekgebied: 22 hectare

Gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden



Afb. Locatiekaart met het zoekgebied

De Gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden zijn leidend voor het inrichtingsvoorstel van een zon-op-land initiatief voor deze locatie. De inpassingsvoorwaarden zijn gebaseerd op de landschappelijke kenmerken en waarden zoals beschreven in het eerste deel van deze gebiedsomschrijving.

Configuratie

- De droogmakerij vraagt qua ruimtelijk karakter om een zo efficiënt mogelijke benutting van de ruimte. Het is dan ook een vereiste dat de locatie zo efficiënt mogelijk van PV-opstellingen wordt voorzien, gericht op energieopbrengst en een eenduidig beeld.
- Langs de Ringvaart wordt een zone van 50 meter vrijgehouden en als landschappelijk raamwerk (deels) beplant.
- De configuratie van de inrichting is orthogonaal waarbij de oriëntatie en leidende richting bepaald wordt door de Vierde Tocht. De PV-opstellingen worden parallel of haaks ten opzichte van de Vierde Tocht geplaatst.
- Vertandingen door het min of meer driehoekige gebiedsoppervlak bevinden zich dus aan de zijde van de A12, waarvan de verspringingen zo klein mogelijk worden gehouden. Bij voorkeur per rij de extra lengte benutten, waardoor de vertanding ook per rij verspringt.
- Vertanding komt ook aan de Ringvaart zijde voor. Identieke oplossing als langs de A12.
- Het gebied wordt als één geheel ingericht.
- Oriëntatie van de zonnepanelen mag geen hinder veroorzaken voor verkeer. De afstand, hoek en oriëntatie ten opzichte van de A12 moet weloverwogen meegenomen zijn in het inrichtingsontwerp.
- Minimaliseer de hoogte van de PV-opstelling zodat deze niet concurreert met de hoogte van de Ringvaart (max. 200 cm - hoogste punt - boven het huidige maaiveld van het perceel) ten behoeve van de zichtlijnen vanaf omliggende wegen over de opstelling.

Begrenzing, afscherming en landschapskwaliteit

- Beperkt de hoeveelheid hekwerk en afrastering zo veel als mogelijk. Waar toegankelijkheid kan worden beperkt met sloten, en beplanting langs de Ringvaartzijde, heeft dat de voorkeur.
- Minimaliseer verharding voor onderhoudswegen en er worden geen nieuwe parkeerplaatsen gerealiseerd.
- Opgaande beplanting beperken behalve langs de Ringvaart en mogelijk in een strook langs de Vierde Tocht.
- De PV-opstellingen worden op minimaal 2 meter van de insteek van de watergang geplaatst.

Techniek en installatie

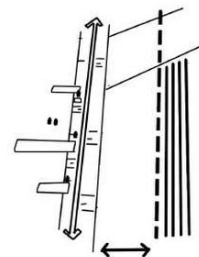
- Transformatorhuisjes hebben een rustige en ingetogen vormgeving en worden ruimtelijk logisch geïntegreerd in het veld. Plaatsing gebeurt binnen het veld met een maximale hoogte van 150 cm boven het huidige maaiveld.
- De kleur van de zonnepanelen inclusief omlijsting is donker en mat. Daarnaast wordt er één type paneel toegepast in het gehele project.

Planproces en communicatie

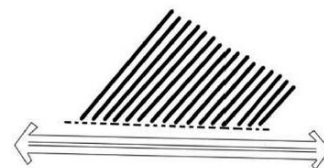
- Uitwerking altijd in samenspraak met gemeente en directe omgeving.

Beheer

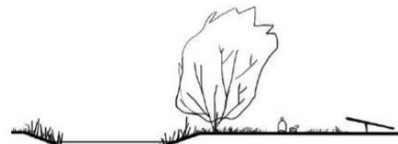
- In het beheerplan wordt ook de monitoring en wijze van eventueel herstel van aangetaste landschaps-, natuur- en biodiversiteitswaarden beschreven.



Afstand bewaren tot de Ringvaart (50m)



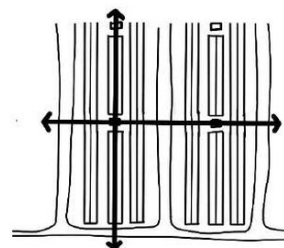
Fijn patroon van vertanding langs de A12



Afstand bewaren tot Vierde Tocht, mogelijk mee koppelen met doelstellingen natuur en recreatie



Voorkom hekwerk en afrastering, los op met brede sloten



Transformatorhuisjes worden ruimtelijk logisch geïntegreerd in het veld

Meekoppelkansen

- Verbeteren toegankelijkheid door op strategische fietsknooppunten voorzieningen toe te voegen. Bijvoorbeeld in relatie tot de ringvaart of een rustpunt net wat hoger gelegen op de rand van de ringvaart met uitzicht over het zonne-energieveld.
- Mogelijke versterking van natuurwaarden kunnen zijn:
 - Natuurvriendelijke oevers langs de Vierde Tocht.
 - Verbeterde ecologische waarde van de dijklichamen van de Ringvaart d.m.v. flora- en faunairijk grasland.
 - Natuurvriendelijke inrichting van de zone tussen de Ringvaart en het zon-op-veld.
- Eventuele waterbergingsopgaven gebruiken om de landschappelijke structuur te versterken, door verdere vernatting in de zones langs de Ringvaart en/of de Vierde Tocht.
- Het verbeteren/herstellen van het watersysteem door het doortrekken van de Vierde Tocht.
- Het verdient vanuit ruimtelijk landschappelijk perspectief aanbeveling om in een volgende fase het aangrenzende open gebied ten noorden van deze locatie op een gelijke wijze in te vullen met PV-opstellingen.

Aanvullende bronnen:

- LED Methode Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE):
<https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/energie-en-landschap/energiemaatregelen-inpassen-met-oog-voor-het-landschap>
- De gedragscode Zon-op-Land van de solar sector:
<https://www.hollandsolar.nl/uploads/files/gedragscode-zon-op-land.pdf>

Stichting Dorp, Stad & Land is sinds 1929 een onafhankelijke kennispartner van gemeenten in Zuid- en Zuidwest-Nederland. Dorp, Stad & Land toetst, onderzoekt, adviseert en inspireert op het gebied van architectuur, erfgoed, stedenbouw en landschap. Met een deskundig team van ruim zeventig adviseurs zet de organisatie zich in bij ca. zestig gemeenten voor het publieke belang van een aangename en aantrekkelijke leefomgeving.

Bijlage I Overzicht Informatieobjecten

<i>bredeweg-noordelijke dwarsweg-a12</i>	/join/id/regdata/gm1892/2024/14gio39f285cb-16e8-4a8d-b25e-47d50f1212a7/nld@2024-12-18;5
<i>groen energielandschap</i>	/join/id/regdata/gm1892/2024/14gio6536e542-e337-425d-9caf-44703489372a/nld@2024-12-18;4
<i>moerkapelle zuid</i>	/join/id/regdata/gm1892/2024/14giob3eb49f2-c5df-479d-a0d2-316453434f18/nld@2024-12-18;3